

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Ing. Aneta Polepilová

Komparace českého předsednictví v Radě Evropské unie v letech
2009 a 2022

Diplomová práce

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Komparace českého předsednictví v Radě Evropské unie v letech 2009 a 2022 vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 30. listopadu 2023

.....

Aneta Polepilová

Poděkování patří především vedoucímu mé diplomové práce Mgr. et Mgr. Ondřeji Filipcovi, Ph.D., za odborné vedení práce, za veškerou pomoc, rady, připomínky a čas, který mi věnoval. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině a partnerovi, kteří mě v průběhu celého studia podporovali.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Předsednictví v radě Evropské unie	10
1.1 Vývoj předsednictví	11
1.1.1 Předsednictví od počátku evropské integrace	11
1.1.2 Předsednictví po Maastrichtské smlouvě	17
1.2 Základní principy předsednictví	21
1.3 Funkce předsednictví	24
1.3.1 Administrativní funkce	25
1.3.2 Iniciační funkce	26
1.3.3 Vyjednávací funkce	27
1.3.4 Reprezentační funkce	27
1.4 Hodnocení předsednictví	28
2 České předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2009	32
2.1 Přípravy na české předsednictví v roce 2009	32
2.2 Priority českého předsednictví 2009	33
2.3 Průběh českého předsednictví 2009	37
2.3.1 Konflikt na Blízkém východě	37
2.3.2 Plynová krize	38
2.3.3 Entropa	39
2.3.4 Pád české vlády	39
2.3.5 Vybraná setkání během českého předsednictví	40
2.4 Hlavní výsledky českého předsednictví 2009	42
2.4.1 Finanční stránka českého předsednictví 2009	44
2.4.2 Personální stránka českého předsednictví 2009	44
2.5 Hodnocení českého předsednictví 2009	46
2.6 Shrnutí	47
3 České předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2022	49
3.1 Přípravy na české předsednictví v roce 2022	49
3.2 Priority českého předsednictví 2022	50
3.3 Průběh českého předsednictví 2022	54
3.3.1 Reakce na ruskou invazi	54
3.3.2 Energetická krize	55
3.3.3 Rozšiřování EU	56

3.3.4	Vybraná setkání během českého předsednictví 2022	57
3.4	Hlavní výsledky českého předsednictví 2022	59
3.4.1	Finanční stránka českého předsednictví 2022	60
3.4.2	Personální stránka českého předsednictví 2022	60
3.5	Hodnocení českého předsednictví 2022	62
3.6	Shrnutí	63
4	Komparace českého předsednictví v roce 2009 a 2022.....	65
4.1	Komparace na základě funkcí předsednictví.....	65
4.1.1	Administrativní funkce	65
4.1.2	Iniciační funkce.....	66
4.1.3	Vyjednávací funkce.....	67
4.1.4	Reprezentační funkce.....	67
4.2	Index úspěšnosti předsednictví.....	68
4.3	Obecné zhodnocení	73
	Závěr	75
	Seznam použitých zdrojů.....	78
	Abstrakt	91
	Abstract.....	91
	Klíčová slova	91
	Key words.....	91

Seznam použitých zkratk

Česká republika	ČR
Česká strana sociálně demokratická	ČSSD
Evropská komise	EK
Evropská rada	ER
Evropská unie	EU
Evropská politická spolupráce	EPS
Evropská společenství	ES
Evropské hospodářské společenství	EHS
Evropské společenství pro atomovou energii	EURATOM
Evropské společenství uhlí a oceli	ESUO
Evropský parlament	EP
Jednotný evropský akt	JEA
Občanská demokratická strana	ODS
Organizace spojených národů	OSN
Sdružení národů jihovýchodní Asie	ASEAN
Severoatlantická aliance	NATO
Smlouva o Evropské unii	SEU
Smlouva o fungování Evropské unie	SFEU
Spojené státy americké	USA
Společná zahraniční a bezpečnostní politika	SZBP
Výbor stálých zástupců	COPERER

Úvod

Předsednictví v Radě Evropské unie je důležitým institutem Evropské unie, jelikož předsedající země může na půl roku ovlivnit vývoj a chod nejen Rady Evropské unie, ale i v podstatě celé Evropské unie. Počátky tohoto institutu souvisí již se samotným počátkem evropské integrace. Jak se vyvíjela evropská integrace, tak se vyvíjel i institut předsednictví až do podoby, v jaké jej známe dnes. Nyní se na základě rotace v čele Rady Evropské unie střídají jednotlivé členské státy, přičemž povinnost vykonávat předsednictví členskou zemí vychází ze samotného členství v EU. I Česká republika již stála v čele Rady Evropské unie a byla tak předsedající zemí. Její historicky první předsednictví probíhalo v první polovině roku 2009, tedy pět let po vstupu České republiky do Evropské unie. V té době předsednictví probíhalo ještě za před-lisabonských pravidel, kdy předsedající země měla více pravomocí a povinností než po úpravě dle Lisabonské smlouvy. Před Lisabonskou smlouvou stálo předsednictví i v čele Evropské rady a mělo na starost i otázky související se zahraniční a bezpečností politikou Evropské unie. Další české předsednictví probíhalo v druhé polovině roku 2022, tedy osmnáct let po vstupu České republiky do Evropské unie. Předsednictví v roce 2022 již probíhalo na základě úpravy dle Lisabonské smlouvy, kdy předsednictví stojí v čele Rady Evropské unie.

Cílem diplomové práce je zaměřit se na obě česká předsednictví a následně je systematicky porovnat ve vybraných aspektech. Za základě formulovaného cíle si diplomová práce stanovuje následující výzkumné otázky: Jakým způsobem se vyvíjelo předsednictví, a to z hlediska parametrů, funkcí a základních principů. Jak se dá hodnotit předsednictví z hlediska výkonu? A jakým způsobem se od sebe liší dvě česká předsednictví? Nalezení odpovědí na tyto výzkumné otázky pomůže lépe pochopit institut předsednictví a zároveň kriticky zhodnotit průběh obou předsednictví, která dosud Česká republika vykonávala. Pro naplnění vytyčeného cíle a zodpovězení výzkumných otázek je nezbytné se zabývat i samotným institutem a jeho teoretickým základem, včetně vymezení jeho základních funkcí a principů či vymezením problematiky hodnocení předsednictví.

Předložená diplomová práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol, které se člení na další podkapitoly. První kapitola se zabývá chronologickým postupným vývojem institutu předsednictví a jeho základními principy či funkcemi. Taktéž se zde nachází problematika týkající se hodnocení předsednictví. Úvodní kapitola tak slouží k teoreticko-metodologickému ukotvení celé práce. Druhá kapitola se poté věnuje již prvnímu českému předsednictví v Radě Evropské unie z roku 2009, a to od samotných příprav na výkon předsednictví přes průběh až

po hlavní výsledky a hodnocení daného předsednictví. Stejným způsobem je tvořena i další, tedy třetí kapitola, která se zabývá druhým českým předsednictvím z roku 2022. Poslední kapitola se pak věnuje již porovnání těchto dvou českých předsednictví z hlediska funkcí předsednictví. Je zde také vytvořen index úspěšnosti, který slouží k hodnocení předsednictví.

Předkládaná diplomová práce je považována za komparativní studii, která ve zvolených parametrech srovnává obě předsednictví. Obsahově je komparace zaměřena na využití funkcí předsednictví během jednotlivých předsednictví či na celkové okolnosti daných předsednictví. Časová osa komparativní studie je primárně určena daty, kdy probíhala obě předsednictví, tedy od 1. ledna 2009 do 30. června 2009 a od 1. července 2022 do 31. prosince 2022. Nicméně pozornost je věnována i přípravám na jednotlivá předsednictví, které započaly již před rokem 2009 a rokem 2022. Jedná se tedy o asynchronní komparaci, kdy jsou srovnávány dva odlišné časové úseky. To s sebou nese i určitá omezení, jelikož je jiný kontext obou předsednictví. Hlavní metodou sběru dat je například obsahová analýza dokumentů, pramenů a literatury, která se vztahuje k oběma předsednictvím. Práci dominuje analyticko-empirický přístup, nicméně v některých částech nebylo možné se vyhnout deskripci, a to zejména u historických exkurzí sloužících pro představení vývoje institutu předsednictví.

Při vzniku práce bylo primárně vycházeno především z právních předpisů primárního práva EU, odborných publikací a článků, programů českých předsednictví či z oficiálních webových stránek Vlády ČR či Ministerstva zahraničí ČR. Taktéž byly využity internetové portály Euractiv či Euroskop. Jelikož se začátek práce věnuje vývoji předsednictví s ohledem na primární právo EU, jsou zde využity všechny zakládající smlouvy až po Lisabonskou smlouvu, kdy jednotlivé články z daných smluv poslouží k přiblížení vývoje institutu předsednictví. Dále první část této práce staví na odborných publikacích a člancích autorů, kteří se zabývají institutem předsednictví. Ze zahraničních zdrojů byla například použita kniha *The Council of Minister* od Fiony Hayes-Renshaw a Helen Wallance, která se věnuje celkově Radě EU, nicméně je zde velmi dobře zpracovaná teorie institutu předsednictví, konkrétně jeho funkce. Jako další z cizojazyčných zdrojů byl použit například článek Adriaana Schouta: *The Presidency as a Juggler: Managing Conflict Expectations*, který je dobrým zamyšlením nad tím, že předsednictví může být využito i k vyjádření národních zájmů na evropské úrovni, nicméně tato diplomová práce nevyužívá rozdělení funkcí na základě tohoto článku. Z českých autorů je to především Petr Kaniok, který se v rámci českého prostředí detailně věnuje institutu předsednictví. Bylo zde čerpáno z jeho publikace *Předsednictví Rady EU: příběh půlstoletí*, nebo z článku *Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma*, na kterém

se podílel spolu s Markétou Pítrovou. Oba tyto zdroje se podrobně věnují historickému vývoji předsednictví, taktéž jsou zde popsány základní principy a funkce předsednictví. Od Markéty Pítrové, Ondřeje Krutílka a Petra Fialy je zde použita jejich kniha Evropská unie. Jedná se sice o vědecky pojatou učebnici, nicméně ta přehledným způsobem odkazuje na hlavní milníky vývoje institutu předsednictví, které jsou v jednotlivých částech pak hlouběji prozkoumány, zejména s odkazem na primární zdroje. Všechny tyto zdroje byly velmi přínosné právě k vypracování první kapitoly, která se zabývá teoretickým základem institutu předsednictví.

V rámci druhé části práce bylo čerpáno taktéž od Petra Kanioka a jeho další knihy: České předsednictví Rady EU – most přes minulost, která se konkrétně věnuje českému předsednictví z roku 2009, a to i s ohledem na události a krize, které ovlivnily toto předsednictví. Zde se Kaniok nevěnoval pouze českému předsednictví 2009, ale celkově celému triu, jehož je Česká republika součástí. Také zde posloužila kniha od Michaela Bauna a Dana Marka: Česká republika a Evropská unie, v níž je jedna kapitola věnována právě českému předsednictví z roku 2009. Ačkoli se mu zde věnuje pouze jedna kapitola, je velmi dobře zpracovaná. Poté se tato část zabývala programem samotného předsednictví, jelikož je to důležitý dokument stanovující hlavní priority předsednictví, což posloužilo především pro kapitolu zabývající se prioritami předsednictví. Nutno říct, že ale veškeré použité knihy či jiné dokumenty obsahovaly pouze omezené množství informací, a proto musely být využity jiné zdroje, a to internetové. Velmi dobře posloužily oficiální webové stránky Vlády ČR či různých ministerstev ČR, jelikož ty se taktéž věnovaly předsednictví. Využity byly i internetové portály, které se zabývají děním na půdě Evropské unie, jako je Euractiv či Euroskop. Vhodným zdrojem byly i další internetové portály, které se věnují aktuálnímu zpravodajství jako například Novinky.cz, iDnes.cz či čt24.cz. Jelikož je třetí část vypracována stejným postupem jako ta předchozí, využívá podobné zdroje, zejména ty internetové. Co se týče publikací, které by se věnovaly přímo českému předsednictví z roku 2022, tak ty bohužel prozatím nejsou k dispozici, a to vzhledem ke krátké době, která dosud uplynula od posledního českého předsednictví. Při zpracování třetí kapitoly bylo pracováno s oficiální webovou stránkou českého předsednictví eu2022.cz, což v případě předchozí kapitoly zabývající se předsednictvím 2009 nebylo možné z důvodu, že oficiální stránka tohoto předsednictví není již funkční.

1 Předsednictví v radě Evropské unie

K pochopení významu institutu předsednictví je důležité si představit jeho základy, které se formovaly postupným vymezením tohoto institutu. Je tedy potřeba se zaměřit na jeho postupný vývoj, který bude v následující kapitole chronologicky popsán. Dále budou v této kapitole představeny dva základní principy předsednictví, které se taktéž současně s postoupnou evropskou integrací formovaly. Vymezeny budou základní funkce institutu předsednictví, což je velmi důležité pro celkové uchopení účelu předsednictví. V závěru této kapitoly bude vymezen prostor pro teorii k hodnocení předsednictví, která je důležitá pro jeho následnou komparaci.

V souvislosti s předsednictvím v Radě Evropské unie je potřeba nejdříve v krátkosti vysvětlit, co to vlastně Rada Evropské unie je. Rada Evropské unie je jeden z vrcholných orgánů Evropské unie, který zastupuje na úrovni Unie zájmy členských států a má významné pravomoci v rámci legislativního procesu. Rada Evropské unie (dále jen Rada EU) může být také označována jako Rada či Rada ministrů. Rada EU je velmi členitá a je rozdělena podle jednotlivých resortů. V současné době se Rada EU schází v deseti formacích, které byly potvrzeny v rámci primárního práva v Lisabonské smlouvě.¹ Rada EU se skládá ze zástupců vlád jednotlivých členských zemí na ministerské úrovni a zasedání Rady EU se zúčastní zpravidla, i když ne nutně, ministr odpovědný za projednávanou záležitost. Zástupci, kteří jsou zde vysláni, musí být zmocněni jednat a přijímat jménem dané země závazky.² Znamená to tedy, že v Radě EU nejsou stálí členové Rady.

Rada EU se ale neskládá pouze ze zástupců členských zemí na ministerské úrovni, ale také z přípravných orgánů Rady EU, jako jsou specializované pracovní skupiny či výbory nebo Výbor stálých zástupců neboli COPERER. Tento orgán je rozdělen na dvě úrovně COPERER I a COPERER II. COPERER I se skládá z náměstků stálých zástupců při Evropské unii a COPERER II se skládá ze samotných stálých velvyslanců při Evropské unii. Pracovní skupiny či výbory jsou tvořeny úředníky vlád jednotlivých členských zemí.³

V čele Rady EU, tedy i COPERERU a pracovních skupin, je vždy jeden členský stát, který zrovna v tu chvíli má předsednictví. Předsednictví v Radě Evropské unie může být někdy

¹ Lisabonská smlouva, čl. 9c.

² BORCHARDT, Klaus-Dieter. *The ABC of European Union law*. 1, vydání. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010, s. 55.

³ VERSLUIS, Esther, KEULEN, Mendeltje van, STEPHENSON, Paul. *Analyzing the European Union policy process*. The European Union series. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2011, s. 37.

označováno jako předsednictví Evropské unie.⁴ Toto označení ale může být poněkud zjednodušené, jelikož některé další orgány Evropské unie nefungují na bázi předsednictví, ale v jejich čele je stálý předseda, kterému předsednictví může napomáhat či může doplňovat jeho funkci.

1.1 Vývoj předsednictví

Institut předsednictví je součástí evropské integrace již od samého počátku. V primárním právu byl zakotven již v zakládající Smlouvě o Evropském společenství uhlí a oceli z roku 1952.⁵ V rámci dalšího vývoje evropské integrace se přizpůsoboval i institut předsednictví až po jeho dnešní podobu. V následujících podkapitolách bude přiblížen vývoj a nejdůležitější změny a milníky tohoto institutu především se zaměřením na primární právo Evropské unie.

1.1.1 Předsednictví od počátku evropské integrace

Jak již bylo zmíněno, institut předsednictví doprovází evropskou integraci od samotného počátku, tedy od samotného vzniku prvního evropského společenství, a to Evropského společenství uhlí a oceli (dále jen ESUO). Toto společenství bylo založeno roce 1951, kdy zakládající státy Německo, Francie, Itálie, Nizozemsko, Belgie a Lucembursko podepsaly tzv. Pařížskou smlouvu o založení této organizace, která vstoupila v platnost v roce 1952.⁶ Zde je nutno dodat, že v té době neexistovala Rada EU, ale její předchůdkyně, která se nazývala Zvláštní Rada ministrů ESUO (dále jen Rada ESUO). Tato rada neměla tak velké pravomoci jako dnešní Rada EU, jelikož v té době větší a zásadnější roli v institucionální struktuře ESUO měl Vysoký úřad Rada ESUO, takže původně nebyla zamýšlena v rámci návrhu institucionální struktury ESUO. Jean Monnet jako tvůrce ESUO s takovým ani podobným mezivládním orgánem nepočítal. Požadavek na vytvoření tohoto mezivládního orgánu vycházel z nátlaku menších členských států, které se obávaly vlivu větších členských států jako například Francie. Vytvoření Rady ESUO chápaly jako vyvážení supranacionální moci.⁷ Tehdejší předsednictví bylo nazvané jako předsednictví Zvláštní Rady ministrů ESUO. Byl zde zaveden rotační princip předsednictví, který spočíval v tom, že každé tři měsíce se ujme předsednictví jedna ze zakládajících zemí, přičemž pořadí bylo nastaveno podle abecedního pořádku. Tříměsíční doba, po kterou mohl daný členský stát předsednictví vykonávat, nebyla příliš dlouhá pro ovlivnění

⁴ HIX, Simon. *The political system of the European Union*. 2nd ed. Houndmills: Palgrave Macmillan, 2005, s. 34.

⁵ Smlouva o Evropském společenství uhlí o oceli, čl. 27–28.

⁶ Tamtéž.

⁷ KANIOK, Petr. *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*. 1. vydání. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2008, s. 16.

situace v rámci evropské integrace, tudíž předsednictví spíše vyjadřovalo rovnost členských zemí. Hlavním úkolem tehdejšího předsednictví bylo zejména svolávat na žádost Vysokého úřadu nebo členského státu jednání Rady ESUO a komunikovat s ostatními členskými státy jako mluvčí Rady ESUO.⁸

V roce 1952 byl také přijat Prozatímní jednací řád Rady ESUO, kde se nacházela podrobnější úprava tehdejšího předsednictví. Tento jednací řád upravoval povinnosti předsednictví vůči jednáním Rady ESUO. Jeden z jeho článků ukládal předsednictví povinnost přípravy jednání Rady ESUO a také navrhoval agendu těchto jednání. Dále zde bylo stanoveno, že předsednictví má oznamovat výsledky jednání Rady ESUO oprávněným úřadům.⁹

V roce 1957 byly podepsány tzv. Římské smlouvy, které zakládaly další dvě nová evropská společenství. V tu chvíli tedy k organizaci ESUO přibylo Evropské hospodářské společenství (dále jen EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (dále jen EURATOM).¹⁰ Vznikly tak tři samostatné organizace, které byly označovány jako Evropská společenství a každá z těchto organizací měla i vlastní institucionální strukturu. Nově vznikly i další dvě Rady ministrů, tudíž i další dvě nová předsednictví.

Římské smlouvy změnilly délku jednoho předsednictví ze lhůty tří měsíců na šest měsíců, ale ponechaly rotační princip na základě abecedního pořádku členských zemí. Jako hlavní povinnost předsednictví Římské smlouvy určily svolávání jednání dané Rady, a to buď z vlastní iniciativy, nebo na žádost členského státu.¹¹ Podrobnější úpravu předsednictví stejně jako v případě ESUO obsahoval Prozatímní jednací řád Rady EHS a Prozatímní jednací řád Rady EURATOM. Nově například v Prozatímním jednacím řádu Rady EHS byla vymezena kompetence předsednictví vůči Výboru stálých zástupců, tehdy se jednalo o předchůdce COPERERu – COCOR, a pracovním skupinám. Také zde bylo vysloveno, že předsednictví reprezentuje Radu EHS v kontaktu s dalšími institucemi EHS.¹²

V roce 1965 byla podepsána tzv. Slučovací smlouva, která nabyla účinnosti v roce 1967. Tato smlouva sloučila samostatné institucionální struktury evropských společenství, tedy ESUO, EHS a EURATOM do jedné institucionální struktury. Ze tří samostatných Rad tedy

⁸ Smlouva o Evropském společenství uhlí o oceli, čl. 27–28.

⁹ Prozatímní jednací řád Rady ministrů Evropského společenství uhlí a oceli, čl. 2, 9.

¹⁰ FIALA, Petr, KRUTÍLEK, Ondřej, PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 3. aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018, s. 71–77.

¹¹ Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství, čl. 146–147, Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii, čl. 116–117.

¹² Prozatímní jednací řád Rady ministrů Evropského hospodářského společenství, čl. 16, 19.

vznikla pouze jedna Rada ministrů pro Evropská společenství (dále jen Rada ES), což znamenalo pouze jedno jediné předsednictví. Předsednictví byla ponechána ve Slučovací smlouvě šestiměsíční lhůta a střídání členských zemí na základě abecedního pořádku. Předsednictví zůstala také pravomoc svolávat jednání Rady ES, ale přípravy na daná jednání byla ponechána Výboru stálých zástupců.¹³ Na základě Slučovací smlouvy se výrazně zjednodušilo a zkoordinovalo předsednictví, jelikož – jak již bylo zmíněno – do té doby existovala tři předsednictví, přičemž předsednictví v rámci Rady ESUO mělo předsednictví s tříměsíční lhůtou, přičemž další dvě organizace a Rady, tedy Rada EHS a EURATOM vykonala své předsednictví v mandátu šesti měsíců.

Od 60. let 20. století rostl vliv předsednictví, a to především z důvodu, že narůstal vliv mezivládního principu ES nad nadnárodním principem ES, tím pádem narůstal vliv Rady ES. Podle Kanioka státy s rostoucím významem Rady ES začaly hledat reprezentanta Rady ES, který by zastupoval Radu ES vůči vnějším subjektům a nezaměřoval by se pouze na kontakt s dalšími institucemi v rámci ES. V tomto období význam Rady ES a předsednictví ovlivnila tzv. politika prázdných židlí a následný tzv. Lucemburský kompromis. V 70. letech 20. století pokračoval narůstající význam Rady ES a stala se tak centrálním orgánem ES.¹⁴ Předsednictví tak získávalo větší váhu především v rozhodovacích procesech, a to pouze na základě politických dohod, aniž by se měnilo primární právo.

V roce 1970 byla na základě tzv. Davignonovy zprávy a navazující tzv. Lucemburské zprávy založena Evropská politická spolupráce (dále jen EPS). Zpráva navrhovala v souvislosti s EPS pravidelná setkání ministrů zahraničí jednou za půl roku a svolání těchto setkání bude iniciovat předsednictví a bude v čele EPS. Povinností předsednictví bylo v tomto ohledu také jednou ročně informovat Evropský parlament o pokroku v oblasti koordinace zahraniční politiky. Také zde byla určena odpovědnost předsednictví za jednání EPS.¹⁵ Na tyto dvě zprávy, které se týkaly EPS, se vázala další tzv. Kodaňská zpráva, která uvedla „*předsednictví dohlíží na to, aby závěry přijaté na schůzích ministrů zahraničí a politického výboru byly prováděny na kolegiálním základě*“. Dále také například uvedla „*úkol předsednictví představuje zvláště velkou administrativní zátěž. Administrativní pomoc proto mohou pro konkrétní úkoly poskytovat jiné členské státy*“.¹⁶ Jednoduše řečeno předsednické zemi byla uložena povinnost dohlížet na uplatňování závěrů přijatých na schůzích ministrů zahraničí. Taktéž zprávou byla

¹³ Slučovací smlouva, čl. 2,4.

¹⁴ KANIOK: *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, s. 20.

¹⁵ Davignonova zpráva, druhá a třetí část.

¹⁶ Kodaňská zpráva, čl. 8.

povolena možnost spolupráce mezi předsednictvím a dalšími členskými státy a tím tak ostatní členské země mohly pomoci předsedající zemi s administrativní stránkou výkonu předsednictví.

Důležitý pro institut předsednictví byl oficiální vznik Evropské rady v roce 1974. I když se nejvyšší představitelé členských států, tedy předsedové vlád a hlav států, scházeli neformálně již od počátku evropské integrace, jednalo se o neoficiální summity či setkání mimo institucionální strukturu ES. Až v roce 1974 na summitu v Paříži dostala tato setkání oficiální pojmenování a své místo ve struktuře ES, vznikla tak Evropská Rada jako instituce ES.¹⁸ Pitrová a Kaniok uvádějí, že předsednictví tak získalo nové funkce a úkoly především v oblasti stanovení priorit na nejvyšší politické úrovni.¹⁹

V 70. letech 20. století se objevilo několik reformních návrhů, které se týkaly institutu předsednictví. Za zmínku stojí tzv. Tindemansova zpráva z roku 1975, jež například navrhovala prodloužit lhůtu předsednictví ze šesti měsíců na dvanáct měsíců a větší spolupráci mezi předsednictvím a Evropským parlamentem.²⁰ Nicméně tyto návrhy, které měly být součástí primárního práva, a další návrhy obsažené v Tindemansově zprávě ohledně předsednictví byly zapomenuty. Především se spekovalo právě o prodloužení mandátu předsednictví na jeden rok. Podle Dewosta byla tato myšlenka zamítnuta především z důvodu, že by to znamenalo ještě větší pracovní zátěž pro vnitrostátní správu předsedajícího státu, a také šlo o to, že by se výrazně zpomalila rotace a výměna jednotlivých členských zemí ve výkonu předsednictví, zvláště po dalším rozšíření o nové členské státy.²¹

V roce 1979 byl vytvořen speciální hodnoticí dokument, a to tzv. Zpráva tří moudrých mužů, která mimo jiné navrhovala posílení institutu předsednictví. Zpráva také zdůraznila tři skutečnosti, které zlepšují funkci předsednictví. Zaprvé – členský stát, který vykonává předsednictví má dané určité závazky, které je potřeba splnit, aby bylo předsednictví funkční. Dále by předsednictví mělo být schopno prosadit řád a pořádek v Radě ES, ale také i v jejích podřízených orgánech, a to prostřednictvím určité své autority. A posledním bodem byl poznatek, že úspěšné předsednictví by mělo být dostatečně personálně a organizačně zajištěno. Důležité bylo, že tato zpráva souhrnně vymezila úkoly předsednictví. Určila, že hlavní úkoly

¹⁸ FIALA, KRUTÍLEK, PITROVÁ: *Evropská unie*, s. 110.

¹⁹ PITROVÁ, Markéta, KANIOK, Petr. *Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma*. Mezinárodní vztahy. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2005, roč. 40, č. 3, s. 5–23.

²⁰ Tindemansova zpráva.

²¹ DEWOST, Jean-Luis. *The Presidency in the institutional framework of the European Communities* [online]. cvce.eu, 1984 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.cvce.eu/content/publication/2006/12/6/1f2a60bf-74b6-4cb2-9baf-12240f0f9dd4/publishable_en.pdf.

jsou svolávání setkání Rady ES, organizace času na setkání Rady ES, odpovědnost za přípravu agendy, formulaci a implementaci závěrů jednání nebo zajištění oběhu a zveřejnění důležitých dokumentů. Zpráva také definovala úspěšné předsednictví, které stojí na pilířích technické výkonnosti, ale i silné a politicky citlivé kontrole projednání dílčích bodů.²² Pitrová a Kaniok v této souvislosti uvádějí, že závěry vycházející z této zprávy ale nebyly realizovány, ale snahy o reformy ohledně předsednictví neustávaly.²³

Reformní pokusy týkající se předsednictví pokračovaly i v 80. letech 20. století. Jelikož stále vzrůstala agenda EPS, mohlo se zdát, že malé předsedající státy potřebují pomoc a podporu od větších předsedajících zemí. V souvislosti s tímto pocitem vznikla na počátku 80. let 20. století tzv. Zpráva o evropské politické spolupráci neboli Londýnská zpráva. Londýnská zpráva uvedla „*Od nyníška bude předsednictví pomáhat malý tým úředníků vyslaných z předchozích a nastupujících předsednictví*“.²⁴ Z toho tedy vyplývá, že mimo ostatní závěry zde vznikl základ pro princip tzv. trojky či tria, který spočívá ve spolupráci zástupců předešlého, současného a nastupujícího předsednictví. Tento princip spolupráce měl především danému předsednictví zlepšovat zastupování a hájení zájmů směrem navenek, a to bez ohledu na to, jakou má předsedající stát politickou sílu či jak je velký.

V roce 1983 na summitu ES ve Stuttgartu vznikl důležitý dokument týkající se předsednictví, a to tzv. Slavnostní deklarace o Evropské unii. Tato deklarace vyslovila požadavek na zefektivnění EPS prostřednictvím posílení významu předsednictví. Byl zde také upraven vztah a povinnosti mezi předsednictvím v ER a Evropským parlamentem. Konkrétně se jednalo o úkoly, kdy předsednictví měla odeslat zprávu jednání ER po každém jejím zasedání do Evropského parlamentu a předsednictví také mělo jednou za rok přednést Evropskému parlamentu zprávu o pokroku evropské integrace. V neposlední řadě by předsedající země měla Evropskému parlamentu představit svůj předsedající program a při ukončení svého předsednictví zhodnotit své působení a cíle.²⁵

Jistým přelomovým dokumentem nejen v oblasti předsednictví byl Jednotný evropský akt (dále jen JEA), který vstoupil v účinnost v roce 1987. Prostřednictvím JEA byla ER formálně zavedena do primárního práva ES a tím byly oficiálně upraveny i úkoly předsednictví v rámci ER. JEA také upravoval vztah předsednictví jakožto mluvčího ER a EP, kdy

²² Zpráva tří moudrých mužů. Archive of European Integration [online]. 1979, s. 30-37. Dostupné z: https://aei.pitt.edu/999/1/Committee_of_Three_Report_1979.pdf.

²³ KANIOK: *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, s. 22–24.

²⁴ Londýnská zpráva, čl. 10.

²⁵ Slavnostní Deklarace o Evropské unii, čl. 2.1.4, 2.3.4.

předsednictví dostalo povinnost pravidelně informovat EP. Pro předsednictví bylo také důležité, že JEA navrátil hlasování v Radě ES kvalifikovanou většinou.²⁶ Touto změnou byla totiž vyzdvižena vyjednávací funkce předsednictví, a to s ohledem na zvýšení počtu členů v ES.

JEA také určil „*Předsednictví EPS vykonává Vysoká smluvní strana, která předsedá Radě Evropských společenství*“. Tím bylo oficiálně upraveno předsednictví v rámci EPS, které do té doby nebylo kodifikováno v rámci primárního práva ES. Taktéž zde byla potvrzena spolupráce předsednictví s EP „*aby byl Evropský parlament úzce zapojen do evropské spolupráce. Za tímto účelem bude předsednictví pravidelně informovat Evropský parlament o otázkách zahraniční politiky, které jsou projednávány v rámci politické spolupráce a zajistí, aby byly zohledněny názory Evropské parlamentu a brány v úvahu*“. Dále například v JEA bylo uvedeno, že předsedající země má odpovědnost za iniciaci podnětů, koordinaci, spolupráci a předkládání stanovisek členských států, které se týkají EPS. Předsednictví také odpovídá za řízení politické spolupráce na poli EPS. Dále má také na starost vytvářet časový rozvrh zasedání EPS a také odpovědnost za svolání a organizaci těchto zasedání.²⁷ Je nutno konstatovat, že členské země ES měly snahu o jednotnější postup v rámci zahraničněpolitických vztahů, tudíž i úkoly předsednictví byly v JEA upraveny. Taktéž bylo důležité, že EPS se dočkalo oficiální úpravy v rámci primárního práva ES, a tím tak potvrzeno i předsednictví v EPS.

V druhé polovině 80. let 20. století nabývalo předsednictví na stále větším významu a vnímání a získávalo určitý potenciál vůdce. Vnímání předsednictví v té době ovlivnila z velké části tehdejší zahraničněpolitická situace, jelikož právě v této době došlo k pádu železné opony a ES se následně musela zabývat sjednocením Německa či potenciálním zájmem o členství postkomunistických zemí střední a východní Evropy. Další skutečnost, která ovlivnila vnímání předsednictví po JEA, byl soubor vnitroujních projektů, a to například vize společného trhu, finanční reforma ES či cíle společných evropských politik. Především tyto skutečnosti znamenaly pro ES, ale i pro samotné předsednictví nárůst agendy a počtu úkolů. Na předsednictví byly kladeny větší nároky na jeho efektivnost, výkonnost a iniciační funkci, jelikož předsednictví vytvářelo na dobu svého mandátu program. Vzrostly také nároky na větší budování vztahů s dalšími institucemi v rámci ES.²⁸ V této době se začala řešit jakási mediální atraktivnost předsednictví, jelikož se předsednictví stávalo stále viditelnějším, a to nejen v rámci členských států, ale také vůči širšímu okruhu skupin a jednotlivců. Pro jednotlivá

²⁶ Jednotný evropský akt, čl. 2, 30.

²⁷ Tamtéž, čl. 1, 30.

²⁸ KANIOK: *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, s. 27.

předsednictví začalo být důležité, jak je vnímáno a jaký má veřejný profil, a to i s ohledem na to, že začala vzrůstat očekávání od jednotlivých předsednictví. I v této souvislosti právě v této době vznikla tradice loga předsednictví.²⁹

1.1.2 Předsednictví po Maastrichtské smlouvě

Maastrichtská smlouva neboli smlouva o Evropské unii (dále jen SEU) představovala významnou úpravu primárního práva. Tato smlouva byla podepsána v únoru 1992 a v účinnost vstoupila v listopadu 1993. Byly zde upraveny nové oblasti, které byly rozděleny do třípilířové struktury. Tyto oblasti byly rozděleny na ekonomickou oblast, oblast zahraniční a bezpečnostní politiky a na oblast justice a vnitřních věcí. První pilíř byl postaven na nadnárodním charakteru a obsahoval agendu společného trhu, hospodářské a měnové unie a další. Druhý pilíř společné zahraniční a bezpečnostní politiky (dále jen SZBP) vycházel z EPS a byl postaven na základě mezivládní spolupráce. V mezivládní rovině fungoval i třetí pilíř. SEU transformovala ES na Evropskou unii jakožto výraz nové identity Společenství.³⁰

SEU stanovila předsednictví více působnosti a úkolů ve dvou nových oblastech, a tedy v oblasti Hospodářské a měnové unie a v oblasti Justice a vnitra. V obou případech získala předsedající země především komunikační úkoly, které spočívaly ve funkci mluvčího vůči EP. Konkrétně v oblasti Hospodářské a měnové unie se stala předsedající země nejdůležitějším mluvčím Rady Evropské unie (dále jen Rada EU) vůči EP. V tomto případě mělo předsednictví informovat EP o dosaženém pokroku. Předsednictví se stalo mluvčím Rady EU i ve vztahu k nově zřízené Evropské centrální bance. V oblasti Justice a vnitra mělo předsednictví dále plnit funkci mluvčího Rady EU vůči EP a předávat mu zprávy.³¹

Jak již bylo zmíněno, druhý pilíř SZBP vycházel z EPS, v které již institut předsednictví figuroval. SEU v rámci SZPS ponechala předsednictví roli mluvčího a na poli zahraničně politické spolupráce stanovila, že předsedající země je odpovědná za provádění společných akcí a za vyjadřování mezinárodně politických postojů celé Evropské unie. Dále je možno říct, že SEU potvrdila stávající systém, tzv. trojky, který je tvořen minulou, současnou a budoucí předsedající zemí.³²

²⁹ HAYES-RENSHAW, Fiona, WALLACE, Helen. *The Council of Ministers*. 2nd ed. London: Palgrave Macmillan, 2006, s. 135.

³⁰ Maastrichtská smlouva, čl. A–B.

³¹ Tamtéž, čl. G. 25, K.6.

³² Tamtéž, čl. J. 5.

Kaniok upozorňuje, že v SEU byla zavedena procedura spolurozhodování, což zřetelně posílilo komunikační a mediační význam předsednictví. Předsednictví se tak muselo soustředit na své vyjednávací schopnosti, jelikož v proceduře spolurozhodování byl zapotřebí souhlas EP. Předsednictví se proto muselo zaměřit na hledání kompromisu nejen uvnitř samotné Rady, ale i na dohodu s EP.³³ Znamená to, že rostl význam EP v rámci předsednictví.

Po rozšíření Evropské unie o Finsko, Švédsko a Rakousko v roce 1995 se zavedl nový systém rotace předsednictví. Dřívější systém rotace založený na střídání zemí dle abecedního pořádku se nezdál dostačující a změna byla motivována rozvojem SZBP, která vyžadovala vytvoření stabilní reprezentace navenek. Nový systém rotace spočíval ve střídání států s dlouhodobým i novým členstvím v EU i s ohledem na velikost členského státu. Smyslem rotace bylo, aby v rámci trojice po sobě jdoucích předsednických zemí byla zastoupena vždy jedna velká země a aby po sobě nenásledovaly neutrální státy ani tehdejší noví členové. Nový systém rotace byl pevně daný a původně vypracovaný do roku 2003 a poté až do roku 2006. Fiala, Krutílek a Pitrová tvrdí, že tento nový systém rotace nezaručoval vyváženost ve střídání předsedajících zemí, jako tomu bylo v minulém systému rotace. Stávalo se tak, že některé země měly velmi odlišný rozestup mezi jejich jednotlivými předsednictví.³⁴

V roce 1997 byla podepsána tzv. Amsterodamská smlouva, která vstoupila v účinnost v roce 1999. Tato smlouva doplňovala SEU a další unijní akty. Amsterodamskou smlouvou vznikla funkce Vysokého představitele pro SZBP a tím také vznikl jakýsi konkurent pro předsednictví v roli reprezentanta Evropské unie. Amsterodamská smlouva určila, že Vysoký představitel pro SZBP, který byl zároveň určen jako generální tajemník Rady EU, by měl pomáhat předsedajícím zemím s předsednictvím.³⁵

Jelikož se blížilo historicky největší rozšíření Evropské unie o nové členské země, bylo potřeba se na něj institucionálně připravit. Ale nejen z tohoto důvodu vznikla tzv. Niceská smlouva, která doplňovala předcházející unijní akty a byla podepsána v roce 2001 s účinností v roce 2003. Tato smlouva se mimo jiné věnovala i předsednictví, kterému tím přinesla několik nových motivů a nastínila směr, jenž byl důležitý pro další vývoj tohoto institutu. Byla zde například určena povinnost konání jednoho ze summitů předsednictví v Bruselu. Byl zde

³³ KANIOK: *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, s. 28–29.

³⁴ FIALA, KRUTÍLEK, PITROVÁ: *Evropská unie*, s. 281–282.

³⁵ Amsterodamská smlouva, čl. J.8, J.16.

vymezen předpoklad, že pokud naroste počet členských zemí Evropské unie na osmnáct, v tom případě se všechna zasedání ER budou konat v Bruselu.³⁶

Dalším dokumentem, který je zde nutno zmínit v souvislosti s předsednictvím z období po roce 2000, jsou Závěry ER ze summitu ze Sevilly. V tomto dokumentu byla uložena povinnost zvýšené spolupráce mezi probíhajícím a budoucím předsednictvím. Dále zde byla uložena povinnost vypracování tříletého programu práce Rady EU, který měla připravit nastupující předsednictví, a to ve spolupráci s Komisí Evropské unie a Radou EU.³⁷ Tyto závěry se odrazily v novém jednacím řádu Rady EU, který se stal jakousi příručkou pro předsednictví. Tento jednací řád například obsahoval manuál pro řízení jednání Rady EU či povinnost každého předsednictví týden před zahájením představit legislativní plán, ve kterém bude uvedeno, jaká rozhodnutí hodlá dané předsednictví učinit.³⁸

Důležité je zde zmínit tzv. Smlouvu o Ústavě pro Evropu, která měla představovat radikální změnu primárního práva Evropské unie. I když nakonec nebyla přijata, následující Lisabonská smlouva část obsahu z této smlouvy převzala. Jednání o Ústavě pro Evropu započala již v roce 2002 a měla mimo jiné obsahovat nedohodnuté části reformy Evropské unie, které byly projednávány v rámci Niceské smlouvy.³⁹ Ústava pro Evropu představovala v souvislosti s předsednictvím do té doby nejvýznamnější zásah do funkce a principů institutu předsednictví. Menší členské státy se vyslovily pro pokračování stávajícího režimu předsednictví, zatímco ty větší požadovaly důkladnou úpravu předsednictví především v oblasti Evropské rady. Vedla se velká diskuse ohledně postu stálého předsedy ER a jeho vlivu na předsednictví. Mělo se zde vyřešit nové členění Rady EU, kdy se ER měla stát součástí institucionálního schématu, tedy nebyť pouze specifickou částí Rady EU. Dále se měla vyčlenit zvláštní Rada EU pro zahraniční záležitosti, v jejímž čele by měl být také stálý předseda. Ústava pro Evropu proto měla vyčlenit tři úrovně, a to stálé předsednictví ER, stálé předsednictví Rady pro zahraniční záležitosti a rotující předsednictví obecné rady, která je koordinátorem jednotlivých sektorových rad. Jak již bylo zmíněno, Ústava pro Evropu nebyla schválena, ale

³⁶ Smlouva z Nice, prohlášení 22.

³⁷ Presidency Conclusions Seville European Council 21 and 22 June 2002, Annex II.

³⁸ Rozhodnutí Rady ze dne 22. července 2002, kterým se přijímá jednací řád Rady, čl. 2.

³⁹ JANKŮ, Martin, JANKŮ, Linda. *Vybrané kapitoly z práva EU*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, s.r.o., 2009, s. 24.

system předsednictví vycházející z kritérií daných Ústavou pro Evropu byl předlohou pro Lisabonskou smlouvu.⁴⁰

Po neúspěchu smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu byla vypracována nová reformní smlouva, a to tzv. Lisabonská smlouva. Lisabonská smlouva byla podepsána v roce 2007 a účinnost nabyła na začátku prosince 2009. Lisabonská smlouva revidovala předchozí smlouvy a zcela mění Smlouvu o založení Evropského společenství, která získala nový název Smlouva o fungování Evropské unie a zcela nahrazuje Evropské společenství Evropskou unií. SEU a Smlouva o fungování Evropské unie mají stejnou právní hodnotu.⁴¹ Lisabonská smlouva také zrušila strukturu tří pilířů, která byla zavedena v SEU.

Lisabonská smlouva zavedla změny i na poli předsednictví. V rámci formací Rady EU byla dosavadní Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy rozdělena na dvě samostatné Rady, a to na Radu pro zahraniční věci a na Radu pro obecné záležitosti.⁴² Zde je ještě nutno říct, že Lisabonskou smlouvou byla vytvořena nová funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a ten má mimo jiné za úkol předsedat Radě pro zahraniční věci.⁴³ Tudíž pro všechny ostatní formace Rady EU byl ponechán rotační princip, kdy v čele jednotlivé Rady je vždy zástupce předsedajícího členského státu, ale kromě Rady pro zahraniční věci, která má svého stálého zástupce.

Velkou změnou prošla ER, jelikož Lisabonská smlouva ji poprvé oficiálně řadí mezi orgány samotné Evropské unie, do té doby byla brána pouze jako formace Rady EU. Další velká změna spočívala ve zrušení rotačního předsednictví ER, jelikož nově ER předsedá stálý předseda, který je nezávislý na předsednictví Rady EU.⁴⁴ Do této chvíle ER předsedal předseda vlády země či prezident, která měla mandát předsedající země, a vytvořením postu stálého předsedy ER tak předseda vlády či prezident předsednické země ztratil svou důležitou úlohu v rámci předsednictví, jelikož nyní v rámci sektorových Rad nemá vhodné zařazení. Z toho vyplývá, že nově existuje tzv. dvojí předsednictví, kdy v čele ER je stálý předseda a v jednotlivých formacích Rady EU, tedy kromě již zmíněné Rady pro zahraniční věci, předsedá vždy zástupce členského státu, který zrovna vykonává předsednictví.

⁴⁰ VAN HECKE, Steven, BURSENS, Peter. The Council Presidency and the European Council: Collective Leadership in the EU. In FORET, Francois, RITTELMEYER, Yann-Sven. *The European Council and European Governance. The Commanding Heights of the EU*. 1. vydání. New York: Routledge, 2014, s. 196–224.

⁴¹ Lisabonská smlouva, čl. 1.

⁴² Tamtéž, čl. 201 b.

⁴³ Tamtéž, čl. 13.

⁴⁴ Tamtéž, čl. 9.

V souvislosti s předsednictvím a Lisabonskou smlouvou Nigel Foster uvádí, že po oddělení Evropské rady od Rady EU a s ustanovením stálého předsedy Evropské rady existuje povinnost, že program Rady nesmí být v rozporu s agendou Evropské rady. Dále uvádí, že Rada již nezastupuje EU navenek, což také snížilo roli a dopad předsednictví jako instituce.⁴⁵

1.2 Základní principy předsednictví

Od samého počátku evropské integrace byl institut předsednictví vyjádřením určité rovnosti členských států a byl tak postaven na dvou základních principech. První z nich je princip rotační, který má svou oporu i v primárním právu, zatímco druhý princip nestrannosti vychází z politických dohod a není zakotven v primárním právu, nicméně je součástí dokumentů Rady EU či různých doporučení k výkonu předsednictví.

Fiala, Krutílek a Pitrová uvádějí, že rotační princip vychází z vyjádření rovnosti členských států v ES/EU. Vznik tohoto principu souvisí s podmínkou k zachování rovnosti v předsednictví, a to bez ohledu na velikost či politickou sílu jednotlivých členských států.⁴⁶ Rotační mechanismus zaručuje střídání jednotlivých členských zemí ve výkonu předsednictví. Současně je rotační mechanismus nastaven tak, že předsednictví je vykonáváno skupinou tří států, tzv. trojkou, po dobu osmnácti měsíců, která vydává společný osmnáctiměsíční program. Každý člen této trojky je v čele předsednictví po dobu šesti měsíců a ostatní členové tria mu jsou nápomocni.⁴⁷

Jak již bylo zmíněno, rotační princip je upraven v rámci primárního práva a v jeho současné úpravě je potvrzeno týmové předsednictví vykonávané triem na základě rotačního principu. Důležitý je v tomto ohledu článek 236 SFEU, který určuje pravomoc ER rozhodovat o seznamu složení Rady EU a o způsobu jednotlivých složení Rady EU, tedy může určit kvalifikovanou většinou pravidla rotace.⁴⁸ Nicméně v praxi toto ustanovení použito nebylo a rotace bývá upravena na základě rozhodnutí Rady EU.

Rotační princip se postupně vyvíjel stejně jako institut předsednictví a evropská integrace. Nejdříve se v rámci rotačního mechanismu postupovalo dle abecedního pořádku, což stanovila Pařížská smlouva při založení ESUO. Zde bylo nastaveno, že jednotlivé země se budou střídát již po třech měsících a na základě vzestupného abecedního pořadí. Následně

⁴⁵ FOSTER, Nigel G. *EU law directions*. 6th edition. Directions straightforward law. Oxford: Oxford University Press, 2018, s. 48.

⁴⁶ FIALA, KRUTÍLEK, PITROVÁ: *Evropská unie*, s. 281.

⁴⁷ TOMÁŠEK, Michal, TÝČ, Vladimír, PETRLÍK, David a kol. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, s. 163.

⁴⁸ Smlouva o fungování Evropské unie, čl. 236.

i v Římských smlouvách při založení EHS a EURATOM bylo nastaveno rotační střídání v jednotlivých Radách na základě abecedního pořádku, ale doba mandátu předsednictví byla prodloužena na šest měsíců. Slučovací smlouva vytvořila jedno předsednictví, pro které určila rotační mechanismus dle abecedního pořádku a střídání zemí po půl roce. Po prvním rozšíření ES se ukázalo, že abecední rotace nezaručuje úplnou rovnost předsedajících zemí, jelikož zakládající Nizozemí bylo v první polovině 70. let 20. století odsunuto a předběhla jej nová členská země Dánsko, které vykonávalo předsednictví jen několik měsíců po svém přijetí do ES. Po rozšíření ES o Španělsko a Portugalsko v roce 1986 se změnil počet členských států v ES na 12, tedy na sudý počet, což by znamenalo, že daná předsedající země by předsedala vždy ve stejné polovině roku. Proto byl v roce 1986 vytvořen princip, který počítal s tím, že v roce 1993 po vystřídání dvanácti tehdejších členských zemí v předsednictví dojde k přeskupení těch, které předtím předsedaly v 1. polovině roku, aby nyní předsedaly v druhé polovině roku. Důvodem pro tuto změnu bylo kolísání výkonu administrativy ES v rámci letního a zimního předsednictví. V letním období, které bylo bráno jako období dovolených a administrativního klidu, byla nižší šance pro vyjednávání a dosažení cílů. Tento systém byl ale právě v roce 1993 změněn, a to v souvislosti s dalším rozšířením o nové členské země.⁴⁹

Nový mechanismus rotace nebyl založen na základě abecedního pořádku, ale vycházel ze čtyř pravidel. První zásada spočívala v adaptaci nových členských zemí, kdy například Rakousko vykonávalo předsednictví až po třech letech po svém přistoupení. Další zásada se týkala střídání menších a větších států, kdy předsedající trio mělo být složeno vždy alespoň z jednoho velkého státu. Dále se jednalo o střídání nových a dlouholetých členských států, tedy aby po sobě nenásledovali tehdejší noví členové. A poslední podmínka spočívala v prostřídání nových neutrálních členů se státy, které byly aktivní v oblasti SZBP. Tento systém pevně dané rotace na základě určených kritérií byl vypracován do roku 2003 a poté byl prodloužen do roku 2006.⁵⁰

Rotační pořádek byl následně upraven po velkém rozšíření o bývalé postkomunistické země rozhodnutím Rady EU 2005/902/ES.⁵¹ V roce 2007 přistoupilo ještě Bulharsko a Rumunsko a bylo vydáno nové rozhodnutí Rady EU 2007/5/ ES, které další nové země zohledňovalo. Na základě těchto rozhodnutí byl vytvořen rotační pořádek na období od roku 2007 do roku 2020. Mechanismus rotace zůstal nepozměněn a stále je založen na čtyřech

⁴⁹ KANIOK: *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, s. 38–39.

⁵⁰ PITROVÁ, KANIOK: *Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma*, s. 5–23.

⁵¹ Rozhodnutí Rady ze dne 12. prosince 2005.

pravidlech, podle nichž je určeno pořadí a výběr zemí v předsednictví.⁵² Zde je možno říct, že rotační pořádek neurčuje pouze pořadí zemí ve výkonu předsednictví, ale také například určuje pořadí pro zasedací pořádek při zasedáních Rady EU či pořadí pro hlasování.⁵³

Prozatím poslední úprava rotačního pořádku byla provedena v roce 2016, a to rozhodnutím Rady EU 2016/1316/EU, které stanovilo revidované pořadí, jež určilo pořadí členských zemí pro výkon předsednictví do roku 2030. Toto poslední rozhodnutí o určení rotačního pořádku muselo reagovat především na výstup Velké Británie z Evropské unie, s čímž souviselo vzdání se výkonu předsednictví Velké Británie v roce 2017 a pořadí předsednictví se muselo posunout o šest měsíců dopředu. V tomto rozhodnutí bylo rovněž zohledněno přistoupení nové členské země Chorvatska, které bylo přidáno do pořadí v předsednictví.⁵⁴

Jak již bylo zmíněno, princip nestrannosti není oficiálně upraven v rámci primárního práva Evropské unie, a to i z toho důvodu, že se především váže k vyjednávací funkci předsednictví, kterou ale předsednictví nemá již od samého počátku na rozdíl například od funkce organizační. S přibývajícemi funkcemi předsednictví a v souvislosti s jeho vývojem vznikl i požadavek na to, aby předsednictví bylo neutrální. Význam nestrannosti tedy narostl v souvislosti s vyjednávací a iniciační funkcí předsednictví, které budou popsány v následující kapitole. Princip nestrannosti je tedy založen na politické praxi a zmiňují se o něm pouze určité unijní dokumenty, jako je například Příručka k předsednictví vydaná Generálním sekretariátem Rady EU.⁵⁵

Princip neutrality tedy spočívá v tom, že předsednictví by mělo být neutrální a nestranné. Znamená to, že předsedající země je jakýsi moderátor diskuse, který nebude upřednostňovat své vlastní zájmy ani preference některého jiného členského státu. Naopak by měla dostatečně zohledňovat všechny vyjádřené postoje ze strany členských států. Předsedající země by měla vykonávat předsednictví především v zájmu celé Evropské unie.⁵⁶

⁵² Rozhodnutí Rady ze dne 1. ledna 2007.

⁵³ NUGENT, Neill. *The government and politics of the European Union*. 3rd ed. Hampshire: Macmillan, 1994, s. 148.

⁵⁴ Rada Evropské unie. *Rotující předsednictví Rady: rozhodnutí o revidovaném pořadí* [online]. consilium.europa.eu, 1. února 2018 [cit. 20. září 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/07/26/council-rotating-presidencies-revised-order/>.

⁵⁵ EUROPEAN UNION. *Handbook of the Presidency of the Council of the European Union*. Brussels: General Secretariat of the Council [online]. 2018, s. 10. Dostupné z: <https://www.asktheeu.org/en/request/5942/response/19142/attach/4/PRESIDENCY%20HANDBOOK.pdf>.

⁵⁶ Tamtéž.

1.3 Funkce předsednictví

Předsednictví znamená pro předsedající zemi patrně nejúčinnější nástroj, jak sama může ovlivnit chod celé Evropské unie, jelikož se může zaměřit na své priority a ovlivňovat program a směr celé Unie. Co se týče funkcí předsednictví, ty postupem času vznikaly či se měnily, a to s ohledem na vývoj evropské integrace a vývoj samotného institutu předsednictví. Vývoj funkcí bezesporu souvisí s narůstající agendou předsednictví a s postupným rozšiřováním o nové členské státy. Pohledy na členění funkcí předsednictví se dle některých autorů liší, ale v zásadě se shodují na obecném členění, a tak můžeme funkce předsednictví rozdělit do čtyř základních funkcí. Jedná se o tyto základní funkce: administrace a řízení práce Rady EU, vytyčení politických priorit, vyjednávání, reprezentace Rady EU.⁵⁷ Pro účely této diplomové práce budou jednotlivé funkce na základě předchozího členění nazvány následovně, a lze tedy říct, že předsednictví má funkci organizační/administrativní, iniciační, vyjednávací a reprezentační. Nicméně je nutné poznamenat, že uplatnění daných funkcí se může v konkrétních předsednictví lišit, jelikož záleží na předsedající zemi, jaké funkce ve svém předsednictví upřednostní.

Například Schout uvádí, že předsednictví má také roli obhájce národních zájmů. Tato funkce bývá zpochybňována, jelikož předsedající země může využít svůj mandát ve výkonu předsednictví k prosazení svých národních zájmů, ale přitom musí zastávat neutrální a nestranný postoj. Je zcela logické, že předsedající země myslí na své vlastní národní zájmy a bude se pokoušet o jejich prosazení, avšak problém může nastat, pokud se předsedající země pokouší prosadit rozdílný přístup, který je v rozporu s převládajícím přístupem. I Schout uvádí, že předsedající země má své národní zájmy, které ho ovlivňují ve vytváření agendy a v chování.⁵⁸ Nicméně v rámci této diplomové práce bude využíváno základní rozdělení dle většiny autorů, kteří funkci obhájce národních zájmů považují za poněkud kontroverzní a pouze doplňující.

Stejně jako se liší názory na členění funkcí předsednictví, tak se různí i názory ohledně důležitosti a významu jednotlivých funkcí. Někteří autoři vyzdvihují administrativní funkci, která je podle nich ta nejdůležitější, naopak pro některé je nejdůležitější reprezentační funkce předsednictví. Je zde ale potřeba říct, že jednotlivé funkce jsou vzájemně provázané a mohou se buď podporovat, či naopak si odporovat. Například iniciační a vyjednávací funkce, kdy dané

⁵⁷ ELGSTROM, Ole. *European Union Council Presidencies: A comparative perspective*. London:Routledge, 2003, s. 2.

⁵⁸ SCHOUT, Adriaan. The Presidency as a Juggler: Managing Conflict Expectations. *EIPASCOPE* [online], 1998, č. 2, s. 1–10 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: [scop98.2.p65 \(pitt.edu\)](https://scop98.2.p65.pitt.edu/).

předsednictví jasně prosazuje a iniciuje priority, ale zároveň musí vyjednat určitý kompromis.⁵⁹ Dále zde můžeme připomenout teorii Schouta ohledně doplňující funkce obhájce národních zájmů, kdy předsedající země musí být v roli neutrálního vyjednavče, ale přitom by měla hájit své národní zájmy.⁶⁰ V souvislosti s již zmíněnou doplňující funkcí obhájce národních zájmů lze provázanost jednotlivých funkcí předsednictví odvodit i z teorie liberálního mezivládního přístupu A. Moravcsika, kterou lze využít i na příklad funkcí předsednictví. Na základě jeho postojů lze říct, že přijatá rozhodnutí v rámci Unie jsou kompromisy vycházející z vyjednávání jednotlivých členských států, přičemž je důležité definovat preferenci daného členského státu v rámci vnitrostátního vyjednávání a určit tak jeho národní zájem. Poté v rámci mezivládního vyjednávání kompromisu jednotlivé státy spíše podpoří takové návrhy, které se nejvíce přibližují jejich původnímu stanovisku a jejich národnímu zájmu. Moravcsik tvrdí, že je velmi důležité pro členské státy v rámci Unie vyjednat a hledat kompromisy mezi prioritami jednotlivých členských států.⁶¹ Z toho vyplývá, že je nutná součinnost mezi vyjednávací funkcí a funkcí obhájce národních zájmů, která obhajuje národní zájmy daného členského státu, ale také i s iniciační funkcí, která určuje priority předsednictví.

1.3.1 Administrativní funkce

Administrativní, řídicí či organizační funkce předsednictví patří mezi tradiční, původní a nejstarší funkci předsednictví, která spočívala v administraci a řízení setkání Rad. Zpočátku se jednalo o řízení a přípravu setkání Rady, ale s narůstající agendou předsednictví a vývojem evropské integrace se i tato funkce rozrostla. Nyní má předsedající země na starost práci a organizaci celé Rady EU i jejích nižších úrovní, jako jsou pracovní skupiny, výbory či Výbor stálých zástupců, což souvisí i s tvorbou legislativy. Předsedající země tak připravuje program setkání na všech úrovních, předsednické akce, důležité podklady, dále určuje harmonogram a řídí obsah jednání. Organizační funkce také souvisí se zajištěním kvalitních personálních zdrojů v rámci předsednictví či s dobrou komunikací a spoluprací s Generálním sekretariátem Rady EU, který v některých ohledech asistuje předsednictví.⁶² Jelikož předsednictví prakticky vede jednání Rady EU, tak může prosadit své preferované body na pořad jednání či naopak nějaké vynechat, z čehož vyplývá, že předsednictví tak může určovat projednávanou agendu.

⁵⁹ KANIOK: *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, s. 45–46.

⁶⁰ SCHOUT: *The Presidency as a Juggler: Managing Conflict Expectation*, s. 1–10.

⁶¹ MORAVCSIK, Andrew. *The Choice for Europe: social purpose and state power from Messina to Maastricht*. Cornell Studies in political economy. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1998, s. 18–20.

⁶² PITROVÁ, KANIOK: *Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma*, s. 5–23.

1.3.2 Iniciační funkce

Iniciační funkce předsednictví spočívá v roli tvůrce politických priorit a je považována za nejmladší funkci předsednictví. Předsednictví sestavuje hlavní priority pro své budoucí předsednictví, které jsou chápány jako program hlavních cílů daného předsednictví. Předsednictví tak půl roku může ovlivňovat probíranou agendu a chod celé Unie. Předsedající země ovlivňuje iniciační funkci, která témata budou pro jeho půlroční předsednictví důležitá, která se naopak umístí do pozadí. Předsedající země může v rámci stanovení priorit určit i národní priority a své národní zájmy, které by jinak na úrovni Unie nedostaly prostor.

Již v 80. letech 20. století se objevily diskuse o tom, že předsedající země by měla vytvářet svůj program předsednictví, v němž by byly určeny priority a položky politiky, které považuje za důležité, což bude také upřednostňovat. Předsedající země tak vždy před výkonem svého předsednictví odprezentovala svůj půlroční program. Od roku 2007 jsou vytvářeny osmnáctiměsíční programy, nicméně byly zachovány i půlroční programy konkrétních předsednictví. Půlroční program konkrétních předsednictví je tomuto osmnáctiměsíčnímu programu podřízen. Zde je potřeba zmínit, že většina politických projektů trvá delší dobu, než je půlroční mandát předsedající země.⁶³

Tallberg tvrdí, že předsednictví má omezenou schopnost stanovit priority, protože jednotlivé půlroční programy musí být podřízeny a navázány na osmnáctiměsíční program celého tria, tudíž velká část půlročního programu se vždy bude sestávat z již existujícího programu. Uvádí tak, že dané předsednictví zdědí agendu předchozích předsednictví. Dále je v tomto ohledu pro předsednictví obtížné vypořádat se s nečekanými událostmi jako například vnitropolitický vývoj, nečekané zahraničněpolitické události či různé krize.⁶⁴

Bache a George taktéž upozorňují na krátkou dobu mandátu předsednictví. Podle nich tato krátká doba předsednictví narušuje kontinuitu. Dále upozorňují, že v souvislosti s rozšířením o nové členské státy a zvyšujícím se tak počtu členských států vzniká velká mezera mezi jednotlivými předsednictvími daného státu. Taktéž uvádějí, že politická nestabilita v předsedající zemi může vážně narušit půlroční předsednictví.⁶⁵

⁶³ KANIOK, Petr. *České předsednictví Rady EU – most přes minulost*. 1. vydání. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2010, s. 34–37.

⁶⁴ TALLBERG, Jonas. The Agenda-Shaping Powers of the EU Council Presidency. *Journal of European Public Policy* [online], 2003, roč. 10, č. 1, s. 1–19 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2180543&rec=1&srcabs=2180560&pos=1.

⁶⁵ BACHE, Ian, GEORGE, Stephen. *Politics in the European Union*. Second edition. New York: Oxford University Press, 2006, s. 288–289.

1.3.3 Vyjednávací funkce

Úkolem vyjednávací funkce je především vést jednání a hledat shodu či kompromis, a to buď mezi členy Rady EU, anebo uvnitř unijních institucí. Předsedající země by se tak měla snažit o předcházení či zmírnění konfliktů při jednáních uvnitř Rady EU či v unijních institucích. Vyjednávací funkce představuje pro předsedající zemi roli mediátora, který by měl mít nestrannou a neutrální pozici v rámci vyjednávání, což vede ke správnému fungování Rady EU a k efektivnímu prosazování zájmů Evropské unie. V rámci vyjednávání využívá předsedající země několik vyjednávacích nástrojů, jako jsou například individuální schůzky se zástupci pro jednání důležitých nebo problematických delegací či neformální setkávání mimo rámec jednání.⁶⁶

Co se týče vyjednávací funkce, lze sledovat její vzrůstající vliv a význam v souvislosti s následujícími faktory. První z nich je postupné zvyšování členských států, což znamená více stran ve vyjednávacím procesu. Dále je možno poznamenat, že z jednomyslného hlasování se přešlo na hlasování kvalifikovanou většinou, ale i v tomto případě je potřeba vyjednávání, aby bylo dosaženo hranice kvalifikované většiny a následného konsenzu. Vliv vyjednávací funkce také bezpochyby ovlivnil nárůst projednávané agendy.⁶⁷

1.3.4 Reprezenační funkce

Reprezenační funkce v sobě zahrnovala dvě hlavní oblasti reprezentace, a to zastupování Evropské unie navenek a zastupování Rady EU vůči ostatním unijním institucím, tedy vnější a vnitřní reprezentaci.

Reprezenační funkce předsednictví byla především spojována s EPS a později se SZBP, kdy předsednictví vykonávalo funkci mluvčího a vyjadřovalo postoj v záležitostech SZBP. Předsednictví tak zastupovalo celou Evropskou unii navenek, tedy vůči třetím státům a mezinárodním organizacím. Třetím zemím se tento systém zdál poněkud problematický, jelikož stále musely čelit novým partnerům při vyjednávání v rámci zahraniční a bezpečnostní politiky. Lisabonská smlouva ale vytvořila pozici Vysokého představitele EU pro zahraniční

⁶⁶ ZBÍRAL, Robert. *Teorie a praxe vyjednávání v Radě Evropské unie*. Monografie, sv. č. 23. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008, s. 112–113.

⁶⁷ KANIOK: *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, s. 73–74.

a bezpečnostní politiku a pozici stálého předsedy ER, kteří přebrali funkce v oblasti zahraničních věcí, které dříve vykonávalo předsednictví.⁶⁸

Co se týče vnitřní reprezentace, ta spočívá v reprezentaci Rady EU vůči ostatním institucím Unie, a to především vůči Evropskému parlamentu a Evropské komisi. Předsednictví tak vykonává funkci mluvčího Rady EU, tedy komunikuje a vyjednává za ostatní členské státy s ostatními institucemi Evropské unie. Dobrá spolupráce mezi předsednictvím a ostatními institucemi Unie je jedním z předpokladů pro úspěšné a efektivní předsednictví, a to nejen z důvodu, že velká míra rozhodnutí je založena na vzájemné dohodě. Správná spolupráce je důležitá také v ohledu určování politických priorit.⁶⁹

1.4 Hodnocení předsednictví

Hodnocení předsednictví není snadným úkolem, jelikož neexistují jasně definovaná kritéria pro hodnocení úspěšnosti předsednictví. Někteří autoři se snaží o vymezení těchto kritérií. Hodnocení tak může být velmi individuální a záleží zde také na pozici hodnotitele, zda se například jedná o autora odborné publikace, unijního představitele či například novináře. Obecně se ale setkáváme s hodnocením předsednictví na základě již výše vymezených funkcí předsednictví a hodnocení úspěšnosti předsednictví tak může záviset na tom, jak byly jednotlivé funkce předsednictví během daného předsednictví využity či splněny.

Helen Wallace a Fiona Hayes-Renshaw považují za hlavní kritérium hodnocení úspěšnosti předsednictví funkci administrativní, kdy na jejím základě je posuzována úspěšnost celého předsednictví. Úspěšné předsednictví podle nich spočívá v efektivním řízení a zvládnutí technických a administrativních úkolů. Efektivnost řízení zde znamená dostatečné a kvalitní personální zajištění předsednictví a dobrou spolupráci se sekretariátem Rady EU. Efektivní vedení jednání a jejich příprava jsou důležitými předpoklady pro další funkce, jako je vyjednávací funkce či prosazování priorit.⁷⁰

Schout uvádí, že předsednictví může být hodnoceno na základě řady kritérií, jako jsou neustrannost, efektivní vedení jednání, profesionalita, zajištění atraktivní agendy, efektivní, ale ne příliš vynucující obhajoba národních zájmů, krizové řízení. Úspěšné předsednictví by mělo splnit programové cíle, mít dobrou organizační a vyjednávací schopnost. Schout uvádí, že

⁶⁸ VANHOONACKER, Sophie, POMORSKA, Karolina, MAURER, Heidi. The Presidency in External Relations: Who is at the helm? *POLITIQUE EUROPÉENNE* [online], 2011, roč. 35, č. 3, s. 139–164 [cit. 21. října 2023]. Dostupné z: <https://www.cairn-int.info/journal-politique-europeenne-2011-3.htm>.

⁶⁹ KANIOK: *České předsednictví Rady EU – most přes minulost*, s. 28–31.

⁷⁰ HAYES-RENSHAW, WALLACE: *The Council of Ministers*, s. 140–141.

pokud se předsedající země rozhodne pro čistě neutrální předsednictví, nemusí to být zrovna tou nejlepší možností.⁷¹

Fiona Hayes-Renshaw v publikaci *Institutions of European union* od Hodsona a Petersona tvrdí, že hodnocení předsednictví, zda bylo dobré, či špatné, je subjektivní záležitost. Podle něj lze hodnocení předsednictví změřit na základě řady objektivních kritérií. Jedná se například o to, zda byly záležitosti Rady EU řešeny efektivně a nestranně, zda byly splněny hlavní cíle stanovené v předsednickém programu či zda byly nepředvídatelné události řešeny klidně a efektivně.⁷²

Vandecasteele a Bossuyt upozorňují, že pokud se hodnotí předsednictví z hlediska jeho úspěchu, tak ten spočívá v tzv. dotahování věcí do konce na základě vyjednávací funkce, tedy pokračovat v již rozjednaných záležitostech, posunout daná jednání až do konečné fáze a tím naplnit cíle. Dále zmiňují, že úspěšné předsednictví spočívá v realizaci priorit, které byly stanoveny v programu předsednictví, v adekvátním zvládnutí nečekaných událostí, ve správném plnění funkcí předsednictví, ve velkém počtu dokončených legislativních výstupů a velmi důležité jsou také dobré vztahy a spolupráce s ostatními institucemi EU.⁷³

Z předchozích příkladů možného hodnocení předsednictví vyplývá, že to, jaké bude předsednictví, tedy i to, zda bude úspěšné, nebo neúspěšné, ovlivňuje řada faktorů. Jde například o to, že předsednictví mohou zasáhnout nečekané události či různé krize, ať už vnitropolitické, či vnější. V případě, že k něčemu takovému dojde, mělo by dobré předsednictví určitý problém co nejrychleji a dostatečně vyřešit. Jednotlivé členské země mohou mít rozdílný postoj k integraci, což může také ovlivnit jejich předsednictví. Dále je nutno připomenout fakt, že jednotlivé členské státy mají rozdílnou pozici, velikost, politickou a ekonomickou sílu, tudíž je složité srovnávat jejich předsednictví. Při jednotlivých předsednictvích může být projednávána jinak sporná agenda, přičemž při některém předsednictví může být daleko jednodušší projednat danou agendu, ale při spornějších otázkách je to daleko těžší. Záleží také na postoji ostatních členských států, kdy při jednáních může panovat většinová shoda, nebo

⁷¹ SCHOUT, Adriaan. The Presidency as a Juggler: Managing Conflict Expectations. *EIPASCOPE* [online], 1998, č. 2, s. 1–10 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: [scop98.2.p65 \(pitt.edu\)](https://scop98.2.p65.pitt.edu).

⁷² HODSON, Dermot, PETERSON, John (ed.). *The institutions of the European Union*. Fourth edition. New European Union series. Oxford: Oxford University Press, 2017, s. 95.

⁷³ VANDECASTEELE, Bruno, BOSSUYT, Fabienne. Assessing EU council presidencies: (Conditions for) succes and influnce. *Comparative European Politics*, 2013, č. 12, s. 233–247. Dostupné z: <file:///C:/Users/uzivatel21/Downloads/cep.2013.1.pdf>.

naopak jsou zde tak rozdílné názory, že pro dané předsednictví je o dost složitější vyjednat kompromis.

Zde je také možno poznamenat, že v hodnocení předsednictví hrají velkou roli média, která většinou jednotlivá předsednictví hodnotí. Na základě jejich hodnocení může vzniknout vnímání daných předsednictví především v očích široké veřejnosti. Média mají velkou sílu v obecném vnímání a mohou z velké části ovlivnit vnímání daných předsednictví a určovat tak, zda předsednictví bylo dobré, či špatné.

O výpočet hodnocení předsednictví se pokusili například Veleva-Efimova a Haralampiev či Toneva-Metodieva. Veleva-Eftimova a Haralampiev navrhli nástroj pro odborné hodnocení politických iniciativ daných předsednictví, vypočítá se zde tak výkonnost vedení jednotlivých předsednictví. Výsledky zde byly představeny na výkonu bulharského předsednictví z roku 2018. Tato studie tvrdí, že úspěšnost předsednictví je založena na počtu úspěšných politických iniciativ. Nicméně také říká, že neexistuje spolehlivý nástroj, který by umožnil transparentně a objektivně provést odborné hodnocení každého předsednictví, a celkově studium předsednictví včetně jeho politických iniciativ zůstává pouze v rámci narativního vysvětlení.⁷⁴ Linka Toneva-Metodieva se také pokusila o vytvoření spolehlivého rámce pro hodnocení výkonu a úspěchu předsednictví v Radě EU. Svůj výzkum staví na přezkumu programů, aktivit a výsledku tria předsednictví z období od poloviny července do konce roku 2018, tedy tria Estonsko, Bulharsko, Rakousko. Ve studii poukazuje na to, že samotné předsednictví nemá statut orgánu EU a nemá pravomoci v legislativním procesu na rozdíl od samotné Rady EU, nicméně výrazně napomáhá k prosazování agendy EU a vyjednávání právě v rámci legislativního procesu. Uvádí ale, že legislativní proces jako takový je nedílnou součástí povinností předsednictví a je to jeho ústřední součástí. Taktéž jsou pro předsednictví důležité i nelegislativní dokumenty, jako jsou například úmluvy. Hodnocení úspěšnosti předsednictví v rámci legislativních i nelegislativních aktů zde staví na prioritní úrovni spisů, roli okolností a roli časového rámce. Dále také zahrnuje důležitost politických iniciativ a měření z hlediska realizovaných politických iniciativ. Upozorňuje zde, že jde o dlouholetý a velmi náročný proces sběru dat.⁷⁵

⁷⁴ VELEVA-EFTIMOVA, Mirela, HARALAMPIEV, Kaloyan. The political initiatives of the Rotating Presidency of the Council of the EU – from empirical facts to expert evaluation. *European Politics and Society* [online], 2022, č. 23:2, s. 154–172 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: [The political initiatives of the Rotating Presidency of the Council of the EU – from empirical facts to expert evaluation: European Politics and Society: Vol 23, No 2 \(tandfonline.com\)](https://www.tandfonline.com/doi/10.1080/13698249.2022.2131111).

⁷⁵ TONEVA-MELODIEVA, Linka. Evaluating the Presidency of the Council of the EU: towards a comprehensive evidence-based framework for performance assessment. *European Politics and Society* [online], 2020, č. 21:5, s.

Nakonec je možno také konstatovat, že obecně lze za dobré předsednictví považovat takové předsednictví, které prosadí a splní své cíle určené ve svém předsedajícím programu. Takové předsednictví má dále dobré vyjednávací schopnosti a umí vyjednat kompromis mezi ostatními členskými státy. Důležitá je také dobrá organizační schopnost předsedající země, která spočívá v přijatelném personálním zajištění předsednictví a v dostatečné přípravě. Pro úspěšné předsednictví je také důležitá spolupráce s ostatními unijními institucemi. Co se týče nějakých měřitelných ukazatelů hodnocení předsednictví, předsednictví lze hodnotit například na základě počtu schválené legislativy či počtu personálního zastoupení.

Na závěr celé této kapitoly lze říct, že institut předsednictví je součástí evropské integrace již od jejího počátku a postupně s ní se i vyvíjel. Tento postupný vývoj je velkou součástí této kapitoly, kde je chronologicky popsán od roku 1952 až po současnost. Následně se kapitola věnuje dvěma základním principům, na nichž je postaven institut předsednictví. Jedná se o princip rotační a princip nestrannosti. Rovněž oba tyto principy se postupně formovaly, přičemž princip rotační je součástí primárního práva Evropské unie a princip nestrannosti je například upraven v rámci dokumentů Rady EU. Dále se tato kapitola věnuje funkcím předsednictví, kde jsou vysvětleny hlavní úkoly předsedající země ve výkonu předsednictví. Bylo zde vymezeno pět základních funkcí, jimiž předsednictví disponuje. Závěr této kapitoly se věnoval teorii hodnocení předsednictví. Bylo zde představeno několik pohledů zejména od zahraničních autorů na definici hodnocení úspěšnosti předsednictví.

Cílem této kapitoly bylo komplexně představit institut předsednictví od jeho postupného vývoje až po jeho principy, základní funkce a teorii hodnocení předsednictví. Teoretický rámec je nezbytný pro pochopení a uchopení předsednictví v Radě EU, tudíž i pro česká předsednictví v Radě EU, kterým se věnují následující kapitoly.

2 České předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2009

Po předcházejícím souhrnu teorie institutu předsednictví se nyní budu věnovat konkrétně českému předsednictví v Radě EU v roce 2009. České předsednictví zde bude představeno již od jeho počátečních příprav přes stanovení hlavních priorit až po samotný průběh tohoto předsednictví. Dále se zde budu věnovat hlavním výsledkům tohoto českého předsednictví a jeho hodnocení.

Česká republika se stala členskou zemí Evropské unie v roce 2004, a to společně s dalšími devíti státy. Toto největší rozšíření EU je nazýváno jako východní rozšíření a jednalo se především o rozšíření o postkomunistické země. Historicky první české předsednictví v Radě EU bylo vykonáváno od 1. ledna 2009 do 30. června 2009. Bylo to tedy symbolicky 20 let po pádu železné opony a pět let od vstupu České republiky do Evropské unie. Českou republiku tak jistě čekala jedna z největších výzev právě od doby, kdy vstoupila do Evropské unie.

Pro české předsednictví 2009 byl vybrán slogan „Evropa bez bariér“, na který následně byly navázány hlavní prioritní oblasti předsednictví. K připoutání pozornosti české veřejnosti k předsednictví bylo použito motto „Evropě to osladíme“. Aby bylo možné toto předsednictví zasadit do kontextu dané doby, svět již od roku 2008 provázela finanční krize, která pokračovala i v roce 2009. Předsednictví 2009 se uskutečnilo v době, kdy končil mandát Evropského parlamentu i Komise. Během předsednictví, konkrétně v květnu 2009, se konaly volby do EP.⁷⁶ Je nutno rovněž podotknout, že české předsednictví v roce 2009 bylo vykonáváno na základě před-lisabonských pravidel.

2.1 Přípravy na české předsednictví v roce 2009

Jelikož není předsednictví pro předsedající zemi lehkým úkolem, předcházejí mu určité přípravy jak už po stránce organizační, logistické, finanční, tak i obsahové. Takové přípravy započnou většinou již několik let před samotným výkonem předsednictví. Česká republika zahájila přípravy na své první předsednictví již v roce 2005. V té době zde přípravy probíhaly pod vedením vládnoucí ČSSD. Situace se ale změnila po volbách v červnu 2006, kdy byla vytvořena nová vláda pod vedením ODS. Pracovní skupiny připravující předsednictví, které byly ustanoveny bývalou vládou, byly nahrazeny novými týmy. Přípravy na české předsednictví se zpožďovaly a ve velkém začaly až v roce 2007, jelikož do té doby nová vláda

⁷⁶ Vláda ČR. *Premiér odpovídá na nejčastější otázky k nadcházejícímu předsednictví* [online]. vláda.cz, 18. prosince 2008 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=47243&tmplid=50>.

nedokázala jasně zformulovat své priority. Kritiku na tento pomalý postup si vysloužila Česká republika ze strany Komise EU, která ho považovala za znepokojující fakt i s ohledem na to, že je Česká republika novým členským státem a jedná se o její první předsednictví.⁷⁷

Původně se počítalo s tím, že řízení českého předsednictví připadne vysokému státnímu úředníkovi, který bude spadat po Ministerstvo zahraničních věcí ČR, nicméně v roce 2007 byla vytvořena nová funkce místopředsedy vlády pro evropské záležitosti a jeho útvar, který byl hlavním koordinátorem předsednictví, a to v úzké součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a dalšími resorty. Místopředsedou vlády pro evropské záležitosti se stal Alexandr Vondra. Tématem předsednictví se začal nově zabývat Úřad vlády, a to především dvě sekce, které byly místopředsedovi vlády pro evropské záležitosti podřízeny: Sekce pro evropské záležitosti a Sekce pro přípravu předsednictví. Útvar místopředsedy pro evropské záležitosti byl také zodpovědný za obsahovou stránku předsednictví, a to na základě spolupráce a výstupů z Výboru pro EU, což byl jeden z pracovních nástrojů vlády určený ke koordinaci vlády k evropským záležitostem.⁷⁸ Důležitá je i role stálého zastoupení ČR při EU, které ve spolupráci s úřadem místopředsedy vlády pro evropské záležitosti, Ministerstvem zahraničních věcí ČR a ostatními ministerstvy připravuje jednání formálních rad a jednání Evropské rady, jež se budou konat během předsednictví.⁷⁹

2.2 Priority českého předsednictví 2009

Na určení priorit a obsahové stránky předsednictví se v České republice začalo pracovat již od roku 2006. Formulaci priorit měl především na starost místopředseda vlády pro evropské záležitosti a jeho podřízená Sekce pro evropské záležitosti s Výborem EU. Dále i jednotliví ministři a ministerstva formovali své sektorové priority. Svou roli při jejich formování mělo také Stálé zastoupení České republiky při EU. Při formulaci priorit byly také vyžádány názory od českých europoslanců, představitelů krajů, akademiků, nevládních organizací nebo také od zástupců z podnikatelské oblasti.⁸⁰

⁷⁷ BAUN, Michael, DAN, Marek. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vydání. Brno: Barrister & Principal, 2011, s. 152.

⁷⁸ IFRAD, Reda, KUBOVÁ, Radana a kol. *České předsednictví bez bariér? Politika přípravy ČR na předsednictví v Radě EU* [online]. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2008, s. 3–5. Dostupné z: https://www.iips.cz/userfiles/file/wp_26_ceske_predsednictvi.pdf.

⁷⁹ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Role stálého zastoupení během předsednictví* [online]. mzv.cz, 3. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/role_staleho_zastoupeni_behem.html.

⁸⁰ Vláda ČR. *Příprava českého předsednictví 2009* [online]. vláda.cz, 28. května 2008 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/tema:-pripravy-ceskeho-predsednictvi-2009-35725/>.

Na začátku roku 2007 byl vydán první dokument, který stanovoval předběžné priority českého předsednictví s názvem Evropa bez bariér – východiska k prioritám předsednictví České republiky v Radě EU v prvním pololetí 2009. V tomto dokumentu bylo stanoveno hlavní motto českého předsednictví „Evropa bez bariér“ a byly zde nastíněny oblasti zájmu pro předsednictví.⁸¹ Tento dokument byl za půl roku aktualizován a byl vytvořen nový dokument s názvem Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009. Zde v návaznosti na hlavní motto bylo vytvořeno celkem pět prioritních oblastí. Jako nejpodstatnější byla určena Evropa konkurenceschopná a otevřená, dále se jednalo o tyto oblasti zájmu: Energetika udržitelná a bezpečná, Rozpočet pro budoucnost Evropy, Evropa jako globální partner, Evropa bezpečná a svobodná.⁸² Následně byl v roce 2008 vydán dokument Sektorové priority českého předsednictví EU 2009. Dokument se věnoval sektorovým prioritám, tedy vybraným sektorovým agendám v rámci jednání jednotlivých složení Rady EU.⁸³ Až několik dní po začátku českého předsednictví byl představen konečný dokument s prioritami předsednictví s názvem Pracovní program českého předsednictví: Evropa bez bariér. Zde byl okruh hlavních priorit předsednictví omezen na tři a jednalo se o tzv. 3E, tedy ekonomika, energetika a Evropa ve světě.⁸⁴ Tímto postupným omezováním a konkretizováním počtu stanovených priorit můžeme sledovat postupný vývoj určování českých priorit, související s reakcí na současné světové dění, ale také zde musela být návaznost na osmnáctiměsíční program celého tria.

Jak již bylo zmíněno, půlroční program daného předsednictví musí být v souladu s osmnáctiměsíčním programem celého tria. V případě českého předsednictví se jednalo o spolupráci s Francií a Švédskem. Přípravy na vytvoření společného osmnáctiměsíčního programu započaly v roce 2007. Na základě jednání mezi zeměmi tria byl v červenci 2008 zveřejněn 18měsíční program francouzského, českého a švédského předsednictví. Tento dokument byl rozdělen na dvě hlavní části – strategický rámec a program činnosti. Strategický

⁸¹ Vláda ČR. *Evropa bez bariér: Východiska k prioritám předsednictví České republiky v Radě EU v prvním pololetí 2009* [online]. vlada.cz, 2007 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/07-04-26-Evropa-bez-barier-priority-predsednictvi-CR-v-Rade-EU.pdf>.

⁸² Euroskop. *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009* [online]. euroskop.cz, říjen 2007 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/1392-prioritni-oblasti-cr.pdf>.

⁸³ Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. *Sektorové priority českého předsednictví EU 2009* [online]. mpo.cz, červenec 2008 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/35399/39809/468237/priloha002.pdf>.

⁸⁴ Euroskop. *Pracovní program českého předsednictví: Evropa bez bariér* [online]. euroskop.cz, leden 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/11622-pracovni-program-ceskeho-predsednictvi-evropa-bez-barier.pdf>.

rámec se zabýval širším kontextem a dlouhodobějšími cíli, které byly společné pro všechna tři předsednictví. Strategický rámec byl konzultován i s budoucím triem, tedy Španělskem, Belgií a Maďarskem. Druhá část se věnovala programu činnosti, který stanovoval oblasti a cíle, které mají být v rámci tohoto tria řešeny. Program činnosti čítal celkem sedmnáct kapitol jako například vývoj Unie, růst a zaměstnanost, obecné ekonomické otázky, konkurenceschopnost či vnější vztahy.⁸⁵ Program tria a programy jednotlivých zemí se zejména liší ve svém rozsahu, kdy například Pracovní program českého předsednictví má celkem 34 stran, zatímco 18měsíční program má celkem 89 stran. Rozdíly můžeme sledovat také v obsahu, kdy národní programy určují priority a pracovní program s ohledem na jejich národní zájem, zatímco programy tria obsahují průřez různých kapitol, jež mají být v daném období řešeny.

Co se pak týče konkrétních priorit českého předsednictví 2009, tedy 3E, tak ty vytvářely hlavní oblasti celého českého programu. Z důvodu přehlednosti bude obsah jednotlivých priorit představen prostřednictvím bodů, jež vyjadřují cíle, zaměření a úsilí českého předsednictví v jednotlivých oblastech.

Ekonomika:

- zabránit prohlubování krize,
- znovuoživit hospodářský růst unijních ekonomik,
- řešení vyplývající z Evropského plánu hospodářské obnovy,
- usilovat o koordinovaný příspěvek EU při hledání řešení na evropské a globální úrovni,
- důraz na rozvoj lidského kapitálu podporou vzdělávání, výzkumu a vývoje a uvolňováním rezerv vnitřního trhu,
- odstraňovat bariéry v rámci svobod (zejména svobody pohybu pracovníků a služeb),
- zaměřit se na konkurenceschopnost a hospodářský rozvoj,
- odstraňování bariér v oblasti transevropských dopravních sítí,
- zaměřit se na program Galileo,
- zasazovat se o odbourávání vnějších bariér,
- usilovat o zachování cesty otevřenosti (liberalizace světového obchodu).

⁸⁵ Ministerstvo vnitra ČR. *18měsíční program francouzského, českého a švédského předsednictví* [online]. mvcr.cz, červenec 2008 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://europskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/2881-080728_18m_prog_cz_korigendum.pdf.

Energetika:

- aktivně se zapojovat do mezinárodního vyjednávání k ochraně klimatu po roce 2012,
- připravit cestu k dosažení shody, jak čelit klimatické změně,
- energetická bezpečnost (dosáhnout různorodosti dodavatelů, rozšíření spektra využívaných zdrojů, posílení obnovitelných zdrojů, vytvořit jednotný trh energií v rámci Unie, snižovat energetickou náročnost ekonomiky a dopady energetiky na životní prostředí),
- řešit úspory energie, účelné substitute dovážených a fosilních paliv, podporu investic do vývoje nových efektivních technologií,
- dobudovat jednotný vnitřní trh s elektřinou a plynem,
- stabilizovat vztahy se stávajícími zahraničními dodavateli a budovat vztahy s novými potenciálními dodavateli.

Evropa ve světě:

- uchovat schopnost dále rozšiřovat EU a nabízet perspektivu členství či nadstandardní spolupráci dalším evropským zemím,
- klást důraz na transatlantickou vazbu a spolupráci,
- přistoupit s jednotnou pozicí k jednání o nové dohodě o partnerství s Ruskem,
- urychlit přípravu projektu Východního partnerství (celkově se věnovat východní dimenzi evropské politiky sousedství),
- zaměřit se na co nejrychlejší vstup Chorvatska do EU,
- pokračovat v přístupových jednáních s Tureckem,
- zaměřit se na možnosti ucházet se o členství v EU ostatním balkánským zemím,
- rozvíjet jižní dimenze evropské politiky sousedství,
- blízkovýchodní mírový proces,
- jednat se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi,
- zdůrazňovat rozvojovou spolupráci, lidská práva, budování právního státu, demokracii a řešit konflikty ve světě,
- bojovat proti novým bezpečnostním hrozbám (například jaderné zbraně a terorismus),

- strategické partnerství s NATO.⁸⁶

Z výčtu vyplývá, že se jedná o komplexní zaměření priorit. Priority zde byly vytvořeny stručně a srozumitelně. Celkově byly návazné na společný 18měsíční program, který byl společný pro předchozí předsedající zemi Francii a pro nastupující předsednictví Švédska. Taktéž priority reagovaly na dění v evropském, ale i zahraničněpolitickém poli, kdy pokryly řadu oblastí.

2.3 Průběh českého předsednictví 2009

Již před začátkem panovala vůči českému předsednictví určitá skepse, zda je vůbec Česká republika schopna své první předsednictví zvládnout. Bylo tomu tak jednak z důvodu dosavadní nezkušenosti vykonávat předsednictví nebo také z pocitu, že Česká republika nemá prozatím příliš velké zkušenosti s unijním a světovým diplomatickým děním. Této skepsi také rozhodně nepřidaly domácí problémy, dosavadní neratifikace Lisabonské smlouvy či poměrně euroskeptický prezident. Asi největší skeptik byl francouzský prezident Nicolas Sarkozy, jehož země vykonávala předsednictví před námi. Ten dokonce navrhl pokračovat ve francouzském předsednictví z důvodu obavy o schopnosti České republiky řídit předsednictví.⁸⁷

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, předsednictví mohou zastihnout různé nečekané události, se kterými není dopředu počítáno. V tu chvíli plány na plnění programových priorit mohou jít stranou a je potřeba se věnovat neočekávaným událostem. I české předsednictví během jeho výkonu zaskočily určité nečekané události a ovlivnily tak jeho průběh. Nejen ty, ale i další nejvýraznější body průběhu předsednictví budou v následujících podkapitolách představeny. Poslední podkapitola se pak bude věnovat vybraným setkáním v rámci českého předsednictví.

2.3.1 Konflikt na Blízkém východě

Na samotném počátku českého předsednictví, tedy několik dní od začátku výkonu předsednictví, musela Česká republika čelit první neočekávané události, jelikož v tu dobu eskaloval konflikt na Blízkém východě. Vydala se tam proto diplomatická delegace Evropské unie, kterou vedl český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Cílem této delegace bylo především umožnit přístup humanitární pomoci do pásma Gazy a jednat o možnosti příměří

⁸⁶ Euroskop. *Pracovní program českého předsednictví: Evropa bez bariér* [online]. euroskop.cz, leden 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: [Pracovní program českého předsednictví - Evropa bez bariér \(euroskop.cz\)](https://euroskop.cz/).

⁸⁷ BAUN, DAN: *Česká republika a Evropská unie*, s. 159.

mezi izraelskou a palestinskou stranou. O dva týdny později se konal v Egyptě mimořádný summit, kam společně s Karlem Schwarzenbergem zavítal i český premiér Mirek Topolánek. 18. ledna 2009 bylo vyhlášeno příměří mezi Izraelem a Hamásem. Největším úspěchem delegace pod vedením českého ministra zahraničí bylo především zprostředkování humanitární pomoci do pásma Gazy⁸⁸, což se dá považovat za celkem dobrý začátek českého předsednictví.

Zde je možno zmínit, že v souvislosti s českým předsednictvím a konfliktem na Blízkém východě bylo negativně probíráno i několik skutečností. V prvním případě šlo o to, že mluvčí českého premiéra Jiří Potužník prohlásil, že izraelská pozemní operace byla defenzivní, ne ofenzivní. Jednalo se o sporné vyjádření, jelikož to vyjadřovalo nejednotnost vyjádření vůči tomuto konfliktu ze strany EU. Na Jiřího Potužníka se snesla vlna kritiky a jeho vyjádření například musel obhajovat Karel Schwarzenberg. Díky tomuto nesprávnému vyjádření se znovu začalo diskutovat o tom, zda by malé a nové členské státy měly vykonávat předsednictví.⁸⁹ Další negativně vnímaná skutečnost se týkala toho, že prezident Francie, která vykonávala předsednictví před Českou republikou, vyslal na Blízký východ jednat svou vlastní paralelní delegaci. Vytvoření vlastní mise si vysloužilo kritiku. K tomuto kroku se vyjádřil i český premiér, ale ten to nevnímal jako konkurenční delegaci a vyjádřil se tak, že se jedná o delegaci, která navazuje na delegaci EU.⁹⁰ Jednání prezidenta Sarkozyho tak mohlo budit dojem, že se stále nesmířil s tím, že již nepředsedá EU a nevěří tomu, že Česká republika takové jednání zvládne.

2.3.2 Plynová krize

Plynová krize vyescalovala na začátku ledna 2009 (téměř souběžně s konfliktem v Gaze), kdy byly zastaveny dodávky zemního plynu na Ukrajinu ze strany Ruska. Jednalo se o další krizi, která zasáhla české předsednictví hned na jeho začátku. Počátky sporu o dodávkách plynu mezi Ukrajinou a Ruskem spočívaly v tom, že ruská firma Gazprom požadovala zaplatit dluh ve výši 600 milionů dolarů od ukrajinské firmy Neftogaz. Ze začátku se Česká republika k tomuto sporu nechtěla příliš vyjadřovat a angažovat se v něm, jelikož ho

⁸⁸ ŠTEFAN, Petr. Schwarzenberg jednal o příměří v Gaze, slíbil tam poslat české odborníky [online]. idnes.cz, 17. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/schwarzenberg-jednal-o-primeri-v-gaze-slibil-tam-poslat-ceske-odborniky.A090117_104339_zahranicni_stf.

⁸⁹ DVOŘÁČKOVÁ, Anna. Tisk: Česká reakce na útok Izraele vyvolala v Evropě zděšení [online]. idnes.cz, 5. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/tisk-ceska-reakce-na-utok-izraele-vyvolala-v-evrope-zdeseni.A090105_163010_zahranicni_abr.

⁹⁰ ČTK. Joschka Fischer: *Mise, kterou vedl Schwarzenberg, byla chaotická a ostudná* [online]. novinky.cz, 7. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-joschka-fischer-mise-ktou-vedl-schwarzenberg-byla-chaoticka-a-ostudna-40216276>.

považovala za obchodní spor dvou firem. Tento spor měl ale daleko širší politické dopady, jelikož nedostatek zemního plynu zasáhl i některé země EU. Na základě toho předsednictví zareagovalo a začalo několik jednání, jak tuhle krizi vyřešit. Český premiér Mirek Topolánek, který zastupoval EU, vyjel vyjednávat i na Ukrajinu a do Ruska, kdy výsledkem těchto jednání byla dohoda o okamžitém obnovení dodávek plynu. I přes podepsání dohody ruská strana následně obvinila Ukrajinu, že do dohody připojila dodatky, které tam původně nebyly. Dohoda proto musela být podepsána znovu. Následně se ale obě strany opět přely a různě obviňovaly a musel být uspořádán summit, po kterém bylo dosaženo konečné dohody o obnovení dodávek plynu.⁹¹ K tomuto obnovení došlo i díky jednání českého premiéra a Česká republika v rámci vyjednávání v této krizi ukázala, že je schopný mediátor, a vylepšila svůj profil ve schopnosti vykonávat předsednictví.

2.3.3 Entropa

Image českého předsednictví ovlivnilo bezesporu kontroverzní dílo Entropa, jelikož toto dílo bylo v souvislosti s českým předsednictvím velmi probíráno. Entropa byla představena v lednu 2009 v sídle Rady EU v Bruselu a měla reprezentovat české předsednictví. Jednalo se o osmitunovou plastiku českého výtvarníka Davida Černého, jež znázorňovala všech 27 členských států. Vyobrazení jednotlivých států mělo mít na starost 27 umělců, přičemž každý z nich měl ztvárnit svůj členský stát. David Černý ale dílo vytvořil sám a členské státy v něm byly vyobrazeny hanlivě. Například Bulharsko zde bylo ztvárněno jako turecký záchod a Německo propojené dálnicemi, což některým připomínalo svastiku.⁹² Entropa tedy byla považována za velmi kontroverzní dílo a některé dokonce i urazila. Na druhou stranu dílo samotné a i české předsednictví upoutaly velkou pozornost, ale nejspíš ne takovou, jakou by zrovna Česká republika potřebovala.

2.3.4 Pád české vlády

Dne 24. března 2009, tedy téměř v polovině výkonu českého předsednictví, byla vyslovena nedůvěra vládě Mirka Topolánka. Hlasování o nedůvěře vyvolala ČSSD, přičemž i čtyři koaliční poslanci se připojili k opozici a sesadili tak Topolánkovu vládu. Poté více jak měsíc trvalo jmenování nové vlády. Premiérem byl jmenován Jan Fischer, který sestavil

⁹¹ BARTOVIC, Vladimír, KRÁL, David, ŘIHÁČKOVÁ, Věra. *The 2009 Czech EU Presidency: Contested Leadership at a Time of Crisis*. Stockholm: SIEPS, 2009, s. 65–67.

⁹² BAUN, DAN: *Česká republika a Evropská unie*, s. 156.

úřednickou vládu, jež měla vést Českou republiku do konce předsednictví a dále do předčasných voleb, které byly vyhlášeny na říjen 2009.⁹³

Jmenováním nové vlády se změnilo i obsazení hlavních evropských a zahraničně-politických postů ve vládě a novým ministrem zahraničí se stal Jan Kohout a místopředsedou vlády pro evropské záležitosti se stal Štefan Fule. V rámci předsednictví tato situace v praxi vypadala tak, že odstupující vládní představitelé předsedali v Radě EU v oblastech svého působení až do schválení nové vlády, přičemž se nacházeli v demisi, a po schválení úřednické vlády 8. května 2009 již předsedali noví ministři. Celá tato situace ohledně pádu vlády předsednické země vyvolala negativní ohlasy. Do této doby si předsednictví jako takové vedlo vcelku dobře, ale touto událostí například pro Bauna ztratila Česká republika respekt a důvěru ve vedení předsednictví. Nakonec je ale nutno říct, že úřednická vláda zvládla úspěšně dokončit předsednictví, a to ještě lépe, než se očekávalo.⁹⁴ Můžeme si klást otázku, zda ČSSD nemohla počkat s vyvoláním hlasování o nedůvěře tehdejší vládě až po skončení předsednictví, čímž by si Česká republika odpustila ostudu a velkou kritiku.

2.3.5 Vybraná setkání během českého předsednictví

Během předsednictví 2009 se konala řada událostí a zasedání na různých úrovních, ať už v přímo v České republice, v Bruselu nebo jinde na území Evropy. Centrálně bylo zajištěno 101 oficiálních akcí na území ČR. Konalo se zde například 14 neformálních rad či sedm mezinárodních summitů. Konalo se zde také 80 jednání pracovních skupin, konferencí či setkání vlády České republiky s EK či EP. S předsednictvím také souvisejí kulturní i jiné doprovodné akce, které se konaly v České republice, ale také i v zahraničí, a takových akcí bylo během předsednictví 2009 celkem 500.⁹⁵ Nyní budou vybraná důležitá setkání v této podkapitole představena.

V lednu se v České republice, konkrétně v Luhačovicích, konalo setkání ministrů pro zaměstnanost a sociální věci. Smyslem jednání bylo zdůraznit účel mobility pracovníků při zvyšování flexibility trhu práce, sociální soudržnosti a hospodářského růstu Unie.⁹⁶

⁹³ JAS. *Jak Paroubek svrhl Topolánka. Pád české vlády v roce 2009 slyšeli až v Bruselu* [online]. radiozurnal.cz, 12. říjen 2017 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/jak-paroubek-svrhl-topolanka-pad-ceske-vlady-v-roce-2009-slyseli-az-v-bruselu-6200919>.

⁹⁴ BAUN, DAN: *Česká republika a Evropská unie*, s. 161.

⁹⁵ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *České předsednictví 2009*. [online]. mzv.cz, 31. března 2010 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/index.html.

⁹⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. *Setkání ministrů práce v Luhačovicích: mobilita pracovníků lékem na finanční a ekonomickou krizi* [online]. mpsv.cz, 1. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z:

Důležitý summit se konal dne 1. března 2009. Jednalo se o mimořádný summit, který byl svolán z důvodu probíhající hospodářské krize. Předcházela mu ale protekcionistický výrok francouzského prezidenta Sarkozyho, že uvažuje o stažení výroby vozů francouzské značky Peugeot z Česka, jelikož mu přišlo neomluvitelné, aby v České republice byla postavena továrna na auta francouzské značky, zatímco auta by byla prodávána ve Francii. Na summitu se tedy řešil protekcionismus, ale především dopady finanční krize a ekonomické problémy. Tento mimořádný summit předcházel pravidelnému jarnímu ekonomickému summitu, který se taktéž konal v březnu roku 2009.⁹⁷ Den po mimořádném summitu organizovalo české předsednictví konferenci, která nesla název Rozšíření EU – 5 let poté. Tato konference se konala při příležitosti pátého výročí prozatím největšího rozšíření EU.⁹⁸ Od 19. března do 20. března 2009 se konal již zmíněný pravidelný jarní ekonomický summit, na němž byla například i díky českému předsednictví dohodnuta protikrizová opatření, byl zde schválen projekt Východní partnerství a také bylo schváleno financování plynovodu Nabucco.⁹⁹

V měsíci dubnu se konala důležitá setkání na mezinárodní úrovni. Na začátku dubna se konal summit G20 v Londýně. Sjela se sem skupina států největších ekonomik světa, aby řešila světovou ekonomickou krizi. České předsednictví zde zastupovalo Evropskou unii. Na tomto summitu byly odsouhlaseny důležité kroky k řešení finanční krize.¹⁰⁰ Krátce po summitu G20 se konalo jednání Severoatlantické aliance ve Štrasburku, na kterém se projednávala vojenská a bezpečnostní spolupráce.¹⁰¹ Co bylo ale opravdu důležité, a to nejen pro české předsednictví, ale pro Českou republiku samotnou, byl neformální summit EU-USA, který se konal přímo v Praze. Tento summit byl považován za jeden z vrcholů českého předsednictví. Setkání mezi EU a USA se uskutečnilo dne 5. dubna 2009. Za USA přijel americký prezident Barack Obama,

<https://www.mpsv.cz/-/setkani-ministru-prace-v-luhacovicich-mobilita-pracovniku-lekem-na-financi-a-ekonomickou-krizi>.

⁹⁷ Novinky. *Žádný protekcionismus jsme nezaznamenali, řekl po summitu EU Topolánek* [online]. novinky.cz, 1. března 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-zadny-protekcionismus-j sme-nezaznamenali-rekl-po-summitu-eu-topolane k-40220443>.

⁹⁸ Vláda ČR. *Přehled významných událostí české předsednictví* [online]. vlada.cz, 29. června 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prehled-vyznamnych-udalosti-ceskeho-preds ednictvi-59602/>.

⁹⁹ NOVÁK, Pavel, TÁBORSKÁ, Marika, HOUSKA, Ondřej. *V Bruselu skončil první summit EU pod českým předsednictvím* [online]. irozhlas.cz, 20. března 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/v-bruselu-skoncil-prvni-summit-eu-pod-ceskym-preds ednictvim_200903201715_mtaborska.

¹⁰⁰ Vláda ČR. *Přehled významných událostí české předsednictví* [online]. vlada.cz, 29. června 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prehled-vyznamnych-udalosti-ceskeho-preds ednictvi-59602/>.

¹⁰¹ ZENKNER, Petr. *Předsednictví ČR a EU 2009* [online]. euroskep.cz, 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://euroskep.cz/evropska-unie/cr-a-eu/clenstvi-cr-v-eu/preds ednictvi-cr-v-eu-2018/>.

který byl od roku 2009 novým americkým prezidentem. Zúčastnil se summitu G20, summitu NATO a poté navštívil Prahu v rámci summitu EU – USA. Tento summit byl tedy jednou z prvních příležitostí jednání mezi novou americkou administrativou a zástupci členských států. Projednávaly se zde například otázky spojené s ekonomikou a hospodářskou krizí, dále energetika, klimatické změny, bezpečnostní otázky a další.¹⁰²

V květnu se konaly summity s Japonskem a Čínou, které ale vedl český prezident Václav Klaus. Dále se konal summit Jižní koridor, kde se řešily nové energetické možnosti pro Evropu. České předsednictví v tomto měsíci také jednalo s Kanadou, kde se vyjednávala komplexní dohoda o ekonomickém partnerství. Dále se uskutečnil summit o zaměstnanosti, a to v rámci předsednického tria.¹⁰³

V posledním měsíci výkonu českého předsednictví, tedy v červnu 2009, se konal závěrečný summit Evropské rady, který řídil premiér Jan Fischer. Na tomto setkání byly schváleny záruky, které byly slíbeny Irsku ohledně uspořádání nového referenda k Lisabonské smlouvě. Evropská rada se zde jednomyslně shodla na předsedovi Evropské komise.¹⁰⁴

2.4 Hlavní výsledky českého předsednictví 2009

I přes složitou vnitropolitickou situaci v zemi, která vyvrcholila pádem vlády v půlce výkonu předsednictví, dosáhlo předsednictví řady úspěchů. Došlo k uzavření 50 legislativních návrhů ve spolurozhodovací proceduře a 23 návrhů v konzultační rovině.¹⁰⁵ Zde Kaniok připomíná, že vyjednávání mezi orgány EU skončila již na přelomu dubna a května, a to z důvodu končícího mandátu EP a EK, tudíž nová Fischerova vláda již žádná politická vyjednávání mezi Radou EU a EP nevykonávala.¹⁰⁶

Poměrně dobrým začátkem bylo vystupování českého předsednictví k neočekávané situaci na Blízkém východě, které umožnilo přístup humanitární pomoci do konfliktem postižené oblasti. Mezi hlavní výsledky můžeme zařadit ty, které souvisely s energetikou.

¹⁰² Euractiv. *Summit EU – USA jedním z vrcholů českého předsednictví* [online]. euractiv.cz, 6. dubna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/summit-eu-usa-jeden-z-vrcholu-ceskeho-predsednictvi-005833/>.

¹⁰³ ZENKNER, Petr. *Předsednictví ČR a EU 2009* [online]. euroskep.cz, 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://euroskep.cz/evropska-unie/cr-a-eu/clenstvi-cr-v-eu/predsednictvi-cr-v-eu-2018/>.

¹⁰⁴ Vláda ČR. *Přehled významných událostí české předsednictví* [online]. vlada.cz, 29. června 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prehled-vyznamnych-udalosti-ceskeho-predsednictvi-59602/>.

¹⁰⁵ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *České předsednictví 2009*. [online]. mzv.cz, 31. března 2010 [cit. 20. října 2023].

Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/index.html.

¹⁰⁶ KANIOK: *České předsednictví Rady EU – most přes minulost*, s. 153–154.

Plynová krize, která vy eskalovala na počátku českého předsednictví, ukázala, že Česká republika je schopna vyjednat jednotný postup a diplomatické nasazení českých aktérů napomohlo k jejímu vyřešení. Velkým tématem během předsednictví byla energetická bezpečnost Unie, na kroky k jejímu posílení se předsednictví také zaměřilo. České předsednictví se velmi angažovalo na chválu plynovodu Nabucco, jenž měl snížit energetickou závislost Unie na Rusku. Dále byl během českého předsednictví schválen třetí liberalizační balíček, který byl důležitý v liberalizaci a regionální spolupráci na energetickém trhu.¹⁰⁷

Přestože se české předsednictví konalo v době probíhající finanční krize, také v oblasti ekonomiky dosáhlo několika pozitivních výsledků. V souvislosti s reakcí na finanční krizi, její dopady či hrozby se českému předsednictví podařilo zachovat koordinovaný postup právě proti této krizi. Pokrok nastal v provádění Evropského plánu hospodářské obnovy, jednotlivé státy potvrdily fiskální opatření a jiná účinná opatření. Členské státy se během českého předsednictví shodly na odmítnutí protekcionismu. Úspěchem byla dostatečná příprava na summit G-20, kde bylo dosaženo dohody o velkém navýšení zdrojů Mezinárodního měnového fondu či jiných prostředků dalších mezinárodních institucí k boji s dopady finanční krize. Taktéž zde byly dohodnuty kroky k posílení finančního dohledu.¹⁰⁸ Nejen v tomto ohledu bylo důležité poslední setkání Evropské rady za českého předsednictví. Mezi jeho hlavní výsledky patří dosažená dohoda na novém rámci evropského finančního dohledu. Na tomto summitu bylo české předsednictví úspěšné i v jiných oblastech, jelikož zde české předsednictví vyjednálo schválení textu irských záruk přijatého nejen pro Irsko, ale i pro další členské státy, kdy tyto záruky napomohly k dokončení ratifikace a přijetí Lisabonské smlouvy.¹⁰⁹

Za výsledek českého předsednictví lze považovat dojednání schválení projektu Východní partnerství. Dále české předsednictví převzalo přihlášku ke členství do EU od Albánie či zprostředkovalo předání přihlášky Černé Hory k posouzení Evropské komisi. Během českého předsednictví se kladl důraz na vztahy s USA, což vyvrcholilo summitem EU – USA, který se konal v Praze, což bylo důležité pro další prohloubení spolupráce mezi EU a USA.¹¹⁰

¹⁰⁷ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *České předsednictví 2009*. [online]. mzv.cz, 31. března 2010 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/index.html.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Vláda ČR. *České předsednictví úspěšně zakončilo Evropskou radu* [online]. vláda.cz, 19. června 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktuceskeceske-predsednictvi-uspesne-zakoncil-evropskou-radu-58946/>.

¹¹⁰ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *České předsednictví 2009* [online]. mzv.cz, 31. března 2010 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/index.html.

2.4.1 Finanční stránka českého předsednictví 2009

Na české předsednictví v roce 2009 bylo vyčleněno v letech 2007–2009 celkem 3,75 miliardy Kč a celkové náklady nakonec činily méně, než se plánovalo, a to 3,43 miliardy Kč. Na samotné šestiměsíční předsednictví bylo vyčerpáno 2,13 miliardy Kč a zbytek nákladů byl utracen v souvislosti s přípravami na předsednictví. Prostředky určené na předsednictví souvisí jednak s přípravou, tak se samotnou realizací předsednictví. Finanční prostředky putovaly konkrétně na organizační zajištění předsednictví – tedy na zajištění zasedání na nejvyšší úrovni, akcí Rady EU všech úrovní v České republice, ale také i zasedání Evropské rady konané v Bruselu. Finanční pokrytí také slouží na bezpečnost, personální posílení za účelem výkonu předsednictví, propagaci, cestovné a další.¹¹¹

2.4.2 Personální stránka českého předsednictví 2009

Zvládnutí organizační stránky předsednictví je potřeba podřídit i stav personálu, který se na něm bude podílet. V rámci vzdělávání státních úředníků v souvislosti s předsednictvím mělo být vyškoleno přes 1000 úředníků. Česká státní správa posílila o 365 úřednických míst. Co se týče Stálého zastoupení při EU, i zde muselo být posíleno personální zajištění kvůli výkonu předsednictví, stávající počet 120 osob byl posílen na 218 zaměstnanců.¹¹² Posílení personálu Stálého zastoupení v rámci předsednictví je důležité z toho důvodu, že například někteří diplomaté řídí jednání pracovních skupin či taktéž Stálé zastoupení a jejich výbory stálých zástupců připravují jednání formálních rad či jednání Evropské rady v rámci předsednictví. Dále celková role stálého zastoupení v Bruselu je při předsednictví velmi důležitá, jelikož je hlavním spojovacím článkem mezi českou administrativou a unijními orgány.¹¹³

Do personální stránky patří i jednotlivé osobnosti, které stály v čele předsednictví a tvořily tak jeho výslednou podobu. Mezi klíčové osobnosti českého předsednictví z roku 2009

¹¹¹ Ministerstvo financí ČR. *Materiály na jednání vlády 19. dubna 2010* [online]. mfcz.cz, 19. dubna 2010 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/media/materialy-na-jednani-vlady/2-ctvrtleti-10/materialy-na-jednani-vlady-19-04-10-3237>.

¹¹² Vláda ČR. *Přípravy českého předsednictví 2009* [online]. vlada.cz, 28. května 2008 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/tema:-pripravy-ceskeho-predsednictvi-2009-35725/>.

¹¹³ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Role stálého zastoupení během předsednictví* [online]. mzv.cz, 3. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/representation-brussels/cz/evropska-unie/ceske-predsednictvi-2009/role-staleho-zastoupeni-behem.html>.

můžeme zařadit například Mirka Topolánka, jeho nástupce Jana Fischera, Alexandra Vondru, Karla Schwarzenberga či Václava Klause.

Mirek Topolánek byl předsedou české vlády zhruba do poloviny našeho předsednictví, tedy do 24. března 2009, kdy byla jeho vládě vyslovena nedůvěra. Poté jeho vláda a její zástupci v demisi zastupovali v rámci předsednictví své posty až do doby, než byla jmenovaná nová vláda. U Mirka Topolánka bych vyzdvihla dvě situace související s jeho osobou a předsednictvím. Jednak jsou to jeho vyjednávací schopnosti ohledně již zmíněné plynové krize, kdy odjel vyjednávat na Ukrajinu a do Ruska. I díky jeho schopným mediátorským vlastnostem byly nakonec dodávky plynu obnoveny. Co se mu ale nepovedlo, byl jeho výrok při vystoupení v EP ohledně amerického postupu proti dopadům finanční krize, kdy tento americký postup označil jako cestu do pekel. Za tento výrok si vysloužil velice kontroverzní reakce především ze strany světových médií.¹¹⁴ Po jmenování nové vlády se premiérem stal státní úředník Jan Fischer, od kterého se nic moc velkého nečekalo. Ten ale překvapil a dojednal například tzv. irské záruky ohledně uspořádání nového referenda k Lisabonské smlouvě.¹¹⁵ Tento kompromis umožnil definitivní schválení Lisabonské smlouvy.

Důležitá osobnost v rámci předsednictví 2009 byl první ministr zahraničí našeho předsednictví Karel Schwarzenberg, u kterého lze vyzdvihnout například zásluhu na zprostředkování humanitární pomoci do pásma Gazy. V souvislosti s tehdejšími místopředsedou vlády pro evropské záležitosti můžeme vyzdvihnout koordinační schopnost celého předsednictví, ale v souvislosti s ním také souvisí jedna nepříjemná kauza. Kauza se týkala sporné zakázky na zajištění audiovizuální techniky při českém předsednictví, kterou dostala bez soutěže firma ProMoPro od Úřadu vlády. V souvislosti s touto kauzou bylo později obviněno celkem 12 lidí. Alexandr Vondra, který byl zodpovědný za přípravu předsednictví, ale mezi obviněnými nebyl.¹¹⁶

Nyní je třeba zmínit velmi výraznou osobnost týkající se českého předsednictví, kterou byl tehdejší prezident ČR Václav Klaus. Již před počátkem panovaly obavy z toho, jak může

¹¹⁴ BAHOUNKOVÁ, Petra. Světová média rozcupovala Topolánka za „cestu do pekel“ [online]. ct24.cz, 26. března 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1415293-svetova-media-rozcupovala-topolanka-za-cestu-do-pekeli>.

¹¹⁵ Vláda ČR. České předsednictví úspěšně zakončilo Evropskou radu [online]. vlada.cz, 19. června 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/ceske-predsednictvi-uspesne-zakoncil-evropskou-radu-58946/>.

¹¹⁶ ČT24. ProMoPro: Policie navrhla obžalovat 12 lidí, Vondra mezi nimi není [online]. ct24, 3. května 2013 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1100945-promopro-policie-navrhla-obzalovat-12-lidi-vondra-mezi-nimi-neni>.

mít předsednictví země, v jejímž čele je euroskeptický prezident. Ten v únoru vystoupil v EP se svým výrazným projevem, kterým některé europoslance zvedl z jejich křesel v souvislosti s výrokiem, že rozhodování na úrovni Bruselu je příliš, Unie je přeregulovaná a že Lisabonská smlouva ještě více zvedne „defekt“ odcizení mezi lidmi a EU. Po pádu vlády vznikly obavy, zda nebude v čele předsednictví poněkud euroskeptický Klaus, ten například zastupoval předsednictví a Evropskou unii na summitu s Japonskem, kde se choval vcelku diplomaticky a předvedl profesionální výkon.¹¹⁷ Václav Klaus tak ukázal, že když je potřeba, umí potlačit své subjektivní euroskeptické názory a zvládne tak jednat a držet postoj za celou Unii.

2.5 Hodnocení českého předsednictví 2009

Nyní bude představeno hodnocení českého předsednictví převážně ze strany vybraných unijních špiček či zahraničních politiků, vládních představitelů a opozice či expertů. Tyto skupiny považují za relevantní ve vztahu k hodnocení předsednictví.

Co se týče unijních představitelů, musí zde být bezesporu zmíněn José Barroso, který v době předsednictví vykonával funkci předsedy Evropské komise. Ten po celou dobu jako jeden z mála hodnotil naše předsednictví poněkud pozitivně. Velmi chválil práci vlády Mirka Topolánka a ani v souvislosti s pádem vlády nezměnil své hodnocení na české předsednictví, které po celou dobu pokračovalo v pozitivním duchu. V závěru předsednictví 2009 dodal, že s pádem vlády to byla jízda přes hrboly, ale nemělo by to zastínit skutečný výkon. Naopak negativně hodnotil předsednictví německý europoslanec Martin Schulz, který ho považoval za nejhorší od doby, kdy je členem europarlamentu, tedy od roku 1994.¹¹⁸

Za úspěšné považovali předsednictví oba premiéři, kteří stáli v čele české vlády během předsednictví. Jan Fischer řekl, že výsledek byl dobrý a nakonec úspěšný. A Mirek Topolánek uvedl, že české předsednictví můžeme považovat za úspěšné, a to i díky následné práci Jana Fischera, který zvládl v předsednictví úspěšně pokračovat.¹¹⁹ V čele opozice v té době byl předseda ČSSD Jiří Paroubek, který před pádem vlády předsednictví pod vedením Mirka Topolánka velmi kritizoval. Naopak vcelku pozitivně hodnotil předsednictví Jana Fischera, jelikož podle Jiřího Paroubka se od Jana Fischera nic nečekalo, tudíž v čele ER odvedl celkem

¹¹⁷ ŠUPOVÁ, Tereza. *V nové roli šéfa EU Klaus překvapil* [online]. lidovky.cz, 5. května 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/v-nove-rol-i-sefa-eu-klaus-prekvapil.A090505_074602_in_eu_mtr.

¹¹⁸ NEWTON Media. *Mediální analýza českého předsednictví EU* [online]. euroskop.cz, 31. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://euroskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/15770-15439_analyza_predsednictvi_eu.pdf.

¹¹⁹ Vláda ČR. *Premiér Jan Fischer a Mirek Topolánek k závěru předsednictví ČR* [online]. vlada.cz, 1. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/premier/komentar/premier-jan-fischer-a-mirek-topolane-k-zaveru-predsednictvi-cr-59968/>.

dobrou práci.¹²⁰ Čeští občané hodnotili předsednictví pozitivně. Společnost Factum provedla průzkum ohledně veřejného mínění ohledně českého předsednictví. Zde 54 % lidí uvedlo, že si Česká republika v rámci předsednictví vedla dobře. Až 50 % občanů se domnívá, že na základě předsednictví došlo k lepšímu vnímání České republiky ve světě. Avšak podle průzkumu se vnímání obrazu České republiky ve světě po pádu vlády zhoršilo. Pozitivněji hodnotili předsednictví voliči ODS. Naopak negativní hodnocení přicházelo od voličů komunistů.¹²¹

Řada expertů považovalo předsednictví za zvládnuté, ale pád vlády jej velmi poškodil. Například Kaniok uvádí, že přístup české politické scény k předsednictví byl nezodpovědný a pád vlády uškodil celému předsednictví. Celkově hodnotí předsednictví jako spíše nezvládnuté a podle něj nepřineslo mnoho pozitivního z hlediska domácí politiky a jejího vztahu k evropské agendě.¹²²

Na závěr je nutno dodat, že hodnocení předsednictví velmi ovlivnil pád vlády během výkonu předsednictví. Hodnocení se tak díky tomuto faktu různila. V konečném důsledku ale můžeme říct, že i přes tuto neočekávanou událost bylo předsednictví vcelku dobře zvládnuté.

2.6 Shrnutí

Česká republika vykonávala své historicky první předsednictví v první polovině roku 2009, tedy 20 let od pádu komunismu v naší zemi a 5 let od vstupu České republiky do Evropské unie. Povinnost vykonávat předsednictví vychází již ze samotného členství v Evropské unii a pro Českou republiku to představovalo velkou výzvu, jelikož s předsednictvím neměla prozatím žádné zkušenosti.

Začátek výkonu předsednictví Českou republikou byl poměrně dobrý, a to v souvislosti s postojem, jaký zaujala ke dvěma již zmíněným nečekaným událostem. Česká republika tak ukázala schopnost reakce a orientace na zahraničněpolitickém poli. Avšak téměř v jeho polovině padla česká vláda, což výrazně ovlivnilo předsednictví, především v souvislosti s jeho celkovým hodnocením. Zde je možno podotknout, že díky rotujícímu předsednictví se každého půl roku mění jednotliví zástupci, kteří předsedají ať už Radě EU či jejím formacím, a v té době se rotující předsednictví týkalo i Evropské rady a prakticky i zastupování celé Unie navenek. Nastala tedy taková situace, že i během jednotlivého půlročního předsednictví se díky pádu

¹²⁰ NEWTON Media. *Mediální analýza českého předsednictví EU* [online]. euroskop.cz, 31. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://euroskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/15770-15439_analyza_predsednictvi_eu.pdf.

¹²¹ FACTUM. *Hodnocení českého předsednictví EU* [online]. marketingovenoviny.cz, 31. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.marketingovenoviny.cz/marketing_7575/.

¹²² KANIOK: *České předsednictví Rady EU – most přes minulost*, s. 189–193.

vlády změnilo osoby, které předsedaly a zastupovaly tyto orgány. Tudíž pokud někdo považuje lhůtu mandátu jednotlivého předsednictví šest měsíců za krátkou z toho důvodu, že se v čele daných orgánů mění často osoby, které jej zastupují, tak zde nastala výměna ještě v rámci výkonu jednoho předsednictví. I přesto si předsednictví zachovalo kontinuitu a mělo řadu pozitivních výsledků a lze jej považovat za dobře zvládnuté, a to vzhledem k dané situaci. Předsednictví tak dopadlo lépe, než se nejspíš očekávalo.

Tato kapitola měla za cíl komplexně zanalyzovat výkon předsednictví České republiky z roku 2009, a to již od samotných příprav přes průběh až po hlavní výsledky. Bylo zde rovněž představeno hodnocení ze strany vybraných aktérů. Jelikož v závěru diplomové práce bude provedena komparace dvou českých předsednictví, zde bylo představeno právě první z těchto dvou předsednictví.

3 České předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2022

Nyní v této kapitole bude vymezen prostor pro české předsednictví v Radě EU v roce 2022. Toto předsednictví bude představeno stejným postupem jako to minulé z roku 2009. Komplexním způsobem bude tedy představeno od jeho samotných příprav, přes průběh až po konečné výsledky a hodnocení ze strany vybraných aktérů.

Česká republika se již podruhé za své členství v EU zhostila role předsedající země v období od 1. července do 31. prosince 2022. Jelikož předsednictví probíhalo 18 let po vstupu České republiky do Evropské unie, premiér Petr Fiala ho označil s trochou nadsázky jako zkoušku dospělosti. Jako motto předsednictví bylo určeno heslo Evropa jako úkol, které bylo inspirováno projevem bývalého českého prezidenta Václava Havla z roku 1996.¹²³

Předsednictví a jeho průběh ovlivňovala situace okolo celosvětového dění. Od března roku 2020 se nejen Evropská unie, ale i celý svět potýkal s pandemií covidu-19. Jednalo se o bezprecedentní situaci a české předsednictví se mělo zabývat řešením dopadů této pandemie. Nicméně ještě před začátkem českého předsednictví zasáhla evropský kontinent událost, která výrazně ovlivnila i české předsednictví. Jednalo se ruskou agresi na Ukrajině, což znamenalo největší válečný konflikt na evropském kontinentu od skončení 2. světové války.¹²⁴ Předsednictví v kontextu této doby nebylo tudíž lehkým úkolem a muselo se těmto okolnostem také přizpůsobit.

3.1 Přípravy na české předsednictví v roce 2022

Stejně jako tomu bylo v případě prvního českého předsednictví, i přípravy na české předsednictví v roce 2022 započaly již několik let před jeho samotným výkonem. Přípravy byly zahájeny v roce 2018 ještě v době, kdy v České republice vládl premiér Andrej Babiš se svým hnutím ANO v koalici s ČSSD. V říjnu 2019 bylo usnesením vlády určen Úřad vlády ČR jako centrální koordinátor pro přípravu a výkon předsednictví. Konkrétně se jednalo o Sekci pro evropské záležitosti a její Odbor pro předsednictví ČR v Radě EU. Úřad vlády měl v tomto případě zajišťovat přípravy v úzké součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a s ostatními ústředními orgány státní správy v rozsahu jejich působnosti.¹²⁵ Havelka uvádí, že

¹²³ Vláda ČR. *Vláda představila logo, motto a priority českého předsednictví v Radě EU* [online]. vlada.cz, 15. června 2022 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-predstavila-logo--motto-a-priority-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-197157/>.

¹²⁴ BREZOVSKÁ, Katarína. *Rok vlády: Válka na Ukrajině, energetická krize i české předsednictví* [online]. cesky.radio.cz, 19. prosince 2022 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/rok-vlady-valka-na-ukrajine-energeticka-krize-i-ceske-predsednictvi-8770154>.

¹²⁵ Usnesení vlády české republiky ze dne 14. října 2019.

jelikož se v říjnu 2021 konaly volby do Poslanecké sněmovny ČR, tehdejší vláda se spíše zaměřovala na volební kampaň než například na přípravu předsednictví. Důležitou roli hrálo i veřejné mínění, kdy pro vládu bylo výhodnější řešit otázky, jež byly veřejností považovány za důležitější než pracovat na přípravě předsednictví. Navíc některé průzkumy naznačovaly, že tehdejší složení vlády nebude po volbách stejné, tudíž až po volbách se naplno měly rozjet přípravy na nadcházející předsednictví, především co se týče obsahové stránky.¹²⁶

Na základě voleb z října 2021 byla sestavena nová vláda v čele s premiérem Petrem Fialou, jež přinesla rozšíření o ministra pro evropské záležitosti, stejně jako tomu bylo v případě předsednictví v roce 2009. Ministrem pro evropské záležitosti se stal Mikuláš Bek a jeho hlavním úkolem bylo koordinovat přípravu a následné provedení českého předsednictví.¹²⁷ Nová vláda měla po svém jmenování v plánu revizi příprav, jelikož někteří její představitelé uváděli, že příprava na předsednictví předchozí vlády nebyla dostatečná, s čímž samozřejmě předchozí vláda nesouhlasila a uváděla, že přípravy probíhaly dle plánu a bez prodlení.¹²⁸

3.2 Priority českého předsednictví 2022

Prvním dokumentem, kde byly nastíněny priority českého předsednictví 2022, byl dokument s názvem *Východiska k prioritám předsednictví v Radě Evropské unie*. Na tomto dokumentu se začalo pracovat již v roce 2019 a přijat byl Výborem pro Evropskou unii o rok později. Cílem dokumentu nebylo určit konečné priority českého předsednictví, nýbrž určit zastřešující témata pro priority a stanovit základní rámce pro program předsednictví. Dokument určoval pět hlavních oblastí, a to Evropa propojená vnitřním trhem, moderní a prosperující, Evropa silná a bezpečná, Evropa zdravá a udržitelná, Evropa soudržná a solidární, Evropa chytrá a kreativní.¹²⁹

Úřad vlády prováděl podrobné mapování projednávaných agend a priorit, z čehož vznikly dva dokumenty s názvem *Sektorové agendy předsednictví ČR v Radě EU 2022*

¹²⁶ HAVELKA, Vít. *Czech 2022 Presidency to the Council of the EU* [online]. europeum.cz, srpen 2021, s. 1-2 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.europeum.org/articles/detail/4299/policy-paper-temata-ceske-predsednictvi-v-rade-eu-2022>.

¹²⁷ PALOUNEK, Jiří. Ministr pro evropské záležitosti: Nutnost pro předsednictví, nebo budoucnost struktury české zahraniční politiky? *Mezinárodní politika* [online], 2022, č. 1, s. 19–20 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.iir.cz/ministr-pro-evropske-zalezitosti-nutnost-pro-predsednictvi-nebo-budoucnost-struktury-ceske-zahranicni-politiky>.

¹²⁸ EUROSKOP. *Za půl roku bude ČR předseda EU, nová vláda chce revidovat přípravy i rozpočet* [online]. euroskop.cz, 30. prosince 2021 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2021/12/30/za-pul-roku-bude-cr-predsedat-eu-nova-vlada-chce-revidovat-pripravy-i-rozpocet/>.

¹²⁹ Vláda ČR. *Východiska k prioritám předsednictví ČR v Radě Evropské unie* [online]. vlada.cz, srpen 2020 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/36289-VV-EU-III-material-Vychodiska.pdf>.

a Mapování sektorových agend v rámci příprav CZ PRES 2022. Na základě těchto dokumentů byly vymezeny tři prioritní okruhy: vnitřní trh, bezpečnost, zdraví a udržitelnost. Tyto dokumenty byly několikrát aktualizovány a sloužily jako podklad k identifikování finálních priorit českého předsednictví 2022.¹³⁰

Jak již bylo zmíněno druhé české předsednictví, situaci velmi ovlivnily události na Ukrajině, nicméně válka na Ukrajině oficiálně začala až v únoru 2022, tudíž logicky do té doby nebyla zamýšlena jako součást priorit předsednictví. V tu dobu musela Česká republika reagovat i v souvislosti s vytvářením priorit na nadcházející předsednictví s ohledem na tuto situaci. Například na zasedání plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR, která se konala 12. dubna 2022, se řešila příprava České republiky na předsednictví s ohledem na válku na Ukrajině. Zde byly předběžně identifikovány priority, ovlivněné situací na Ukrajině. Jednalo se o tyto priority: zvládnutí uprchlické krize a poválečná obnova Ukrajiny, energetická bezpečnost, posílení evropských obranných kapacit a bezpečnost kybernetického prostoru, strategická odolnost evropské ekonomiky a odolnost demokratických institucí. Konečné priority pak měly být vytvořeny na základě mezinárodní situace a postupu francouzského předsednictví, které tomu našemu předcházelo.¹³¹

I předsednické priority v roce 2022 měly být určeny v návaznosti na společný program tria Francie, České republiky a Švédska. Neformální přípravná jednání na program tria započala v roce 2019, ale oficiální příprava začala až v červnu 2021, jelikož v tu dobu byl vytvořen tzv. společný vstup do tria, což byl první návrh programu.¹³² Finální podoba společného osmnáctiměsíčního programu tria byla schválena v polovině prosince 2021, tedy necelý měsíc před začátkem výkonu předsednictví Francie. V té době byla nejen v Evropě, ale také i po celém světě velkým tématem pandemie covidu-19, což se také promítlo do společného programu. Všechna tři předsednictví se tak měla zaměřit na zmírnění dopadů pandemie covidu-19 v hospodářské a sociální oblasti.¹³³ Do programu tria nebyla samozřejmě zařazena válka na Ukrajině, jelikož předsednictví prvního z tria započalo již v lednu 2022 a válka na Ukrajině, jak

¹³⁰ Vláda ČR. *Informace o aktuálním stavu příprav předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022* [online]. vlada.cz, 8. prosince 2021 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/material_informace-o-stavu-priprav_prosinec-2021.pdf.

¹³¹ Zasedání 164. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR dne 12. dubna 2022 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.odbory.info/obsah/33/zaznam-ze-zasedani-164-plenarni-schuze-rady-hospodarske-soci/331655>.

¹³² KASÁKOVÁ, Zuzana. *Program předsednického tria Francie – Česká republika – Švédsko* [online]. europeum.cz, září 2021, s. 1 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://europeum.org/data/articles/narodni-konvent-o-eu-program-predsedickeho-tria-francie-ceska-republika-svedsko-zuzana-kasakova.pdf>.

¹³³ Ministerstvo vnitra ČR. *Osmnáctiměsíční program Rady* [online]. mvcr.cz, 10. prosince 2021 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: [Trojpredsednictví Francie, České republiky a Švédska – Národní plán obnovy \(mvcr.cz\)](https://www.mvcr.cz/Trojpredsednictvi-Francie-Ceske-republiky-a-Svedska-Narodni-plan-obnovy).

již bylo zmíněno, oficiálně začala až v únoru 2022. Tudíž se tato okolnost nemohla promítnout do společného programu. A byla to právě Francie, jež musela v rámci svého předsednictví na tuto neočekávanou událost reagovat.

Finální priority českého předsednictví 2022 byly oficiálně zveřejněny v polovině června 2022 a zůstaly ve stejné podobě, jak byly předběžně identifikovány v rámci zasedání plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR. Obsah priorit je představen prostřednictvím následujících bodů.

Zvládnutí uprchlické krize a poválečná obnova Ukrajiny:

- podporovat úsilí EU a uhájít suverenitu a teritoriální integritu Ukrajiny (prostřednictvím nástrojů, programů, sankcí),
- politická i vojenská podpora Ukrajiny,
- podpora vyjednávání o kandidátském statusu Ukrajiny,
- zvládnutí uprchlické krize (ochrana dětí a zajištění jejich přístupu ke vzdělání, koordinace zajištění zdravotní péče, integrace uprchlíků do společnosti),
- poválečná obnova Ukrajiny (obnova kritické infrastruktury, zajištění základních služeb, posilování odolnosti a hospodářská obnova a stabilita Ukrajiny),
- spolupráce s Ukrajinou o zajištění potřebných finančních zdrojů.

Energetická bezpečnost:

- zbavit se závislosti na ruském plynu, ropě a uhlí,
- implementace REPowerEU,
- regulace zásob plynu, podpora dobrovolných společných nákupů,
- přechod od zemního plynu na vodík,
- energetická účinnost a využívání energie z obnovitelných zdrojů,
- posílení energetické odolnosti,
- role jaderné energetiky,
- snižovat emise (v rámci dopravy – šetrnost k životnímu prostředí),
- rozvoj čisté mobility,
- rozvoj transevropské dopravní sítě,
- snižovat negativní sociální a ekonomické dopady vysokých cen energií,
- podpora energetických úspor v domácnostech (přechod směrem k uhlíkové neutralitě).

Posílení evropských obranných kapacit a bezpečnost kybernetického prostoru

- zvyšovat bezpečnost a obranyschopnost (partnerství s NATO),
- implementace v rámci Strategického kompasu,
- spolupráce na strategiích vojenských systémů,
- spolupráce a investice do snížení technologické závislosti,
- posilování průmyslových kapacit v EU,
- věnovat se kybernetickým hrozbám a geopolitickým souvislostem nových technologií (a vesmíru),
- boj proti dezinformacím a bezpečnost kyberprostoru,
- kybernetická bezpečnost vnitřních institucí, orgánů a agentur EU (věnovat se kosmickému globálnímu zabezpečenému komunikačnímu systému EU),
- mezinárodní diskuse s mezinárodními organizacemi ke zvyšování bezpečnosti a stability kyberprostoru.

Strategická odolnost evropské ekonomiky:

- snížit závislost na nepřátelských či nestabilních režimech,
- podpora technologické konkurenceschopnosti, prohloubení volného obchodu s demokratickými státy mimo EU,
- zrychlení digitalizace a automatizace v průmyslu,
- efektivnější oběhové hospodářství,
- globální konkurenceschopnost EU (rozvoj dovedností Evropanů),
- podpora prostřednictvím investičních politik EU,
- dále prohlubovat vnitřní trh,
- zlepšovat podnikatelské prostředí, včetně vědy, výzkumu a inovací,
- prohloubit digitální vnitřní trh (tzv. peněženka pro evropskou digitální identitu, efektivní a spravedlivý trh s daty).

Odolnost demokratických institucí:

- posilovat odolnost institucí udržující a rozvíjející hodnoty demokracie a právního státu (transparentní financování politických stran, nezávislost masových sdělovacích prostředků, otevřený dialog s občany),
- debatovat o budoucnosti Evropy a přinášet podněty pro budoucí politiky Unie,

- zaměřit se na zlepšení dialogu s mladými lidmi a podporu jejich účasti v politických procesech,
- soustředit se na dodržování a posilování svobod a evropských hodnot v offline i online prostředí,
- narovnání podmínek pro evropské i mimoevropské firmy (například dopady na životní prostředí, respekt k lidským právům),
- respektovat základní práva a svobody v digitálním prostředí,
- posílení transparentnosti kryptoměn a snížení rizika jejich zneužívání,
- implementovat Evropský akční plán pro lidská práva a demokracii,
- posilovat kapacity na podporu občanské společnosti a nezávislých sdělovacích prostředků,
- podpora odolnosti partnerských zemí proti kybernetickým a hybridním hrozbám.¹³⁴

I zde se jedná o komplexní výčet jako v roce 2009. Celkově lze považovat výběr hlavních priorit za správný vzhledem k dané situaci. Lze vidět, že priority byly určeny s ohledem na probíhající válku na Ukrajině. Priority, ale nebyly návazné na 18měsíční program tria, jelikož válka na Ukrajině oficiálně začala až během výkonu předchozí předsedající země Francie.

3.3 Průběh českého předsednictví 2022

České předsednictví 2022 mělo být vykonáváno v době zcela bezprecedentní situace, kdy svět postihla pandemie covidu-19. Předsednictví tak mělo být ovlivněno řešením dopadů této pandemie. Nicméně v únoru 2022 významně zasáhl naše předsednictví ruský útok na Ukrajinu. Válka na Ukrajině oficiálně začala 24. února 2022 v době, kdy předsednictví vykonávala Francie, tudíž pro francouzské předsednictví to byla nečekaná událost. I když válka na Ukrajině začala téměř čtyři měsíce předtím, než Česká republika začala vykonávat předsednictví, musel se této situaci přizpůsobit jednak proces vytváření předsednických priorit, poté i samotný půlroční průběh předsednictví.

3.3.1 Reakce na ruskou invazi

¹³⁴ EU2022. *Priority českého předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2022* [online]. eu2022.cz, 15. června 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://wayback.archive-it.org/12090/20230320173312/https://czech-presidency.consilium.europa.eu/media/inlhblkj/cz_priorities.pdf.

Na základě agrese Ruska vůči Ukrajině se rozhodla Evropská unie reagovat v podobě uvalení sankcí na Rusko. Již od roku 2014 zavedla Evropská unie opatření proti Rusku, a to v souvislosti s anexí Krymu a neprovedení minských dohod. Nicméně po 24. únoru 2022 se rozhodla, že na Rusko uvalí rozsáhlé sankce. Sankcemi se v tomto případě rozumí omezující opatření ve formě individuálních sankcí, hospodářských sankcí a vízových opatření.¹³⁵ V této strategii se pokračovalo i během českého předsednictví, kdy se začalo vyjednávat o již sedmém balíčku sankcí vůči Rusku. České předsednictví tak podporovalo snahu Evropské unie na uhájení suverenity a teritoriální integrity Ukrajiny proti ruské agresi. České předsednictví tak během svého mandátu napomáhalo s vyjednáváním o celkem třech balíčcích sankcí, jednalo se tak o sedmý, osmý a devátý balíček sankcí celkově od začátku války na Ukrajině. Dále díky českému předsednictví byla pozastavena vízová facilitační dohoda mezi Evropskou unií a Ruskem, což znamenalo omezení turistického cestování ruských občanů do zemí Evropské unie.¹³⁶

Během českého předsednictví se také řešila vojenská a finanční pomoc, kterou Evropská unie poskytne Ukrajině. Ukrajině byla poskytnuta další vojenská podpora, která byla financována z Evropského mírového nástroje, s čímž souviselo i vyjednání navýšení jeho rozpočtu, což znamenalo možnost další vojenské pomoci. Předsednictví rovněž řešilo spuštění unijní vojenské mise pro výcvik jednotek ozbrojených sil Ukrajiny, což předsednictví prosadilo. Co se týče finanční pomoci na zajištění základních funkcí státu, v roce 2022 se jednalo o 6 miliard eur, dále se vyjednávala finanční pomoc pro rok 2023, kdy v tomto případě předsednictví vyjednalo dalších 18 miliard eur. Složitě v tomto ohledu bylo vyjednávání s Maďarskem, jež tento postup zpočátku blokovalo, nicméně předsednictví ji dokázalo vyjednat.¹³⁷ Česká republika těmito kroky ukázala, že nadále pokračuje v jednotném přístupu Evropské unie, který odsuzuje ruskou agresi na Ukrajinu.

3.3.2 Energetická krize

Velkým tématem, které provázelo naše předsednictví, byla energetika. Původně se plánovalo, že v oblasti energetiky se předsednictví bude zabývat především projednávání legislativních návrhů z balíku Fit for 55, nicméně i do této oblasti zasáhla válka na Ukrajině.

¹³⁵ Rada Evropské unie. *Sankce EU vůči Rusku: souvislosti* [online]. concilium.europa.eu, 12. října 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/#sanctions>.

¹³⁶ BYDŽOVSKÁ. *Výsledky českého předsednictví v Radě EU v zahraničních záležitostech* [online]. euroskep.cz, 9. ledna 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://euroskep.cz/2023/01/09/vysledky-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-v-zahranicnich-zalezitostech%EF%BF%BC/>.

¹³⁷ Tamtéž.

Jak již bylo zmíněno, na základě ruského útoku na Ukrajinu byly ze strany Evropské unie na Rusko uvaleny sankce a Rusko jako odpověď využilo hru s plynem. Významně ovlivňovalo ceny a objem dodávaného plynu do Evropy. Na ceně plynu je závislá i cenotvorba elektřiny v Evropě. V roce 2022 jsme mohli sledovat turbulentní vývoj na trhu energií, a to v souvislosti právě s ruskou agresí na Ukrajině a následným chováním ze strany Ruska, což zvyšovalo nejistotu dodávek a cenu plynu.¹³⁸ Tudíž v krátkosti řečeno – tohle byl jeden z hlavních faktorů, že se Evropa ocitla v energetické krizi.

Evropská unie se čím dál více začala zajímat o to, že jedním z největších problémů v tomto ohledu je závislost na ruském plynu. Již před počátkem českého předsednictví se začal řešit evropský plán RePowerEU, který má za cíl postupnou nezávislost Evropské unie na fosilních palivech dovážených z Ruska. České předsednictví tak v souvislosti s tímto plánem řešilo ve zrychleném procesu několik nouzových opatření, jako bylo koordinované snížení spotřeby plynu před nadcházející zimou z důvodu dostačujících dodávek plynu právě na nadcházející zimu, dále se jednalo o koordinaci nákupů plynu. Předsednictví také muselo řešit vysoké ceny energií, a to prostřednictvím jejich zastropování. Řešil se také cenový strop pro nákup zemního plynu, což byl v rámci vyjednávání pro české předsednictví složitý proces.¹³⁹ Tyto kroky sloužily k tomu, aby Rusko již nebylo schopné vydírat Evropu skrz závislost na jeho zdrojích, především na zemním plynu.

3.3.3 Rozšiřování EU

Během našeho předsednictví byla jedním z hlavních témat i politika rozšiřování EU. Na počátku českého předsednictví byla zahájena přístupová jednání s Albánií a Severní Makedonií a mohlo se tak začít vyjednávat o jednotlivých kapitolách přístupu do Evropské unie. Dále během předsednictví získaly Bosna a Hercegovina status kandidátské země. V rámci Rady pro obecné záležitosti byl potvrzen zájem o další rozšíření, tentokrát o Ukrajinu, Moldavsko či Gruzii. Předsednictví převzalo také přihlášku k členství do EU od Kosova. Můžeme sem zahrnout i již členskou zemi Chorvatsko, kterému bylo během českého předsednictví schválen

¹³⁸ DVOŘÁK. Tomáš. *Energetická krize a její příčiny, projevy a možnosti řešení* [online]. epravo.cz, 12. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/energeticka-krize-a-jeji-priciny-projevy-a-moznosti-reseni-115367.html>.

¹³⁹ EU2022. *Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku* [online]. eu2022.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://wayback.archive-it.org/12090/20230320172803/https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/vysledky-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-puvodni-korenova-stranka/rada-pro-dopravu-telekomunikace-a-energetiku/>.

vstup do schengenského prostoru a členství v eurozóně.¹⁴⁰ Česká republika tak během svého předsednictví potvrdila to, že podporuje rozšiřování Evropské unie.

3.3.4 Vybraná setkání během českého předsednictví 2022

Během výkonu českého předsednictví 2022 se konala řada jednání, ať už například v Bruselu, či v Praze. Skrze centrálního koordinátora se přímo v České republice uskutečnilo 138 oficiálních akcí. Jednalo se o 14 neformálních rad a jeden hlavní mezinárodní summit. Uskutečnilo se zde také 121 pracovních skupin, konferencí nebo setkání vlády ČR s EK a EP. Doprovodných a kulturních akcí se k tomuto předsednictví buď na území ČR, nebo v zahraničí konalo celkem 239. Zde je možno zmínit, že v rámci našeho předsednictví se konalo 5 rekordních mimořádných jednání rad v oblasti energetiky¹⁴¹, což poukazovalo na fakt, že v té době to bylo velmi zásadní téma k řešení. Setkání se konají během celé doby, kdy předsedající země vykonává předsednictví, nicméně v této podkapitole budou představena vybraná setkání, která se konala v posledních třech měsících výkonu českého předsednictví, jelikož právě ta považují za zásadní.

Nejvýznamnější událostí konanou během českého předsednictví byl bezesporu pražský summit, jenž se konal 6.–7. října 2022 na Pražském hradě, přičemž v jeho první den proběhlo historicky první zasedání platformy Evropské politické společnosti, kterého se zúčastnili lídři celkem 44 států. Druhý den summitu navázala na setkání Evropského politického společenství neformálním zasedáním Evropské rady. Na zasedání Evropské politické společnosti se projednávala situace na Ukrajině a energetická krize. Setkání probíhalo v duchu jednoty a odporu vůči ruské agresi na Ukrajině. V rámci setkání došlo k průlomové schůzce mezi tureckým, ázerbájdžánským prezidentem a arménským premiérem. Průlomová byla z toho důvodu, že Arménie prozatím neměla s Tureckem navázané diplomatické styky a že především Arménii a Ázerbájdžán nepojí dobré vztahy, a to s ohledem na arménsko-ázerbájdžánský konflikt o Náhorní Karabach, v němž Turecko podporuje Ázerbájdžán.¹⁴²

¹⁴⁰ URBANOVÁ, Anna. *Bilance českého předsednictví: mimořádná jednání, posun, zelené politiky i problém komunikace* [online]. irozhlas.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/konec-ceskeho-predsednictvi-rada-eu-evropska-unie-uspechy-kritika-vlada_2212310700_aur.

¹⁴¹ EU2022. *Akce* [online]. eu2022.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://wayback.archive-it.org/12090/20230320155648/https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/akce/>.

¹⁴² ŠIMKOVÁ, Alžběta, POSPÍŠILOVÁ, Eva. *Summit v Praze spojil 44 zemí Evropy, řešila se energetika i Ukrajina* [online]. idnes.cz, 6. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/summit-eu-praha-hrad.A221006_054112_domaci_bur.

V druhé polovině měsíce října se konal trojstranný sociální summit, na kterém se řešily socioekonomické dopady války na Ukrajině a možnost jejich řešení, taktéž se zde probíraly nástroje k vyřešení energetické krize. Summitu předsedal český premiér společně s předsedou Evropské rady a předsedkyní Evropské komise. Jedním z témat bylo také zastropování cen plynu, což se řešilo během celého našeho předsednictví. Tímto tématem se mimo jiné zabývalo také jednání Evropské rady, které začalo následující den.¹⁴³ Zde se řešila i příprava na listopadový summit OSN o změně klimatu. Následně o pár dní později Rada EU schválila závěry, které sloužily jako obecný vyjednávací postoj EU pro účely tohoto summitu.¹⁴⁴

V listopadu a v prosinci se konala důležitá setkání se třetími zeměmi. V polovině listopadu se konalo zasedání Rady pro spolupráci mezi Evropskou unií a Kyrgyzskou republikou, kde za EU předsedal český ministr zahraničí Jan Lipavský. Na tomto setkání byl například projednáván harmonogram podpisu posílené dohody o partnerství a spolupráci.¹⁴⁵ Ke konci listopadu se konalo zasedání Rady ministrů afrických, karibských a tichomořských zemí a Evropské unie, kde se jednalo mimo jiné i o energetické krizi.¹⁴⁶ V prosinci se pak konal Jubilejní summit EU-ASEAN, kterému sice předsedal předseda Evropské rady, nicméně český premiér Petr Fiala jménem Evropské unie podepsal dohodu o partnerství a spolupráci mezi EU a Malajsií a Thajskem.¹⁴⁷

Důležitý byl poslední summit Evropské rady, který se konal v polovině prosince za českého předsednictví. Na tomto summitu byla i díky českému předsednictví dojednána již zmíněná finanční pomoc pro Ukrajinu a také zde byl odsouhlasen devátý balíček sankcí vůči Rusku. Evropská rada zde vyzvala Radu EU, aby 19. prosince 2022, kdy se konalo setkání Rady

¹⁴³ Vláda ČR. 19. – 21. října 2022: Premiér Fiala se v Bruselu zúčastní jednání Evropské rady a sociálního summitu [online]. vlada.cz, 14. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/ocekavane-udalosti/19--21--rijna-2022-premier-fiala-se-v-bruselu-zucastni-jednani-evropske-rady-a-socialniho-summitu-199900/>.

¹⁴⁴ Rada Evropské unie. Rada stanovila postoj EU pro summit OSN o klimatu, který se bude konat v Šarm aš-Šajchu [online]. consilium.europa.eu, 24. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/10/24/council-sets-out-eu-position-for-un-climate-summit-in-sharm-el-sheikh-cop27/>.

¹⁴⁵ Rada Evropské unie. Rada pro spolupráci EU – Kyrgyzstán, 15. listopadu 2022 [online]. consilium.europa.eu, 17. listopadu 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-ministerial-meetings/2022/11/15/>.

¹⁴⁶ Rada Evropské unie. 45. zasedání Rady ministrů AKT – EU 29. listopadu 2022 [online]. consilium.europa.eu, 30. listopadu 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-ministerial-meetings/2022/11/29/>.

¹⁴⁷ Vláda ČR. Premiér se v Bruselu zúčastnil summitu EU a Sdružení národů Jihovýchodní Asie (ASEAN) [online]. vlada.cz, 14. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-se-v-bruselu-zucastnil-summitu-eu-a-sdruzeni-narodu-jihovychodni-asie-asean-201684/>.

pro dopravu, telekomunikace a energetiku dokončila jednání o stropu cen plynu.¹⁴⁸ Jednání byla následně skutečně dokončena a byl zaveden mechanismus korekce trhu na ochranu občanů a hospodářství před nadměrně vysokými cenami plynu, došlo tedy k zastropování cen plynu, o čemž se jednalo téměř celé předsednictví. Strop na ceny plynu vyjednal za české předsednictví český ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela.¹⁴⁹ Tímto krokem bylo završeno vcelku úspěšné vyjednávání během celého českého předsednictví.

3.4 Hlavní výsledky českého předsednictví 2022

Nejvýznamnějších výsledků dosáhlo české předsednictví bezesporu v souvislosti s řešením války na Ukrajině a v oblasti energetiky, která úzce souvisela právě se situací na Ukrajině. Česká republika nadále pokračovala v jednotné a odmítavé strategii vůči ruské agresi na Ukrajinu. Mezi nejviditelnější výsledky patří schválení sedmého, osmého a devátého balíčku sankcí a pozastavení dohody o vízové facilitaci s Ruskem. Ke konci českého předsednictví byla vyjednána velká finanční pomoc pro Ukrajinu. Řady výsledků české předsednictví dosáhlo v oblasti energetiky, a to i z toho důvodu, že se konalo několik mimořádných Rad nad rámec klasického setkávání. Jedním z velkých úspěchů v této oblasti bylo vyjednání cenového stropu plynu. Dále byla výrazně omezena závislost Unie na ruských fosilních palivech či zajištění dostatku plynu na nadcházející zimu.¹⁵⁰

Mezi hlavní výsledky neřadíme pouze ty, které souvisely přímo s válkou na Ukrajině či s dalšími jejími přidruženými záležitostmi. Celkově během předsednictví bylo uzavřeno 41 dialogů, přičemž téměř čtvrtina se týkala problematiky životního prostředí.¹⁵¹ Velkým překvapením bylo také dosažení předběžné dohody ke všem návrhům balíčku Fit for 55 v oblasti ochrany životního prostředí. V rámci tohoto vyjednávání bylo složité najít shodu vzhledem k odlišným pozicím. Balíček má za cíl snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů alespoň o 55 % oproti roku 1990 a přitom zajistit spravedlivou transformaci evropského hospodářství. Během předsednictví se podařilo vyjednat dohodu skoro 10 hlavních návrhů,

¹⁴⁸ Evropská rada. *Evropská rada, 15. prosince 2022* [online]. consilium.europa.eu, 9. března 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2022/12/15/>.

¹⁴⁹ ČTK. *Tvrď práce českých vyjednavců v EU. Financial Times chválí Síkelův strop na ceny plynu* [online]. echo24.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HuDsV/zpravy-ekonomika-sikela-zastropovani-plyn-tvrda-prace-vyjednavci>.

¹⁵⁰ Vláda ČR. *České předsednictví v Radě EU skončilo, vláda představila úspěchy* [online]. vlada.cz, 3. ledna 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/ceske-predsednictvi-v-rade-eu-skoncilo--vlada-predstavila-uspechy-201986/>.

¹⁵¹ Council of the European Union. *Files politically concluded during the Czech Presidency* [online]. consilium.europa.eu, 8. února 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/63021/2022-jul-dec-cz-politically-concluded-files.pdf>.

přítom na začátku předsednictví se uvažovalo o tom, že za úspěch by bylo považováno dojednání alespoň jednoho nebo dvou návrhů.¹⁵² Posun nastal také v již zmíněné otázce rozšíření EU a taktéž i v jiných oblastech.

3.4.1 Finanční stránka českého předsednictví 2022

Finanční stránka předsednictví byla probírána již po zahájení příprav na předsednictví. Tehdejší premiér Andrej Babiš chtěl poskytnout pouze 1,2 miliardy Kč, což bylo výrazně méně, než jiné státy poskytují na výkon předsednictví. S menším rozpočtem na předsednictví také souvisela obava, že předsednictví nebude mít dostatečné personální zajištění. Andrej Babiš si za tento postup vysloužil kritiku a obavy, zda lze s takovým rozpočtem dostatečně zvládnout předsednictví.¹⁵³ Na základě kritiky byl rozpočet zvýšen o 200 milionů Kč na částku 1,4 miliardy Kč. V únoru nově jmenovaná vláda v čele s Petrem Fialou navýšila rozpočet na předsednictví o 400 milionů Kč na částku 1,8 miliardy Kč. Počítalo se s tím, že celkové výdaje se vyšplhají na 2,25 miliardy Kč, přičemž 500 milionů Kč budou platit jednotlivé rezorty ze svých kapitol.¹⁵⁴ Nakonec se při závěrečném vyúčtování ukázalo, že předsednictví stálo státní rozpočet 2,03 miliard, přičemž největší částku 545 milionů Kč vyčerpalo Ministerstvo vnitra ČR v souvislosti se zajištěním a organizací předsednictví.¹⁵⁵

3.4.2 Personální stránka českého předsednictví 2022

Jak již bylo zmíněno, personální stránka předsednictví souvisí s tou finanční, jelikož personál musí být z něčeho financován. Dostačující a kvalitní personál je důležitý ke kvalitně odvedenému předsednictví. Do popředí se především dostaly plány ohledně navýšení zaměstnanců Stálého zastoupení ČR při EU. Původně se zamýšlelo, že český diplomatický sbor v Bruselu se k účelům předsednictví rozšíří pouze o 58 zaměstnanců a celkově se bude jednat o 158 lidí, přičemž ostatní srovnatelné země mají při výkonu předsednictví k dispozici okolo 250 lidí. Dokonce se zamýšlelo, že chybějící diplomaté a experti budou každý týden dojíždět

¹⁵² KAZLAUSKAS, Vendula. *České předsednictví ve znamení energetiky a klimatu: Základní fakta a čísla* [online]. amo.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/cs/klimatym/ceske-predsednictvi-ve-znameni-energetiky-a-klimatu-zakladni-fakta-a-cisla/>.

¹⁵³ DANĚK, Viktor. *Babiš chce srazit náklady na české předsednictví EU. „Neprosadíme důležité věci,“ varuje Petříček* [online]. irozhlas.cz, 23. července 2019 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: [Babiš chce srazit náklady na české předsednictví EU. „Neprosadíme důležité věci,“ varuje Petříček | iROZHLAS – spolehlivé zprávy.](https://www.irozhlas.cz/babish-chce-srazit-naklady-na-ceske-predsednictvi-eu-neprosadime-dulezite-veci-varuje-petricek_190723_01)

¹⁵⁴ Vláda ČR. *Stav příprav předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022* [online]. vlada.cz, duben 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/Prezentace---zprava-o-stavu-priprav.pdf>.

¹⁵⁵ Vláda ČR. *Vláda schválila vyúčtování českého předsednictví v Radě EU a podpořila dvě investiční akce na Ostravsku* [online]. vlada.cz, 3. května 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-schvalila-vyuctovani-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-a-podporila-dve-investicni-akce-na-ostravsku-205118/>.

až do Bruselu.¹⁵⁶ Nakonec se početní stav stálého zastoupení posílil až na 266 osob.¹⁵⁷ V rámci posílení Stálého zastoupení bylo nabráno i několik stážistů z vysokých škol. Zajistit stážisty v rámci posílení Stálého zastoupení se rozhodla už vláda Andreje Babiše, což považovala za možnost ušetření.¹⁵⁸ Tento krok se mohl zdát jako poněkud kontroverzní, jelikož stážisté nejsou tak zkušení jako diplomatictí experti.

Do personální stránky předsednictví patří i klíčové osobnosti předsednictví. V případě druhého českého předsednictví se předsednictví obešlo bez větších skandálních výroků ze strany těchto osobností, tudíž jejich vystupování a výkon můžeme hodnotit ve velmi pozitivních duchu.

V tomto případě to není pouze o jednotlivých osobnostech, ale o celkovém týmu, který byl velmi vyzdvihován a chválen na základě jeho dobrých vyjednávacích schopnostech a dobře odvedené práce.¹⁵⁹ Velmi vyzdvihována byla práce především dvou českých diplomatů, a tedy Edity Hrdé, která je vedoucí Stálého zastoupení ČR při EU, a Jaroslava Zajíčka, který působí jako velvyslanec ve výboru COPERER I. Jaroslav Zajíček stál například za úspěchem ohledně vyjednávání v rámci balíčku fit for 55. Během půlročního českého předsednictví měl Zajíček v rámci vyjednávání pouze jeden jediný neúspěch.¹⁶⁰

Co se pak týče politických osobností českého předsednictví, můžeme zde zmínit premiéra Petra Fialu, který hostil úspěšný pražský summit. Ministrovi pro evropské záležitosti můžeme zase připisovat úspěch ohledně postupu politiky rozšiřování EU v rámci českého předsednictví. A taktéž zde musí být zmíněn ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela, který předsedal rekordním pěti mimořádným radám v oblasti energetiky, kde jeden z jeho

¹⁵⁶ DANĚK, Viktor. *Babiš chce srazit náklady na české předsednictví EU. „Neprosadíme důležité věci,“ varuje Petříček* [online]. irozhlas.cz, 23. července 2019 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: [Babiš chce srazit náklady na české předsednictví EU. „Neprosadíme důležité věci,“ varuje Petříček | iROZHLAS – spolehlivé zprávy.](https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/konec-ceskeho-predsednictvi-rada-eu-evropska-unie-uspechy-kritika-vlada_2212310700_aur)

¹⁵⁷ Vláda ČR. *Stav příprav předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022* [online]. vlada.cz, duben 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/Prezentace---zprava-o-stavu-priprav.pdf>.

¹⁵⁸ SOUKENÍKOVÁ, Eva, ŠÍDLOVÁ, Tereza. *Naštvaní stážisti: Nechceme dotovat předsednictví EU z našich brigád* [online]. seznamzpravy.cz, 11. dubna 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-nastvani-stazisti-nehceme-dotovat-predsednictvi-eu-z-nasich-brigad-197385>.

¹⁵⁹ URBANOVÁ, Anna. *Bilance českého předsednictví: mimořádná jednání, posun, zelené politiky i problém komunikace* [online]. irozhlas.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/konec-ceskeho-predsednictvi-rada-eu-evropska-unie-uspechy-kritika-vlada_2212310700_aur.

¹⁶⁰ HOSENSEIDLOVÁ, Petra. *České předsednictví pohnulo s klimatickým balíčkem, Timmermans ho má za jedno z nejúspěšnějších* [online]. ct24.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: [České předsednictví pohnulo s klimatickým balíčkem, Timmermans ho má za jedno z nejúspěšnějších — ČT24 — Česká televize \(ceskatelevize.cz\).](https://www.ct24.cz/ceska-televize/ceske-predsednictvi-pohnulo-s-klimatickym-balickem-timmermans-ho-ma-za-jedno-z-nejuspesnejsich-ct24-ceska-televize-ceskatelevize.cz)

vyjednávačských úspěchů je dojednání cenového stropu plynu. Cenový strop se podařilo dojednat téměř až v závěru výkonu předsednictví, ale ještě než se dojednal, Jozef Síkela prohlásil, že dojedná nouzová energetická opatření, i kdyby k tomu bylo potřeba svolávat další mimořádné rady v oblasti energetiky. Tento výrok si nechal natisknout i na mikinu, s níž prezentoval výsledky ohledně nouzových energetických opatření.¹⁶¹

3.5 Hodnocení českého předsednictví 2022

Celkově bylo předsednictví České republiky v roce 2022 hodnoceno kladným tónem. V následujícím textu bude uvedeno hodnocení napříč relevantními různými skupinami.

Unijní představitelé či zahraniční politici hodnotili předsednictví velmi kladně a považovali ho za velmi úspěšné. Například předsedkyně komise Ursula Von der Leyen si chválila spolupráci s Českou republikou a celkovou odvedenou práci během předsednictví. Dále uvedla, že si vždy mysleli, že je Česká republika úžasná, a po předsednictvím se ukázalo, že je ještě úžasnější. Předseda Evropské rady Charles Michel veřejně poděkoval českému premiérovi a jeho týmu za mimořádné a angažované předsednictví, které zaručilo jednotu EU, a vyjádřil obdiv za odvedenou spolupráci mezi Prahou a Bruselem.¹⁶² Za jedno z neúspěšnějších předsednictví za dlouhá léta jej považuje místopředseda Evropské komise Frans Timmermans. Ten uvedl, že málokdy viděl úspěšnější, cílevědomější a profesionálnější předsednictví, než bylo to české v roce 2022. Celkově nejvíce unijní špičky chválily dobrou vyjednávací schopnost českého předsednictví.¹⁶³

Vládní politici hodnotili předsednictví, které probíhalo pod jejich vedením, za úspěšné, nicméně opozice jej hodnotila kriticky. Kriticky se především vyjadřovala k práci ohledně oblasti ochrany životního prostředí. Například europoslanec Ondřej Knotek za ANO uvedl, že čeští představitelé měli využít předsednictví k oslabení, či zablokování tzv. evropské Zelené dohody, tím tak rezignovali na prosazení národních zájmů. V podobném duchu se vyjadřoval k předsednictví i místopředseda SPD Radim Fiala, který kritizoval nevetování zákazu prodeje

¹⁶¹ ČTK. *Tvrdá práce českých vyjednávačů v EU. Financial Times chválí Síkelův strop na ceny plynu* [online]. echo24.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HuDsV/zpravy-ekonomika-sikela-zastropovani-plyn-tvrda-prace-vyjednavaci>.

¹⁶² HOSENSEIDLOVÁ, Petra. *Úspěšné, aktivní a angažované, chválí unijní špičky české předsednictví* [online]. ct24.cz, 16. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3551257-uspesne-aktivni-a-angazovane-chvali-unijni-spicky-ceske-predsednictvi>.

¹⁶³ HOSENSEIDLOVÁ, Petra. *České předsednictví pohnulo s klimatickým balíčkem, Timmermans ho má za jedno z nejúspěšnějších* [online]. ct24.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3552303-ceske-predsednictvi-pohnulo-s-klimatickym-balickem-timmermans-ho-ma-za-jedno-z>.

automobilů se spalovacími motory od roku 2035. Co se týče názorů české veřejnosti na české předsednictví 2022, agentura Median provedla výzkum postojů českých občanů k předsednictví. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že občané hodnotili předsednictví podobně jako čeští politici. Znamená to tedy, že voliči opozičních stran měli spíše negativní postoj k předsednictví, zatímco voliči současných vládních stran hodnotili předsednictví kladně. V rámci tohoto výzkumu měli respondenti předsednictví oznámkovat, přičemž v průměru vyšla známka 3.¹⁶⁴

Předsednictví také posuzovali odborníci, kteří jej hodnotili za zvládnuté, ale poukazovali na to, že vládní představitelé nedostatečně prezentovali výsledky předsednictví českým občanům. Tato tvrzení vyplývají z průzkumu mezi 48 ať už tuzemskými, či zahraničními experty. I zde se známkovalo, přičemž předsednictví jako takové dostalo průměrnou známku 1,8, dále práce předsednických úředníků byla hodnocena známkou 1 a tuzemští politici si vysloužili známku 2,2. Vyzdvihla bych zde názor Petra Kanioka, z jehož publikací je v této diplomové práci čerpáno. Ten uvedl, že vláda o předsednictví v České republice skoro až mlčela a tím tak nevyužila potenciál předsednictví. Dále poukázal, že předsednictví mělo celou řadu kvalitních lidí, a to jak v oblasti diplomacie, státní správy, ale i v samotné české politice. Tito lidé pak byli schopni dospět k řádným úspěchům.¹⁶⁵

Na závěr je potřeba dodat, že předsednictví bylo považováno za celkově úspěšné, nicméně co se dá české vládě vytknout, je to, že měla problém s komunikací uvnitř České republiky. Nedokázala předsednictví „prodat“ mezi občany České republiky a tím nebylo zcela úplně využito. Toto tvrzení potvrzuje i názor europoslankyně Dity Charanzové, která taktéž uvedla, že Česko nedokázalo využít příležitosti k informování o předsednictví a tím tak dostat povědomí o evropských záležitostech mezi lidmi, které se o to příliš nezajímají.¹⁶⁶ Česká republika směrem k Evropě ale ukázala, že má dobré vyjednávací schopnosti a své druhé předsednictví vykonávala profesionálně a bez větších skandálů.

3.6 Shrnutí

¹⁶⁴ DOLEJŠÍ, Milan. *Končí české předsednictví. Z Bruselu i Strakovy akademie zní chvála, opozice kritizuje třeba Green Dean* [online]. ct24.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3554395-konci-ceske-predsednictvi-z-bruselu-i-strakovy-akademie-zni-chvala-opozice-kritizuje>.

¹⁶⁵ ČTK. *Experti: Předsednictví zvládnuté, vláda ale nedostatečně prezentovala úspěchy* [online]. ceskenoviny.cz, 12. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2297832>.

¹⁶⁶ NOVOTNÁ, Karolína. *Hodnocení skončeného předsednictví: Češi uspěli, ale neumí se tím pochlubit* [online]. idnes.cz, 1. ledna 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ceske-predsednictvi-v-rade-eu-hodnoceni.A221213_104017_domaci_knn.

Historicky druhé české předsednictví probíhalo v druhé polovině roku 2022, tedy až po třinácti letech od toho prvního, které Česká republika měla možnost dosud vykovávat. Ukázalo se, že druhé předsednictví bylo vykonáváno za zcela jiných podmínek a v jiné situaci. Toto předsednictví výrazně ovlivnila válka na Ukrajině, kdy z velké části předsednictví řešilo otázky související s touto válkou. Druhé české předsednictví se obešlo bez větších skandálů. Za určité kontroverzní aspekty možná můžeme považovat to, že původně na předsednictví bylo vyčleněno vcelku nízké množství finančních prostředků, s čímž souvisel i možný nedodatečný počet personálního zajištění sloužícího pro předsednictví. Celkově druhé české předsednictví bylo hodnoceno ve velmi pozitivním duchu. Oceněny byly především dobré vyjednávací schopnosti českých zástupců a celková práce úředníků v rámci Stálého zastoupení ČR při EU.

Je možno konstatovat, že druhé české předsednictví naopak od toho prvního zanechalo v rámci evropského pole pozitivní ohlas a Česká republika se ukázala jako týmový hráč, který dokáže velmi dobře vyjednávat kompromisy a zabývat se evropskou problematikou. Je otázkou, zda ji tahle image získaná výkonem předsednictví vydrží i nadále. Na evropské poli se sice ukázala Česká republika v dobrém světle, ale co lze vytknout tomuto předsednictví, že možná nebylo dostatečně komunikováno uvnitř České republiky především směrem k občanům České republiky.

Tato kapitola měla za cíl zanalyzovat historicky druhé české předsednictví z roku 2022, a to stejným postupem jako bylo to první v předchozí kapitole. Nyní po představení dvou českých předsednictví může být provedena závěrečná kapitola zabývající se komparací těchto dvou předsednictví.

4 Komparace českého předsednictví v roce 2009 a 2022

V závěrečné kapitole bude vymezen prostor pro porovnání dosud dvou vykonaných českých předsednictví, a to předsednictví z roku 2009 a 2022. Porovnání bude nejdříve provedeno s ohledem na funkce, jimiž institut předsednictví disponuje. Poté bude vytvořen index úspěšnosti, podle kterého mohou být daná předsednictví hodnocena. Závěr kapitoly bude patřit obecnému zhodnocení porovnání dvou českých předsednictví.

Je zde potřeba říct, že jednotlivá předsednictví od sebe dělilo 13 let, kdy první z nich probíhalo ještě za před-lisabonských pravidel, zatímco to druhé probíhalo už na základě pravidel z Lisabonské smlouvy. Taktéž se jednotlivá předsednictví konala zcela v jiném dobovém kontextu, kdy byla úplně jiná situace, ať už v rámci vnitrostátní, či zahraniční úrovně.

4.1 Komparace na základě funkcí předsednictví

V následujících podkapitolách budou jednotlivá česká předsednictví porovnána s ohledem na jejich funkce. Nutno říct, že Lisabonská smlouva měla dopad na tyto základní funkce předsednictví, tudíž v některých případech lze těžce porovnávat právě předsednictví roku 2009 a předsednictví z roku 2022.

4.1.1 Administrativní funkce

Předsednictví připravuje a řídí jednání Rady EU, nicméně v roce 2009 vykonávalo tuto organizační a koordinační činnost také v rámci Evropské rady a Rady pro zahraniční věci. Tudíž v roce 2022 již předsednictví vykonávalo administrativní funkci pouze v rámci Rady EU. To znamená, že například v roce 2009 předsednictví pořádalo více vrcholných summitů na mezinárodní úrovni se třetími zeměmi, protože zastupovalo celou Evropskou unii.

Předsednictví v obou případech řídilo velké množství zasedání na nejrůznějších úrovních, kterým předcházela dostatečná příprava. S touto funkcí tedy souvisí dostatečná příprava již před samotným výkonem předsednictví. V rámci obou předsednictví započaly jeho přípravy s dostatečným předstihem. V obou případech do jejich příprav zasáhly volby do Poslanecké sněmovny České republiky a změna vládnoucích stran. Nicméně můžeme říct, že přípravy byly v obou případech zvládnuté s dostatečným časovým předstihem.

S administrativní funkcí také souvisí personální zajištění a rozpočet, což souvisí s úspěšnou realizací předsednictví. Tyto dvě záležitosti lze porovnat, jelikož jde o měřitelné hodnoty. Velmi důležité v souvislosti s organizací je dostatečné personální posílení na Stálém zastoupení ČR při EU. Na základě předchozích kapitol je jasné, že při prvním předsednictví

mělo Stálé zastoupení ČR při EU k dispozici méně zaměstnanců než při druhém. Nicméně zpočátku to vypadalo, že předsednictví 2022 bude mít k dispozici v rámci Stálého zastoupení ČR při EU daleko méně lidí. Nakonec kvůli obavám a kritice byl zvolen adekvátní počet. Co se týče rozpočtu, první české předsednictví mělo k dispozici o dost více finančních prostředků než to druhé. Souvisí to ale také s tím, že při prvním předsednictví bylo pořádáno daleko více mezinárodních summitů, s čímž souvisí i vyšší finanční výdaje například na poskytnutí bezpečnosti či dalších záležitostí.

4.1.2 Iniciační funkce

Můžeme říct, že proces přípravy obsahové stránky předsednictví v roce 2009 probíhal standardně. S přípravami se započalo roku 2006 a postupně byly vytvářeny dokumenty, v nichž se objevovaly pokusy o nastínění hlavních priorit. Následně na to byl vydán konečný dokument, kde byly představeny již finální priority sestavené v souladu s osmnáctiměsíčním programem tria, který sdílela s Francií a Švédskem. Priority tak byly stanoveny v návaznosti na již existující agendu.

V případě druhého českého předsednictví se s přípravami započalo již v roce 2019. Do tvorby priorit zasáhla první nečekaná situace, a to v roce 2020 pandemie covidu-19. Počítalo se tedy, že obsahem českým priorit a i celého osmnáctiměsíčního programu tria bude především problematika pandemie covidu-19 a souvisejících dopadů této pandemie. Pandemie covidu-19 se samozřejmě promítla do osmnáctiměsíčního programu tria, nicméně v případě finálních českých priorit se jí nedostalo příliš místa, jelikož priority reagovaly na další velmi neočekávanou událost, a to na válku na Ukrajině. Tato situace velmi ovlivnila finální podobu priorit českého předsednictví 2022. Tudíž s ohledem na tuto situaci konečné české priority nebyly v takovém souladu s osmnáctiměsíčním programem jako v případě prvního předsednictví.

V prvním českém předsednictví se Česká republika zaměřila na menší počet priorit, které byly jasně, srozumitelně a konkrétně stanoveny. V případě druhého předsednictví bylo stanoveno celkem pět priorit, jež především vyjadřovaly reakci na probíhající válku na Ukrajině. V obou případech byly stanoveny priority tak, aby kladly důraz především na potřeby celé Evropské unie.

Předsedající země ovlivňuje iniciační funkce, která témata budou pro jeho půlroční předsednictví důležitá a která naopak umístí do pozadí. Zde je ale důležité zmínit, že předsednictví mohou v jeho průběhu zastihnout nečekané události, na něž je potřeba reagovat,

tudíž i plány na plnění programových priorit mohou jít stranou. Během výkonu předsednictví 2009 se stalo několik neočekávaných událostí, kterým bylo potřeba se věnovat, zatímco v roce 2022 předsednictví především reagovalo na situaci již probíhající války na Ukrajině, což se i promítlo do českých priorit.

4.1.3 Vyjednávací funkce

V rámci obou předsednictví bylo úkolem vyjednávat o shodě či kompromisu, a to i jak mezi členy Rady EU, nebo uvnitř institucí EU. Předsedající země by měla vyjednávat nestranně a neutrálně a být tak v roli mediátora. V případě předsednictví 2009 měla Česká republika za úkol vyjednávat i v otázkách zahraniční a bezpečnostní politiky, zatímco v roce 2022 už nikoliv. V souvislosti s prvním českým předsednictvím lze v rámci vyjednávání vyzdvihnout tehdejšího premiéra Mirka Topolánka, který odjel jednat na Ukrajinu a do Ruska, a i díky jeho vyjednávání byly obnoveny dodávky plynu z Ruska. Také i další premiér dokázal vyjednat irské záruky, které napomohly k dokončení ratifikace a přijetí Lisabonské smlouvy. Dobré vyjednávací schopnosti se promítly na dokončení celkem 73 legislativních návrhů dojednaných ať už spolurozhodují procedurou mezi EP a Radou EU, tak na základě konzultace¹⁶⁷, což znamenalo vyjednávání především v rámci Rady. Nicméně takovou úspěšnost zastínila situace ohledně pádu vlády předsedající země.

V rámci druhého českého předsednictví byla právě vyjednávací schopnost velmi vyzdvihována. Podařilo se celkově uzavřít 41 legislativních návrhů¹⁶⁸, nicméně předsednictví se potýkalo s agendou, při které bylo velmi těžké vyjednávat shodu. Například v případě vyjednání cenového stropu plynu, kvůli kterému se konal i rekordní počet mimořádných rad, nebo například vyjednávání o velké finanční pomoci pro Ukrajinu či vyjednávání ohledně předběžné dohody ke všem návrhům z balíčku Fit for 55, s čímž se ani nepočítalo. Tudíž můžeme říct, že v rámci vyjednávání byla obě předsednictví úspěšná.

4.1.4 Reprezentační funkce

Porovnávat reprezentační funkci během prvního a druhého českého předsednictví není zcela adekvátní. Je to z toho důvodu, že první předsednictví bylo vykonáváno na základě před-lisabonského režimu a druhé již po úpravě na základě Lisabonské smlouvy. Jak již bylo

¹⁶⁷ Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *České předsednictví 2009*. [online]. mzv.cz, 31. března 2010 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z:

https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/index.html.

¹⁶⁸ Council of the European Union. *Files politically concluded during the Czech Presidency* [online]. consilium.europa.eu, 8. února 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/media/63021/2022-jul-dec-cz-politically-concluded-files.pdf>.

vysvětleno v kapitole zabývající se Lisabonskou smlouvou a předsednictvím, tak ta nejvíce zasáhla právě do reprezentační funkce předsednictví.

Předsednictví v roce 2009 předsedalo nejen Radě EU, ale také i Evropské radě a taktéž zastupovalo celou Unii navenek. S tím také souvisela způsobilost reagovat jménem Unie na neočekávané situace, jako v té době byl konflikt na Blízkém východě či plynová krize. V roce 2022 stálo předsednictví pouze v čele Rady EU a Evropské radě již předsedal stálý předseda. Dále vnější reprezentaci vykonával Vysoký představitel EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Tudíž v roce 2009 měla například osoba premiéra daleko více úkolů a funkcí s ohledem na předsednictví ve více orgánech.

Předsednictví v obou případech ale vykonávalo funkci reprezentační v rámci vnitřní reprezentace, tedy předsednictví zastupovalo Radu EU vůči ostatním institucím Unie, jako jsou Evropský parlament či Evropská komise. Předsednictví tak jménem Rady EU vedlo dialog s těmito ostatními orgány a jednalo jménem celé Rady EU. Výstupem této funkce může být taktéž počet uzavřených legislativních návrhů mezi orgány EU.

4.2 Index úspěšnosti předsednictví

Komplexní hodnocení jednotlivých předsednictví je nesnadný úkol, jelikož každé předsednictví se odehrává za jiné situace a je zde mnoho aspektů, podle čeho může být hodnoceno. V této kapitole bude vytvořen index, který vyjadřuje snahu o vytvoření ukazatele vypovídajícího o úspěšnosti předsednictví. Na základě tohoto indexu mohou být hodnocena jednotlivá předsednictví.

Pro hodnocení úspěšnosti předsednictví je vybráno 6 hlavních kritérií, která považují za relevantní k hodnocení úspěšnosti. Jedná se o tři měřitelné veličiny, kterými jsou počet osob pracujících na Stálém zastoupení ČR při EU během výkonu předsednictví, schválený rozpočet pro předsednictví, počet uzavřených legislativních návrhů. Dále jsou zde zahrnuta tři kritéria, která nejdou vyjádřit měřitelnými veličinami, nicméně tato kritéria jdou ohodnotit body dle subjektivního názoru. Jedná se o hodnocení relevantních aktérů, aktuální situace během předsednictví, vnitropolitické úspěšnosti.

Nyní bude vysvětlen a odůvodněn právě výběr těchto kritérií. S počtem osob, které pracují zrovna na Stálém zastoupení ČR při EU, souvisí dobré fungování a zvládnutí předsednictví, jelikož tito diplomaté řídí jednání pracovních skupin či připravují jednání Rady EU. Je to také hlavní spojovací článek mezi českou administrativou a unijními orgány. Další kritérium je schválený rozpočet pro dané předsednictví, jelikož ten je důležitý pro dostatečnou

přípravu a následnou realizaci předsednictví. Ukazatelem, podle kterého se dá měřit úspěšnost, je také počet dokončených legislativních návrhů během daného předsednictví. Poukazuje to na úspěšnost vyjednávání či spolupráci s dalšími unijními orgány během předsednictví. Jako první neměřitelný ukazatel bylo vybráno hodnocení relevantních aktérů, jelikož právě jejich hodnocení ovlivňuje celkové vnímání předsednictví, a často tyto osoby určují, zda předsednictví bylo úspěšné, či nikoliv. Dále je zde zahrnuto kritérium aktuální situace během předsednictví, pod které lze zahrnout reakci a postoj a celkové zvládnutí neočekávaných událostí, k nimž dojde před či během předsednictví a bezprostředně se ho týkají. Jako poslední kritérium byla zvolena politická úspěšnost, pod kterou si můžeme představit chování vnitropolitických aktérů.

V rámci zjištění úspěšnosti budou jednotlivá kritéria bodově ohodnocena od jednoho do čtyř bodů. Jednotlivý počet bodů vyjadřuje, jak bylo dané kritérium v rámci konečného hodnocení předsednictví splněno. Tudíž pokud jednotlivé kritérium obdrží 4 body, znamená to, že je hodnoceno jako velmi dobře splněné pro účely vypočtení úspěšnosti daného předsednictví. Dále tři body lze vyjádřit jako spíše dobře splněné, 2 body spíše špatně splněné a pokud dostane dané kritérium pouze jeden bod, považuje se to za velmi špatně splněné. Nula bodů by kritérium dostalo opravdu ve výjimečných případech, kdy by bylo považováno za opravdu nejhorší. Z toho vyplývá, že čím více bodů dostane jednotlivé kritérium, tím je hodnoceno jako lépe splněné. Následně při součtu všech bodů dosažených v rámci jednotlivých kritérií vyjde hodnota, která ukazuje, jak můžeme hodnotit dané předsednictví. V následující tabulce je vyjádřeno stanovené hodnocení předsednictví podle dosažených bodů.

Tabulka 1 – Stupnice hodnocení předsednictví

POČET BODŮ	HODNOCENÍ PŘEDSEDNICTVÍ
24–20	Nadstandardní
19–15	Dobré
14–10	Průměrné
9–5	Špatné
4–0	Nejhorší

Nyní bude index úspěšnosti proveden na příkladu českého předsednictví z roku 2009 i z roku 2022. Zde musím upozornit, že obodování jednotlivých kritérií vychází ze

subjektivního názoru či pocitu, tudíž se jedná o subjektivní hodnocení. Tento index rovněž potvrzuje tvrzení, že hodnocení předsednictví může být velmi individuální záležitostí a záleží na osobě, která je v roli hodnotitele.

Tabulka 2 – Hodnocení českého předsednictví 2009

Kritérium	Počet bodů
Počet osob na Stálém zastoupení ČR při EU	2
Schválený rozpočet pro předsednictví	3
Počet dokončených legislativních návrhů	4
Hodnocení relevantních aktérů	2
Aktuální situace během předsednictví	3
Vnitropolitická úspěšnost	1
Celkový počet	15

Tabulka 3 – Hodnocení českého předsednictví 2022

Kritérium	Počet bodů
Počet osob na Stálém zastoupení ČR při EU	4
Schválený rozpočet pro předsednictví	3
Počet dokončených legislativních návrhů	4
Hodnocení relevantních aktérů	4
Aktuální situace během předsednictví	4
Vnitropolitická úspěšnost	4
Celkový počet	23

Index úspěšnosti zhodnotil české předsednictví z roku 2009 a 2022. U roku 2009 vyšlo, že ještě spadá do hodnocení – dobré předsednictví. Předsednictví z roku 2022 je ohodnoceno jako nadstandardní předsednictví. Ke zdůvodnění subjektivního udělení počtu bodů jednotlivým kritériím je potřeba krátké vysvětlení. Již zmíněný počet osob na Stálém zastoupení ČR při EU byl pro potřeby předsednictví 2009 posílen na 218 a v roce 2022 nakonec na 266

osob, přičemž jak již bylo zmíněno, ostatní srovnatelné země mají k výkonu předsednictví k dispozici cca 250 lidí. Na základě toho byly v rámci tohoto kritéria k roku 2009 přiděleny pouze dva body, což lze hodnotit jako spíše špatně, zatímco u roku 2022 byly uděleny 4 body, což znamená hodnocení velmi dobře. Další kritérium se týká schváleného rozpočtu, který sloužil pro účely příprav a realizace předsednictví. V roce 2009 jak již bylo zmíněno bylo pro tyto účely vyčleněno celkem 3,75 miliardy Kč a v roce 2022 se jednalo o částku 2,25 miliardy Kč. I když to na první pohled vypadá jako velký rozdíl, musíme vzít v potaz, že v roce 2009 bylo potřeba více finančních prostředků, jelikož například předsednictvím bylo konáno daleko více akcí, především mezinárodních summitů, které jsou náročné na organizaci a bezpečnost, což vyžaduje i dostatek finančních prostředků. Dokonce v porovnání s ostatními členskými zeměmi bylo české předsednictví 2009 považováno za ta méně nákladná.¹⁶⁹ I přes počáteční nejasnosti ohledně rozpočtu na předsednictví 2022 byla částka sloužící pro účely předsednictví zvyšována až na 2,25 miliardy Kč. Což nakonec stačilo a pro srovnání můžeme například uvést Slovensko, které vykonávalo předsednictví v roce 2016, na které byly vynaloženy zhruba 2 miliardy Kč.¹⁷⁰ Tudíž jsem toto kritérium ohodnotila v rámci obou předsednictví stejně, a to jako spíše dobré.

Co se týče počtu dojednaných legislativních aktů, tak již bylo zmíněno, že v roce 2009 jich bylo dojednáno celkem 50, a to spolurozhodovací procedurou. Zahrnu sem ale i 23 legislativních aktů dokončených na základě konzultace, což znamená, že takový návrh byl s EP pouze konzultován nebo byl EP o takovém návrhu pouze informován. V rámci porovnání s rokem 2022 zde bylo dokončeno 41 legislativních návrhů v rámci prvního čtení, čemuž předcházela trojstranná jednání s EK a EP, tzv. trialogy. Zde je potřeba říct, že Lisabonská smlouva proceduru spolurozhodování změnila na řádný legislativní postup.¹⁷¹ Také je zde nutno poznamenat, že v roce 2022 nešlo možná tolik o legislativu, jako spíše o politická prohlášení a závěry Rady s ohledem na danou situaci.¹⁷² Oba roky předsednictví v souvislosti

¹⁶⁹ Vláda ČR. *České předsednictví EU 2009 – Otázky a odpovědi* [online]. vlada.cz, leden 2008 [cit. 10. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/vydavatelstvi/vydane-publikace/ceske-predsednictvi-EU-2009.pdf>.

¹⁷⁰ PALATA, Luboš. *Slovensko řeší skandál s předsednictvím, Fico označil média za prostitutky* [online]. idnes.cz, 23. listopadu 2016 [cit. 10. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/fico-lajcak-slovensko-predsednictvi-eu.A161123_141552_zahranicni_ane.

¹⁷¹ Lisabonská smlouva, čl. 2.

¹⁷² HAVELKA, Vít, KASÁKOVÁ, Zuzana. *Zhodnocení českého předsednictví v Radě EU* [online]. europeum.org, 24. února 2023 [cit. 10. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://europeum.org/data/articles/doporuceni-kulaty-stul-narodniho-konventu-24-2-4.pdf>.

s tímto kritériem hodnotím stejně, a to čtyřmi body – velmi dobře splněné, jelikož v souvislosti s dalšími okolnostmi lze považovat oba výsledky v rámci vyjednávání jako velmi dobré.

Co se týče hodnocení relevantních aktérů, tak zde můžeme říct, že bruselští diplomaté většinou hodnotí každé předsednictví jako úspěšné, a to z důvodu politické korektnosti.¹⁷³ Nicméně co se týká prvního předsednictví z roku 2009, zde hodnocení velmi ovlivnil pád vlády, což se promítlo na hodnocení napříč skupinami. Hodnocení pádu vlády vcelku zastínilo ostatní pozitivní výsledky předsednictví, tudíž na základě tohoto faktu získává toto kritérium dva body. České předsednictví 2022 si v hodnocení napříč skupinami vedlo velmi dobře, tudíž je hodnoceno čtyřmi body. Další kritérium se týká aktuální situace během předsednictví. Do roku 2009 jsou zahrnuty postoj ke konfliktu v Gaze, k plynové krizi, ale také zvládnutí situace ohledně změny vlády během předsednictví. Také zde můžeme brát v potaz i skandální Entropu. Nakonec ale předsednictví nečekané situace zvládlo vcelku dobře, tudíž je hodnoceno třemi body. Rok 2022 si zasloužil čtyři body, což souvisí především s reakcí a postojem vůči probíhající válce na Ukrajině. Poslední kritérium se týká politické úspěšnosti. V rámci předsednictví 2009 nelze hodnotit jinak než pouze udělením jednoho bodu, jelikož při předsednictví došlo k pádu vlády, ale také s ohledem na výroky některých klíčových politických osobností tohoto předsednictví. Naopak v roce 2022 si české předsednictví v tomto ohledu vedlo velmi dobře, čeští politici se ukázali ve velmi dobrém světle.

Jako problematické v tomto indexu lze spatřovat arbitrárnost udělení bodů. Obecně lze těžce určit, kde je ta hranice mezi udělením jednotlivých bodů. U prvních tří daných kritérií, které je možno vyjádřit měřitelnými veličinami se toto vymezení může zdát jako jednodušší. Například první kritérium bylo v případě roku 2009 (218 osob) hodnoceno 2 body a v roce 2022 (266 osob) čtyřmi body. Přičemž srovnatelné země, jak již bylo zmíněno, mají k dispozici 250 osob. Obecně by tedy mohlo být udělování bodů v tomto případě následující: do 100 osob – 0 bodů, do 200 osob – 1 bod, do 230 osob – 2 body, do 250 osob – 3 body, 250 a více osob – 4 body. U dalšího kritéria je už složitější určit hranici mezi počtem jednotlivých bodů. Důvod byl již zmíněn, a to, že daná předsednictví se konala za jiných pravidel, kdy v případě prvního bylo pořádáno více akcí, na které bylo potřeba daleko více finančních prostředků. Pokud by se ale hodnotila předsednictví na základě lisabonské úpravy tak rozdělení jednotlivých bodů by se mohlo řídit následovně: rozpočet pod 500 miliónů Kč – 0 bodů, pod 1 miliardu Kč – 1 bod, pod

¹⁷³ TONEVA-MELODIEVA, Linka. Evaluating the Presidency of the Council of the EU: towards a comprehensive evidence-based framework for performance assessment. *European Politics and Society* [online], 2020, č. 21:5, s. 650–667 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/23745118.2020.1712539>.

2 miliardy Kč – 2 body, pod 2,5 miliardy Kč – 3 body, nad 2,5 miliardy Kč – 4 body. Stejně problematické se pak jeví i třetí kritérium, které velmi záleží na daných okolnostech a situaci. O dost složitější je vyjádřit hranici v udělení bodů v rámci posledních třech kritérií, které nelze vyjádřit měřitelnými veličinami. Zde je velmi těžké určit, co by bylo hodnoceno nulou či naopak čtyřmi body. Například v případě kritérií vnitropolitické úspěšnosti či aktuální situace během předsednictví v roce 2022 autorka v obou případech udělila 4 body. Uvedla, že tak hodnotí politickou úspěšnost na základě pozitivního vnímání českých politiků a v druhém případě v souvislosti s reakcí a postojem k situaci na Ukrajině. Nicméně je možné, že jiná osoba například opoziční politik by na základě svého vnímání ohodnotil daná kritéria jinak a udělil tak jiný počet bodů. Zde je tedy vidět, že jde opravdu o velmi subjektivní hodnocení a lze očekávat, že jiná osoba v roli hodnotitele by udělila jiný počet bodů jednotlivým kritériím, a to taktéž na základě svého subjektivního vnímání a uvážení. I tak ale lze očekávat, že v případě srovnání těchto dvou konkrétních předsednictví by vyšlo jako úspěšnější to druhé. Celkově při hodnocení jakýkoliv předsednictví by hodnotitel měl hodnotit nejen na základě svého myšlení a vnímání, ale měl by brát v potaz i související okolnosti a ohled na danou situaci.

4.3 Obecné zhodnocení

Obecně lze říct, že obě předsednictví lze považovat za úspěšné. Obě mají za sebou velké množství výsledků. Nicméně první české předsednictví velmi poznamenal pád vlády předsedající země či jiné skutečnosti jako například hanlivá plastika Entropa nebo nežádoucí výroky klíčových politických aktérů. Tyto ne příliš pozitivní záležitosti se pak odrazily v hodnocení a vnímání předsednictví a zastínily tak několik úspěchů, jichž bylo dosaženo. Naopak se v roce 2022 Česká republika a její předsednictví obešly bez velkých skandálů a byly hodnoceny velmi kladně. Předsednictví tak Českou republiku ukázalo v rámci Evropy v dobrém světle. Druhé předsednictví tedy můžeme považovat za jakýsi reparát toho prvního. Můžeme jen spekulovat, jak by předsednictví z roku 2009 bylo hodnoceno, kdyby nedošlo k pádu vlády. Jelikož i před začátkem tohoto předsednictví panovaly jisté obavy, zda jej dokáže Česká republika vůbec zvládnout, a příliš se od ní nečekalo, tak se domnívám, že by hodnocení bylo o dost lepší.

Jak již bylo několikrát zmíněno, obě předsednictví se konala za zcela jiné situace a pravidel. V případě prvního českého předsednictví svět čelil finanční krizi a v případě toho druhého se svět nacházel v doznívající pandemii covidu-19, navíc několik měsíců před počátkem předsednictví začala válka na Ukrajině. Je zajímavé, že obě předsednictví musela řešit energetickou krizi a energetickou bezpečnost v souvislosti s Ruskem. V této oblasti obě

předsednictví měla řadu výsledků. Předsednictví 2009 se odehrávalo ještě za předlisabonských pravidel, tudíž i předsedalo Evropské radě a navrhovalo řešení v řadě oblastí, například i ve společné zahraniční a bezpečnostní politice. Taktéž zastupovalo celou Unii, a to i na mezinárodních summitech se třetími zeměmi či v rámci mezinárodních organizací. Můžeme tedy říct, že dříve hrála důležitou roli v předsednictví reprezentační funkce, tedy především ta vnější, zatímco nyní se velmi řeší vyjednávací funkce, tedy schopnost českých zástupců vyjednat kompromisy a shodu.

Ukázalo se, že hodnocení předsednictví není objektivně měřitelnou veličinou a velmi záleží na tom, kdo je v roli hodnotitele a podle čeho hodnotí. Byla zde ale vyjádřena snaha o vytvoření indexu úspěšnosti, který může zhodnotit jednotlivá předsednictví. Index úspěšnosti byl zjištěn na příkladu obou českých předsednictví, přičemž potvrdil, že i přes pád vlády a další negativní aspekty lze české předsednictví 2009 hodnotit jako dobré. Taktéž zde bylo potvrzeno to, že předsednictví 2022 bylo velmi dobré. Jak již bylo zmíněno i hodnocení na základě vytvořeného indexu úspěšnosti je velmi subjektivní. Aby bylo toto subjektivní hodnocení více objektivní, bylo uvažováno o zaslání indexu expertům, kteří by jednotlivá kritéria indexu obodovali a ohodnotili tak obě česká předsednictví. Jelikož jsou tyto osoby kompetentní k hodnocení předsednictví a následné větší množství subjektivních hodnocení by se mohlo zprůměrovat, tak by toto hodnocení nebylo tolik subjektivní. Nicméně v praxi by to bylo těžce proveditelné, a to i z toho důvodu, že první české předsednictví se konalo v roce 2009, což je poměrně dávno. Velmi by zde působila role času či různé psychologické faktory jako například kognitivní zkreslení a podobně. Taktéž by bylo obtížné najít odborníky, kteří mají detailně a aktuálně prostudované obě česká předsednictví.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala dvěma českými předsednictvími v Radě EU a jejich následným porovnáním. V první kapitole byl představen teoretický základ institutu předsednictví. Zabývala se tedy vývojem institutu předsednictví v rámci evropské integrace a také základními principy a funkcemi, jimiž předsednictví disponuje. Taktéž zde byl vymezen prostor pro problematiku hodnocení předsednictví. Druhá a třetí kapitola se věnovala jednotlivým českým předsednictvím z roku 2009 a 2022. Obě kapitoly byly zpracovány stejným postupem, kdy dané předsednictví bylo zanalyzováno od jeho příprav, priorit přes samotný průběh až po jeho hlavní výsledky a hodnocení dle relevantních aktérů. V poslední kapitole pak tato dvě předsednictví byla porovnána s ohledem na základní funkce předsednictví. Taktéž zde byl vytvořen index úspěšnosti, dle kterého je možné hodnotit daná předsednictví. Index úspěšnosti zde byl použit právě na příkladu dvou českých předsednictví. V samotném závěru podkapitola týkající se obecného zhodnocení obou předsednictví zhodnotila a porovnala daná předsednictví.

Limitující pro tuto práci bylo to, že se porovnávala dvě předsednictví, která se odehrávala za zcela jiné situace, což bylo potřeba zohlednit, ale i to, že v rámci předsednictví nejsou jasně daná měřitelná kritéria pro hodnocení předsednictví. Za limit práce lze považovat, že hodnocení na základě indexu úspěšnosti bylo provedeno pouze jedinou osobou, a to autorkou práce. Jak již bylo zmíněno, tak bylo uvažováno o řešení, kdy předsednictví budou hodnotit například další relevantní osoby, a to především odborníci zabývající se institutem předsednictví a jednotlivými předsednictví. Nicméně to by bylo v praxi těžko proveditelné. Každopádně jsem si vědoma určité subjektivity, ale danou problematiku jsem měla aktuálně a čerstvě prostudovanou a taktéž jsem se snažila odůvodnit obodování jednotlivých kritérií. Nutno konstatovat, že další alternativy hodnocení jsou pak stejně problematické a hodnocení předsednictví bude vždy problematickou záležitostí, a to především z hlediska míry arbitrárnosti či objektivit.

Cílem diplomové práce bylo zaměřit se na obě česká předsednictví a následně je porovnat, což bylo právě obsahem druhé, třetí a čtvrté kapitoly. Taktéž byly stanoveny tři výzkumné otázky:

- *Jakým způsobem se vyvíjelo předsednictví, a to z hlediska parametrů, funkcí a základních principů?*
- *Jak se dá hodnotit předsednictví z hlediska výkonu?*

- *Jakým způsobem se od sebe liší dvě česká předsednictví?*

Ukázalo se, že se vývoj předsednictví podřizoval vývoji celé evropské integrace, kdy vývojem prošly i základní principy a funkce předsednictví. Určitým vývojem prošel právě rotační princip, což je jádrem předsednictví již od jeho počátku. Funkce předsednictví se taktéž vyvíjely, a to především s ohledem na postupně zvyšující se význam institutu předsednictví. Co se týče hodnocení předsednictví, ukázalo se, že to není snadný úkol, a hodnocení tak může být založeno na subjektivním pohledu, kdy také záleží na pozici daného hodnotitele, který hodnotí na základě svých vlastních kritérií. Hodnocení předsednictví také může ovlivnit daná situace, a to ať už na vnitropolitické, či zahraničněpolitické úrovni. Součástí diplomové práce bylo vytvoření indexu úspěšnosti, čímž byla vyjádřena snaha o vytvoření ukazatele, kterým se dají hodnotit daná předsednictví. Zde se také ukázalo, že hodnocení je v tomto případě velmi subjektivní záležitostí.

Co se týče komparace, porovnáním dvou českých předsednictví a určením, jakým způsobem se od sebe liší, je z diplomové práce patrné, že se předsednictví odehrávala za zcela odlišné situace, i když je důležité říct, že obě musela řešit ekonomické problémy, energetickou krizi a konflikty třetích zemích. Co se ale týče rozdílné situace, například šlo o to, že předsednictví v roce 2009 bylo vykonáváno dle před-lisabonského režimu, mělo tak více povinností a pravomocí ve více oblastech. Toto předsednictví ale výrazně ovlivnil pád vlády, což zastínilo řadu výsledků. Další předsednictví z roku 2022 tak můžeme považovat za jakýsi reparát toho prvního, jelikož dopadlo lépe, což potvrzuje i výsledek dle vytvořeného indexu úspěšnosti. Druhé české předsednictví ukázalo Českou republiku ve velmi pozitivním světle. Ukázalo se tak, že Česká republika je schopna vypořádat se složitou situací, kdy řešila krizi, ale i obvyklou agendu EU. Zde byla velmi chválena práce českých zástupců, přesevších úředníků v rámci Stálého zastoupení ČR při EU, můžeme tedy jen doufat, že i po předsednictví Česká republika o tyto osoby nepřijde. Česká republika tak tímto předsednictvím mohla vylepšit celkové své vnímání a pozici v rámci evropského pole. Můžeme se jen domnívat, zda úspěšné předsednictví může být využito pro budoucí účely, například že díky úspěšnému předsednictví bude následně daná země v očích Evropy vnímána lépe a mít tak lepší pozici. Nicméně tohle by mohlo být předmětem pro účely dalšího výzkumu, jenž by se také mohl zabývat celkovou komparací v rámci tria a jednotlivých předsednictví, především ve vztahu k řešení situace ohledně války na Ukrajině, jelikož ta výrazně zasáhla jak české, tak i předchozí francouzské a následující švédské předsednictví.

Na závěr můžeme dodat, že předsednictví představuje jedinečnou příležitost utvářet na půl roku agendu EU a určovat chod Unie, i když ne v takové míře jako za před-lisabonských pravidel. Jelikož nebyl prozatím nalezen ucelený soubor, v němž by se nacházelo porovnání dvou českých předsednictví, lze se domnívat, že tato práce má svůj značný přínos. Taktéž je nutno říct, že Českou republiku za několik let čeká další předsednictví v Radě EU, proto je důležité si připomínat a určit, čeho je nutné se příště vyvarovat a co se dá ještě zlepšit. Nicméně zkušenosti nabyté v rámci předsednictví nemusí být využity pouze v dalším předsednictvím, ale již v celkovém fungování České republiky v rámci Evropské unie. Znamená to tedy, že Česká republika musí pracovat na evropských záležitostech i mimo výkon předsednictví. Předsednictví v Radě EU jako takové je stále aktuálním tématem a má své opodstatnění, jelikož každého půl roku se v něm střídá jiná členská země.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BACHE, Ian, GEORGE, Stephen. *Politics in the European Union*. Second edition. New York: Oxford University Press, 2006, 624 s.

BARTOVIC, Vladimír, KRÁL, David, ŘIHÁČKOVÁ, Věra. *The 2009 Czech EU Presidency: Contested Leadership at a Time of Crisis*. Stockholm: SIEPS, 2009, 89 s.

BAUN, Michael, DAN, Marek. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vydání. Brno: Barrister & Principal, 2011, 227 s.

BORCHARDT, Klaus-Dieter. *The ABC of European Union law*. 1, vydání. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010, 131 s.

ELGSTROM, Ole. *European Union Council Presidencies: A comparative perspective*. London: Routledge, 2003, 224 s.

FIALA, Petr, KRUTÍLEK, Ondřej, PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 3. aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018, 990 s.

FOSTER, Nigel G. *EU law directions*. 6th edition. Directions straightforward law. Oxford: Oxford University Press, 2018, 495 s.

HAYES-RENSHAW, Fiona, WALLACE, Helen. *The Council of Ministers*. 2nd ed. London: Palgrave Macmillan, 2006, 320 s.

HIX, Simon. *The political system of the European Union*. 2nd ed. Houndmills: Palgrave Macmillan, 2005, 490 s.

HODSON, Dermot, PETERSON, John (ed.). *The institutions of the European Union*. Fourth edition. New European Union series. Oxford: Oxford University Press, 2017, 465 s.

JANKŮ, Martin, JANKŮ, Linda. *Vybrané kapitoly z práva EU*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing, s.r.o., 2009, 233 s.

KANIOK, Petr. *České předsednictví Rady EU – most přes minulost*. 1. vydání. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2010, 240 s.

KANIOK, Petr. *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*. 1. vydání. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2008, 173 s.

MORAVCSIK, Andrew. *The Choice for Europe: social purpose and state power from Messina to Maastricht*. Cornell Studies in political economy. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1998, 514 s.

NUGENT, Neill. *The government and politics of the European Union*. 3rd ed. Hampshire: Macmilian, 1994, 473 s.

TOMÁŠEK, Michal, TÝČ, Vladimír, PETRLÍK, David a kol. *Právo Evropské unie*. 3. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, 512 s.

VAN HECKE, Steven, BURSENS, Peter. The Council Presidency and the European Council: Collective Leadership in the EU. In FORET, Francois, RITTELMAYER, Yann-Sven. *The European Council and European Governance. The Commanding Heights of the EU*. 1. vydání. New York: Routledge, 2014, s. 196–224.

VERSLUIS, Esther, KEULEN, Mendeltje van, STEPHENSON, Paul. *Analyzing the European Union policy process*. The European Union series. Basingstoke: Palgrave Macmilian, 2011, 264 s.

ZBÍRAL, Robert. *Teorie a praxe vyjednávání v Radě Evropské unie*. Monografie, sv. č. 23. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008, 215 s.

Články v odborných časopisech

PALOUNEK, Jiří. Ministr pro evropské záležitosti: Nutnost pro předsednictví, nebo budoucnost struktury české zahraniční politiky? *Mezinárodní politika* [online], 2022, č. 1, s. 19–20 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.iir.cz/ministr-pro-evropske-zalezitosti-nutnost-pro-predsednictvi-nebo-budoucnost-struktury-ceske-zahranicni-politiky>.

PITROVÁ, Markéta, KANIOK, Petr. Institut předsednictví Evropské unie – principy, problémy a reforma. *Mezinárodní vztahy*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2005, roč. 40, č. 3, s. 5–23.

SCHOUT, Adriaan. The Presidency as a Juggler: Managing Conflict Expectations. *EIPASCOPE* [online], 1998, č. 2, s. 1–10 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: [scop98_2.p65 \(pitt.edu\)](https://www.pitt.edu/~scop98_2.p65).

TALLBERG, Jonas. The Agenda-Shaping Powers of the EU Council Presidency. *Journal of European Public Policy* [online], 2003, roč. 10, č. 1, s. 1–19 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2180543&rec=1&srcabs=2180560&pos=1.

TONEVA-MELODIEVA, Linka. Evaluating the Presidency of the Council of the EU: towards a comprehensive evidence-based framework for performance assessment. *European Politics and Society* [online], 2020, č. 21:5, s. 650–667 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/23745118.2020.1712539>.

VANDECASTEELE, Bruno, BOSSUYT, Fabienne. Assessing EU council presidencies: (Conditions for) success and influence. *Comparative European Politics* [online], 2014, roč. 12, s. 233–247 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1057/cep.2013.1>.

VANHOONACKER, Sophie, POMORSKA, Karolina, MAURER, Heidi. The Presidency in External Relations: Who is at the helm? *POLITIQUE EUROPÉENNE* [online], 2011, roč. 35, č. 3, s. 139–164 [cit. 21. října 2023]. Dostupné z: <https://www.cairn-int.info/journal-politique-europeenne-2011-3.htm>.

VELEVA-EFTIMOVA, Mirela, HARALAMPIEV, Kaloyan. The political initiatives of the Rotating Presidency of the Council of the EU – from empirical facts to expert evaluation. *European Politics and Society* [online], 2022, č. 23:2, s. 154–172 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: [The political initiatives of the Rotating Presidency of the Council of the EU – from empirical facts to expert evaluation: European Politics and Society: Vol 23, No 2 \(tandfonline.com\)](https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/23745118.2022.2111111)

Internetové zdroje a jiné

BAHOUNKOVÁ, Petra. Světová média rozcupovala Topolánka za „cestu do pekel“ [online]. ct24.cz, 26. března 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1415293-svetova-media-rozcupovala-topolanka-za-cestu-do-pekeli>.

BREZOVSKÁ, Katarína. Rok vlády: Válka na Ukrajině, energetická krize i české předsednictví [online]. cesky.radio.cz, 19. prosince 2022 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/rok-vlady-valka-na-ukrajine-energeticka-krize-i-ceske-predsednictvi-8770154>.

BYDŽOVSKÁ. Výsledky českého předsednictví v Radě EU v zahraničních záležitostech [online]. euroskop.cz, 9. ledna 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2023/01/09/vysledky-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-v-zahranicnich-zalezitostech%EF%BF%BC/>.

Council of the European Union. *Files politically concluded during the Czech Presidency* [online]. consilium.europa.eu, 8. února 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/63021/2022-jul-dec-cz-politically-concluded-files.pdf>.

ČT24. ProMoPro: Policie navrhla obžalovat 12 lidí, Vondra mezi nimi není [online]. ct24, 3. května 2013 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1100945-promopro-policie-navrhla-obzalovat-12-lidi-vondra-mezi-nimi-neni>.

ČTK. *Experti: Předsednictví zvládnuté, vláda ale nedostatečně prezentovala úspěchy* [online]. ceskenoviny.cz, 12. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2297832>.

ČTK. Joschka Fischer: *Mise, kterou vedl Schwarzenberg, byla chaotická a ostudná* [online]. novinky.cz, 7. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-evropa-joschka-fischer-mise-kterou-vedl-schwarzenberg-byla-chaoticka-a-ostudna-40216276>.

ČTK. *Tvrdá práce českých vyjednávačů v EU. Financial Times chválí Sikelův strop na ceny plynu* [online]. echo24.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/HuDsV/zpravy-ekonomika-sikela-zastropovani-plyn-tvrda-prace-vyjednavaci>.

DANĚK, Viktor. *Babiš chce srazit náklady na české předsednictví EU. „Neprosadíme důležité věci,“ varuje Petříček* [online]. irozhlas.cz, 23. července 2019 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: [Babiš chce srazit náklady na české předsednictví EU. „Neprosadíme důležité věci,“ varuje Petříček | iROZHLAS – spolehlivé zprávy.](https://www.irozhlas.cz/zpravy/190723-babis-chce-srazit-naklady-na-ceske-predsednictvi-eu-neprosadime-dulezite-veci-varuje-petricek-190723)

DEWOST, Jean-Luis. *The Presidency in the institutional framework of the European Communities* [online]. cvce.eu, 1984 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.cvce.eu/content/publication/2006/12/6/1f2a60bf-74b6-4cb2-9baf-12240f0f9dd4/publishable_en.pdf.

DOLEJŠÍ, Milan. *Končí české předsednictví. Z Bruselu i Strakovy akademie zní chvála, opozice kritizuje třeba Green Dean* [online]. ct24.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3554395-konci-ceske-predsednictvi-z-bruselu-i-strakovy-akademie-zni-chvala-opozice-kritizuje>.

DVOŘÁČKOVÁ, Anna. Tisk: Česká reakce na útok Izraele vyvolala v Evropě zděšení [online]. idnes.cz, 5. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: [https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/tisk-ceska-reakce-na-utok-izraele-vyvolala-v-evrope - zdeseni.A090105_163010_zahranicni_abr](https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/tisk-ceska-reakce-na-utok-izraele-vyvolala-v-evrope-zdeseni.A090105_163010_zahranicni_abr).

DVOŘÁK. Tomáš. *Energetická krize a její příčiny, projevy a možnosti řešení* [online]. epravo.cz, 12. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/aktualne/energeticka-krize-a-jeji-priciny-projevy-a-moznosti-reseni-115367.html>.

Euractiv. *Summit EU – USA jedním z vrcholů českého předsednictví* [online]. euractiv.cz, 6. dubna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/summit-eu-usa-jeden-z-vrcholu-ceskeho-predsednictvi-005833/>.

EUROPEAN UNION. *Handbook of the Presidency of the Council of the European Union. Brussels: General Secretariat of the Council* [online]. 2018, s. 10 [cit. 26. října 2023]. Dostupné z: <https://www.asktheeu.org/en/request/5942/response/19142/attach/4/PRESIDENCY%20HANDBOOK.pdf>.

Euroskop. *Pracovní program českého předsednictví: Evropa bez bariér* [online]. euroskop.cz, leden 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://euroskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/11622-pracovni_program_ceskeho_predsednictvi_evropa_bez_barier.pdf.

Euroskop. *Prioritní oblasti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie v prvním pololetí roku 2009* [online]. euroskop.cz, říjen 2007 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: https://euroskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/1392-prioritni_oblasti_cr.pdf.

EUROSKOP. *Za půl roku bude ČR předseda EU, nová vláda chce revidovat přípravy i rozpočet* [online]. euroskop.cz, 30. prosince 2021 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2021/12/30/za-pul-roku-bude-cr-predsedat-eu-nova-vlada-chce-revidovat-pripravy-i-rozpocet/>.

EU2022. *Akce* [online]. eu2022.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://wayback.archive-it.org/12090/20230320155648/https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/akce/>.

EU2022. *Priority českého předsednictví v Radě Evropské unie v roce 2022* [online]. eu2022.cz, 15. června 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://wayback.archive-it.org/12090/20230320173312/https://czech-presidency.consilium.europa.eu/media/inlhblkj/cz_priorities.pdf.

EU2022. *Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku* [online]. eu2022.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://wayback.archive-it.org/12090/20230320172803/https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/vysledky-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-puvodni-korenova-stranka/rada-pro-dopravu-telekomunikace-a-energetiku/>.

Evropská rada. *Evropská rada, 15. prosince 2022* [online]. consilium.europa.eu, 9. března 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2022/12/15/>.

FACTUM. *Hodnocení českého předsednictví EU* [online]. marketingovenoviny.cz, 31. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.marketingovenoviny.cz/marketing_7575/.

HAVELKA, Vít. *Czech 2022 Presidency to the Council of the EU* [online]. europeum.cz, srpen 2021, s. 1-2 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.europeum.org/articles/detail/4299/policy-paper-temata-ceske-predsednictvi-v-rade-eu-2022>.

¹ HAVELKA, Vít, KASÁKOVÁ, Zuzana. *Zhodnocení českého předsednictví v Radě EU* [online]. europeum.org, 24. února 2023 [cit. 10. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://europeum.org/data/articles/doporuceni-kulaty-stul-narodniho-konventu-24-2-4.pdf>.

HOSENSEIDLOVÁ, Petra. *České předsednictví pohnulo s klimatickým balíčkem, Timmermans ho má za jedno z nejúspěšnějších* [online]. ct24.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3552303-ceske-predsednictvi-pohnulo-s-klimatickym-balickem-timmermans-ho-ma-za-jedno-z>.

HOSENSEIDLOVÁ, Petra. *Úspěšné, aktivní a angažované, chválí unijní špičky české předsednictví* [online]. ct24.cz, 16. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3551257-uspesne-aktivni-a-angazovane-chvali-unijni-spicky-ceske-predsednictvi>.

IFRAD, Reda, KUBOVÁ, Radana a kol. *České předsednictví bez bariér? Politika přípravy ČR na předsednictví v Radě EU* [online]. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2008, s. 3–5. Dostupné z: https://www.iips.cz/userfiles/file/wp_26_ceske_predsednictvi.pdf.

JAS. *Jak Paroubek svrhl Topolánka. Pád české vlády v roce 2009 slyšeli až v Bruselu* [online]. radiozurnal.cz, 12. říjen 2017 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/jak-paroubek-svrhl-topolanka-pad-ceske-vlady-v-roce-2009-slyseli-az-v-bruselu-6200919>.

KASÁKOVÁ, Zuzana. *Program předsednického tria Francie – Česká republika – Švédsko* [online]. europeum.cz, září 2021, s. 1 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://europeum.org/data/articles/narodni-konvent-o-eu-program-predsedickeho-tria-francie-ceska-republika-svedsko-zuzana-kasakova.pdf>.

KAZLAUSKAS, Vendula. *České předsednictví ve znamení energetiky a klimatu: Základní fakta a čísla* [online]. amo.cz, 20. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/cs/klimatym/ceske-predsednictvi-ve-znameni-energetiky-a-klimatu-zakladni-fakta-a-cisla/>.

Ministerstvo financí ČR. *Materiály na jednání vlády 19. dubna 2010* [online]. mfcr.cz, 19. dubna 2010 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/materialy-na-jednani-vlady/2-ctvrtleti-10/materialy-na-jednani-vlady-19-04-10-3237>.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. *Setkání ministrů práce v Luhačovicích: mobilita pracovníků lékem na finanční a ekonomickou krizi* [online]. mpsv.cz, 1. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/setkani-ministru-prace-v-luhacovicich-mobilita-pracovniku-lekem-na-financni-a-ekonomickou-krizi>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. *Sektorové priority českého předsednictví EU 2009* [online]. mpo.cz, červenec 2008 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/35399/39809/468237/priloha002.pdf>.

Ministerstvo vnitra ČR. *18měsíční program francouzského, českého a švédského předsednictví* [online]. mvcr.cz, červenec 2008 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://euroskop.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/2881-080728_18m_prog_cz_korigendum.pdf.

Ministerstvo vnitra ČR. *Osmnáctiměsíční program Rady* [online]. mvcr.cz, 10. prosince 2021 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: [Trojpředsednictví Francie, České republiky a Švédska – Národní plán obnovy \(mvcr.cz\)](#).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *České předsednictví 2009*. [online]. mzv.cz, 31. března 2010 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/index.html.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Role stálého zastoupení během předsednictví* [online]. mzv.cz, 3. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/ceske_predsednictvi_2009/role_staleho_zastoupeni_behem.html.

NEWTON Media. *Mediální analýza českého předsednictví EU* [online]. euroskep.cz, 31. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://euroskep.cz/wp-content/uploads/sites/3/2022/01/15770-15439_analyza_predsednictvi_eu.pdf.

NOVÁK, Pavel, TÁBORSKÁ, Marika, HOUSKA, Ondřej. *V Bruselu skončil první summit EU pod českým předsednictvím* [online]. irozhlas.cz, 20. března 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/v-bruselu-skoncil-prvni-summit-eu-pod-ceskym-predsednictvim_200903201715_mtaborska.

Novinky. *Žádný protekcionismus jsme nezaznamenali, řekl po summitu EU Topolánek* [online]. novinky.cz, 1. března 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-zadny-protekcionismus-jsume-nezaznamenali-rekl-po-summitu-eu-topolaneck-40220443>.

NOVOTNÁ, Karolína. *Hodnocení skončeného předsednictví: Češi uspěli, ale neumí se tím pochlubit* [online]. idnes.cz, 1. ledna 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ceske-predsednictvi-v-rade-eu-hodnoceni.A221213_104017_domaci_knn.

PALATA, Luboš. *Slovensko řeší skandál s předsednictvím, Fico označil média za prostitutky* [online]. idnes.cz, 23. listopadu 2016 [cit. 10. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/fico-lajcak-slovensko-predsednictvi-eu.A161123_141552_zahranicni_ane.

Rada Evropské unie. *Rada pro spolupráci EU – Kyrgyzstán, 15. listopadu 2022* [online]. consilium.europa.eu, 17. listopadu 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-ministerial-meetings/2022/11/15/>.

Rada Evropské unie. *Rada stanovila postoj EU pro summit OSN o klimatu, který se bude konat v Šarm aš-Šajchu* [online]. consilium.europa.eu, 24. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2022/10/24/council-sets-out-eu-position-for-un-climate-summit-in-sharm-el-sheikh-cop27/>.

Rada Evropské unie. *Rotující předsednictví Rady: rozhodnutí o revidovaném pořadí* [online]. consilium.europa.eu, 1. února 2018 [cit. 20. září 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/07/26/council-rotating-presidencies-revised-order/>.

Rada Evropské unie. *Sankce EU vůči Rusku: souvislosti* [online]. consilium.europa.eu, 12. října 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/#sanctions>.

Rada Evropské unie. *45. zasedání Rady ministrů AKT – EU 29. listopadu 2022* [online]. consilium.europa.eu, 30. listopadu 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/international-ministerial-meetings/2022/11/29/>.

SOUKENÍKOVÁ, Eva, ŠÍDLOVÁ, Tereza. *Naštvaní stážísti: Nechceme dotovat předsednictví EU z našich brigád* [online]. seznamzpravy.cz, 11. dubna 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-nastvani-stazisti-nehceme-dotovat-predsednictvi-eu-z-nasich-brigad-197385>.

ŠIMKOVÁ, Alžběta, POSPÍŠILOVÁ, Eva. *Summit v Praze spojil 44 zemí Evropy, řešila se energetika i Ukrajina* [online]. idnes.cz, 6. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/summit-eu-praha-hrad.A221006_054112_domaci_bur.

ŠTEFAN, Petr. *Schwarzenberg jednal o příměří v Gaze, slíbil tam poslat české odborníky* [online]. idnes.cz, 17. ledna 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/schwarzenberg-jednal-o-primeri-v-gaze-slibil-tam-poslat-ceske-odborniky.A090117_104339_zahranicni_stf.

ŠUPOVÁ, Tereza. *V nové roli šéfa EU Klaus překvapil* [online]. lidovky.cz, 5. května 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/v-nove-roli-sefa-eu-klaus-prekvapil.A090505_074602_In_eu_mtr.

URBANOVÁ, Anna. *Bilance českého předsednictví: mimořádná jednání, posun, zelené politiky i problém komunikace* [online]. irozhlas.cz, 31. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/konec-ceskeho-predsednictvi-rada-eu-evropska-unie-uspechy-kritika-vlada_2212310700_aur.

Vláda ČR. *České předsednictví EU 2009 – Otázky a odpovědi* [online]. vlada.cz, leden 2008 [cit. 10. listopadu 2023]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/vydavatelstvi/vydane-publikace/ceske-predsednictvi_EU_2009.pdf.

Vláda ČR. *České předsednictví úspěšně zakončilo Evropskou radu* [online]. vlada.cz, 19. června 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktuceskeceske-predsednictvi-uspesne-zakonciloevropskou-radu-58946/>.

Vláda ČR. *České předsednictví v Radě EU skončilo, vláda představila úspěchy* [online]. vlada.cz, 3. ledna 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/ceske-predsednictvi-v-rade-eu-skoncilo--vlada-predstavila-uspechy-201986/>.

Vláda ČR. *Evropa bez bariér: Východiska k prioritám předsednictví České republiky v Radě EU v prvním pololetí 2009* [online]. vlada.cz, 2007 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/07-04-26_Evropa_bez_barier_-_priority_predsednictvi_CR_v_Rade_EU.pdf.

Vláda ČR. *Informace o aktuálním stavu příprav předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022* [online]. vlada.cz, 8. prosince 2021 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/material_informace-o-stavu-priprav_prosinec-2021.pdf.

Vláda ČR. *Premiér Jan Fischer a Mirek Topolánek k závěru předsednictví ČR* [online]. vlada.cz, 1. července 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/premier/komentar/premier-jan-fischer-a-mirek-topolanek-k-zaveru-predsednictvi-cr-59968/>.

Vláda ČR. *Premiér odpovídá na nejčastější otázky k nadcházejícímu předsednictví* [online]. vlada.cz, 18. prosince 2008 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=47243&tmplid=50>.

Vláda ČR. *Premiér se v Bruselu zúčastnil summitu EU a Sdružení národů Jihovýchodní Asie (ASEAN)* [online]. vlada.cz, 14. prosince 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-se-v-bruselu-zucastnil-summitu-eu-a-sdruzeni-narodu-jihovychodni-asie-asean-201684/>.

Vláda ČR. *Přehled významných událostí české předsednictví* [online]. vlada.cz, 29. června 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prehled-vyznamnych-udalosti-ceskeho-predsednictvi-59602/>.

Vláda ČR. *Přípravy českého předsednictví 2009* [online]. vlada.cz, 28. května 2008 [cit. 19. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/tema:-pripravy-ceskeho-predsednictvi-2009-35725/>.

Vláda ČR. *Stav příprav předsednictví ČR v Radě EU v roce 2022* [online]. vlada.cz, duben 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/Prezentace---zprava-o-stavu-priprav.pdf>.

Vláda ČR. *Vláda představila logo, motto a priority českého předsednictví v Radě EU* [online]. vlada.cz, 15. června 2022 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-predstavila-logo--motto-a-priority-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-197157/>.

Vláda ČR. *Vláda schválila vyúčtování českého předsednictví v Radě EU a podpořila dvě investiční akce na Ostravsku* [online]. vlada.cz, 3. května 2023 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-schvalila-vyuctovani-ceskeho-predsednictvi-v-rade-eu-a-podporila-dve-investicni-akce-na-ostravsku-205118/>.

Vláda ČR. *Východiska k prioritám předsednictví ČR v Radě Evropské unie* [online]. vlada.cz, srpen 2020 [cit. 28. října 2023]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/36289-VV-EU_III_material_Vychodiska.pdf.

Vláda ČR. *19. – 21. října 2022: Premiér Fiala se v Bruselu zúčastní jednání Evropské rady a sociálního summitu* [online]. vlada.cz, 14. října 2022 [cit. 4. listopadu 2023]. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/ocekavane-udalosti/19--21--rijna-2022-premier-fiala-se-v-bruselu-zucastni-jednani-evropske-rady-a-socialniho-summitu-199900/>.

ZENKNER, Petr. *Předsednictví ČR a EU 2009* [online]. euroskep.cz, 2009 [cit. 20. října 2023]. Dostupné z: <https://euroskep.cz/evropska-unie/cr-a-eu/clenstvi-cr-v-eu/predsednictvi-cr-v-eu-2018/>.

Právní předpisy a související dokumenty

Amsterodamská smlouva.

Davignovova zpráva [online]. CVCE.eu. Dostupné z: https://www.cvce.eu/obj/davignon_report_luxembourg_27_october_1970-en-4176efc3-c734-41e5-bb90-d34c4d17bbb5.html.

Jednotný evropský akt.

Kodaňská zpráva [online]. CVCE.eu. Dostupné z: https://www.cvce.eu/en/obj/second_report_on_european_political_cooperation_in_foreign_policy_matters_copenhagen_23_july_1973-en-8b935ae1-0a38-42d4-a97e-088c63d54b6f.html.

Lisabonská smlouva.

Londýnská zpráva [online]. CVCE.eu. Dostupné z: https://www.cvce.eu/en/obj/report_on_european_political_cooperation_london_13_october_1981-en-869a63a6-4c28-4e42-8c41-efd2415cd7dc.html.

Maastrichtská smlouva.

Presidency Conclusions Seville European Council 21 and 22 June 2002 [online]. CVCE.eu. Dostupné z: https://www.cvce.eu/en/obj/seville_european_council_presidency_conclusions_21_and_22_june_2002-en-f96751f6-9eed-4390-99a8-3174841a1b2d.html.

Prozatímní jednací řád Rady ministrů Evropského hospodářského společenství [online]. CVCE.eu. Dostupné z: https://www.cvce.eu/en/obj/provisional_rules_of_procedure_of_the_eec_council_18_march_1958-en-4b933714-294e-45dc-abee-26bc44aa63.html.

Prozatímní jednací řád Rady ministrů Evropského společenství uhlí a oceli [online]. CVCE.eu. Dostupné z:

https://www.cvce.eu/en/obj/provisional_rules_of_procedure_of_the_ecsc_special_council_of_ministers_9_september_1952-en-047e9297-53d7-405e-b38d-d284e397e08a.html.

Rozhodnutí Rady EU ze dne 22. července 2002, kterým se přijímá jednací řád Rady EU [online]. esipa.cz. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=32002D0682>.

Rozhodnutí Rady EU ze dne 12. prosince 2005 [online]. eur-lex.eu. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32005D0902>.

Rozhodnutí Rady ze dne 1. ledna 2007 [online]. eur-lex.eu. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32007D0005>.

Slavnostní Deklarace o Evropské unii [online]. CVCE.eu. Dostupné z: https://www.cvce.eu/en/obj/solemn_declaration_on_european_union_stuttgart_19_june_1983-en-a2e74239-a12b-4efc-b4ce-cd3dee9cf71d.html.

Slučovací smlouva.

Smlouva o Evropském společenství uhlí o oceli.

Smlouva o fungování Evropské unie.

Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství.

Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

Smlouva z Nice.

Tindemansova zpráva [online]. CVCE.eu. Dostupné z: https://www.cvce.eu/en/obj/the_tindemans_report-en-03f0d181-4838-4a86-a1b5-f143bb34cbd0.html.

Usnesení vlády české republiky ze dne 14. října 2019.

Zasedání 164. Plenární schůze Rady hospodářské a sociální dohody ČR dne 12. dubna 2022 [online]. odbory.cz. Dostupné z: <https://www.odborny.info/obsah/33/zaznam-ze-zasedani-164-plenarni-schuze-rady-hospodarske-soci/331655>.

Zpráva tří moudrých mužů [online]. Archive of European Integration. Dostupné z: https://aei.pitt.edu/999/1/Committee_of_Three_Report_1979.pdf.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá komparací dvou českých předsednictví v Radě Evropské unie z roku 2009 a 2022. Cílem práce je zaměřit se na obě česká předsednictví a následně je systematicky porovnat ve vybraných aspektech. Obsahově úvodní kapitola slouží k teoretickému ukotvení celé práce a zabývá se vývojem, principy a funkcemi institutu předsednictví a také hodnocením předsednictví. Druhá kapitola se věnuje českému předsednictví z roku 2009, a to již od jeho příprav, přes průběh a až po hlavní výsledky a hodnocení tohoto předsednictví. Třetí kapitola se stejným postupem zabývá českým předsednictvím z roku 2022. Závěrečná kapitola se věnuje porovnání těchto dvou českých předsednictví. Zde je také vytvořen index úspěšnosti, kterým lze hodnotit daná předsednictví.

Abstract

This thesis deals with the comparison of the two Czech presidencies of the Council of the European Union in 2009 and 2022. The aim of the thesis is to focus on both Czech presidencies and then systematically compare them in selected aspects. In terms of content, the introductory chapter serves to theoretically anchor the whole thesis and deals with the development, principles and functions of the institution of the presidency as well as the evaluation of the presidency. The second chapter focuses on the Czech Presidency of 2009, from its preparation, through its course, to the main results and evaluation of the Presidency. The third chapter follows the same procedure for the Czech Presidency of 2022. The final chapter compares the two Czech Presidencies. Here, a success index is also created to evaluate the two Presidencies.

Klíčová slova

Předsednictví, Rada EU, Evropská unie, Česká republika, české předsednictví

Key words

presidency, Council of the EU, European Union, Czech republic, czech presidency